

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม
การศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร

สุเมธ ดั่งงู

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ประชากรศึกษา)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2553

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ
โรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริม
การศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร

.....

นายสุเมธ ค้างจ

ผู้วิจัย

.....

รองศาสตราจารย์เนาวรัตน์ พลายน้อย, กศ.ด.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

.....

อาจารย์อริศรา เล็กสรรเสริญ, ศษ.ด.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

.....

อาจารย์วีรวัฒน์ วรรณศิริ, Ph.D.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

.....

ศาสตราจารย์ บรรจง มไหสวริยะ,

พ.บ., ว.ว. ออร์โทปิดิกส์

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหิดล

.....

รองศาสตราจารย์สุกวัณย์ พลายน้อย, กศ.ด.

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาประชากรศึกษา

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม
การศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ประชากรศึกษา)

วันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2553

รองศาสตราจารย์เนาวรัตน์ พลายน้อย, กศ.ด.
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

นายสุเมธ ค้างจู่
ผู้วิจัย

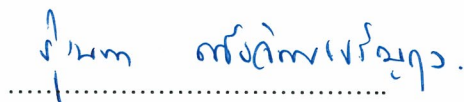
อาจารย์อริศรา เล็กสรรเสริญ, ศษ.ด.
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธีรเดช ฉายอรุณ, วท.ด.
ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อาจารย์วีรวัฒน์ วรรณศิริ, Ph.D.
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อาจารย์รุ่งนภา ตั้งจิตเรณูกุล, ค.ด.
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์บรรจง มไหสวริยะ
พ.บ., ว.ว. ออร์โธปิดิกส์
คณบดี
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์วิชา ชินวรรณ, Ph.D.
คณบดี
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของรองศาสตราจารย์ ดร. เนาวรัตน์ พลายน้อย ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.อริศรา เล็กสรเสริญ และอาจารย์ ดร.วีรวัฒน์ วรรณศิริ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ พร้อมทั้งสละเวลาอันมีค่าในการตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องของการวิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรเดช ฉายอรุณ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.รุ่งนภา ตั้งจิตรเจริญกุล กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้ความรู้ ข้อแนะนำที่ดี ที่ช่วยพัฒนาความคิดของผู้วิจัยในการเขียนวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สุภวัณณ์ พลายน้อย รองศาสตราจารย์ ดร.ประภาพรณ อุ่นอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัยทิพย์ เจียวิวรรธน์กุล และคณาจารย์ทุกท่าน ที่ให้ความรู้ ตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่ที่นี้ ตลอดจนเพื่อนๆ พี่น้องประชากรศึกษาที่ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและช่วยเหลือคอยให้กำลังใจกันมาโดยตลอด

ขอขอบคุณอาจารย์มานิตย์ จอมศรีกระยอม อาจารย์วิไลพร สีหามัญจันทร์ และอาจารย์ศุภวรรณ วะสัถย์ ที่ช่วยแนะนำให้รู้จักกับผู้อำนวยการโรงเรียน คณาจารย์ในโรงเรียนที่ไปเก็บข้อมูลซึ่งได้อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้วิจัยได้อย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียน ครูอาจารย์ นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 ในส่วนของโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตธนบุรี ทุกคน ที่ให้ความร่วมมือด้วยดีในเวลาที่คุณวิจัยไปเก็บข้อมูล

และท้ายสุดขอขอบคุณพ่อ แม่ ภรรยานางพรพิมล ค้างจูงที่สละเวลาช่วยดูแลน้องปอนด์ และน้องแม่ปิง และทุกคนในครอบครัวที่คอยดูแลเอาใจใส่ คอยให้กำลังใจ จนประสบความสำเร็จในวันนี้ ผู้วิจัยขออุทิศความสำเร็จนี้ให้แก่บิดา มารดา ครูอาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ รวมทั้งพี่น้อง และกัลยาณมิตรทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือทั้งกำลังกาย ใจ และสติปัญญาแก่ผู้วิจัยให้ทำงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุเมธ ค้างจูง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงาน
คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร

FACTORS RELATED TO STUDENTS' HONESTY AT VOCATIONAL SCHOOLS UNDER OFFICE OF
PRIVATE EDUCATION COMMITTEE BANGKOK

สุเมธ ค้างจ 4836831 SHPE/M

ศศ.ม. (ประชากรศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: เนาวรัตน์ พลายน้อย, กศ.ค., อริศรา เล็กสรรเสริญ, ศษ.ค.,
วีรวัฒน์ วรรณศิริ, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความซื่อสัตย์และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 338 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสำรวจความคิดเห็นประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน การอบรมเลี้ยงดู การอบรมสั่งสอนคุณธรรมจากโรงเรียน การถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชน การเห็นแบบอย่างทางสังคม ความมีวินัยในตนเอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และระดับความซื่อสัตย์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนาในรูปตารางและแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ ผลการวิจัยพบว่า ความซื่อสัตย์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ มี 6 ตัวแปร คือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การศึกษาระดับมัธยมศึกษาและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของมารดา การถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชน การเห็นแบบอย่างทางสังคม ความมีวินัยในตนเอง และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ทั้ง 6 ตัวแปรนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามคือความซื่อสัตย์ ได้ร้อยละ 59.40 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้คือ หน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนควรให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนการสอนที่จะสอดแทรกคุณธรรมความซื่อสัตย์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การแสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมาให้ให้นักเรียนเห็นเป็นแบบอย่าง อีกทั้งบิดามารดาควรให้ความสำคัญกับการอบรมสั่งสอน การฝึกระเบียบวินัยให้กับบุตรธิดาของตนเอง

คำสำคัญ : ความซื่อสัตย์ / นักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ

FACTORS RELATED TO STUDENTS' HONESTY AT VOCATIONAL SCHOOLS
UNDER OFFICE OF PRIVATE EDUCATION COMMITTEE BANGKOK

SUMET DUANGJOO 4836831 SHPE/M

M.A. (POPULATION EDUCATION)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: NAWARAT PHLAINOI, Ed.D.,
ARISARA LEKSANSERN, Ed.D., WEERAWAT WANNISIRI, Ph.D.

ABSTRACT

The objective of this research was to study the honesty students and factors related to vocational students' honesty. A sample of 338 students was used in this study who were third-year students who were studying in Semester 2 of Academic Year 2009 in schools under the Office of the Private Education Committee in Thonburi District, Bangkok. The research instrument was a survey questionnaire which included questions about students' personal information, parenting, moral teaching from schools, ethics broadcasts through mass media, seeing the social model, self-discipline, relationships with others students and their friends and levels of honesty. The descriptive statistics used for analyzing the data were frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression to determine factors related to the honesty. The results showed that honesty of the most students was at a moderate level and there were 6 variables correlated with the level of honesty : academic achievement, mother's high school education and vocational level, ethics broadcasts through mass media, seeing the social model, self-discipline, and relationship with other students and their friends. These six variables can significantly explain the total of 59.40 per cent of the variance in the dependent variable.

Recommendations from this study are that organizations and the people involved with the students should focus on morality and honesty as part of the discipline of the learning process, giving information via the media and various behaviors which are seen as a model by students. In addition, parents should focus on teaching their children honesty.

KEY WORDS : HONESTY / VOCATIONAL STUDENTS

155 pages

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อ (ภาษาไทย)	ง
บทคัดย่อ (ภาษาอังกฤษ)	จ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญแผนภูมิ	ฌ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	13
1.3 ขอบเขตการวิจัย	13
1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	14
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	16
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	17
2.1 ประวัติและความเป็นมาของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	17
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความซื่อสัตย์	19
2.2.1 ความหมายของความซื่อสัตย์	19
2.2.2 ประเภทความของซื่อสัตย์	21
2.3 การวัดความซื่อสัตย์	23
2.4 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความซื่อสัตย์	30
2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย	62
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	64
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	64
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	67
3.3 คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	69

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	70
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	71
บทที่ 4 ผลการวิจัย	72
4.1 ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนจำแนกตามเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา อาชีพหลักของบิดา อาชีพหลักของมารดา สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา รายได้ของครอบครัวบิดาและมารดาและปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู	73
4.2 ระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3	83
4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการขัดเกลาทางสังคม และปัจจัยด้านบุคลิกภาพกับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3	85
บทที่ 5 อภิปราย	91
5.1 ระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช.3)	91
5.2 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช.3)	92
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	98
6.1 สรุปผลการดำเนินการวิจัย	98
6.2 สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย	100
6.3 ข้อเสนอแนะ	100
บทสรุปแบบสมบูรณ์ภาษาไทย	102
บทสรุปแบบสมบูรณ์ภาษาอังกฤษ	119
บรรณานุกรม	135
ภาคผนวก	143
ประวัติผู้วิจัย	155

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สรุปแนวคิดในการวิจัย	10
2	เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ชั้นในทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก	29
3	สรุปตัวแปรในการวิจัย	59
4	ขนาดตัวอย่างของโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร	66
5	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง	73
6	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการอบรมสั่งสอนคุณธรรมจากโรงเรียนของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3)	76
7	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชนของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3)	77
8	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการเห็นแบบอย่างทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3)	79
9	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3)	80
10	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3)	82
11	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3)	83
12	การจัดทำตัวแปรหุ่นเพศ (dummy variable)	86
13	การจัดทำตัวแปรหุ่นการศึกษาของบิดามารดา (dummy variable)	86
14	การจัดทำตัวแปรหุ่นอาชีพของบิดามารดา (dummy variable)	87
15	การจัดทำตัวแปรหุ่นสถานภาพสมรส (dummy variable)	87
16	การจัดทำตัวแปรหุ่นการอบรมเลี้ยงดู (dummy variable)	87
17	ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3)	89

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

63

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาทั้งทางด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม การศึกษาและคุณธรรม จริยธรรม ความเจริญงอกงามเกิดขึ้นมากมายอย่างรวดเร็ว แต่กลับเกิดวิกฤตทางสังคมมากมายอย่างน่าวิตกดังจะเห็นได้จากข่าวทางโทรทัศน์ วิทยุ และหน้าหนังสือพิมพ์ประจำวัน พบว่า มีการลักขโมย โจรกรรม นอราชฎ์บังหลวง การทุจริต และการประพฤตินิยมในวงราชการและเอกชนแทบทุกระดับ การทำลายทรัพย์สินสาธารณะ ปัญหายาเสพติด เป็นต้น ทั้งๆ ที่รัฐบาลมีหน่วยงานตรวจสอบ กำกับติดตามป้องกัน เช่น ตำรวจ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ แต่ก็มีเหตุการณ์ที่ทุจริตเกิดขึ้นเสมอ ส่วนหนึ่งเกิดจากการที่มนุษย์ขาดคุณธรรมจริยธรรมอันดีที่เคยปฏิบัติกันมาแต่ก่อน ไม่พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ มีความโลภ ขาดความเมตตากรุณา ขาดความซื่อสัตย์สุจริต เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน และพวกพ้อง จึงทำให้สังคมเกิดปัญหาต่างๆ มากมาย (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 30)

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีปรากฏการณ์การทุจริตคอร์รัปชันเกิดขึ้นมากมาย มีการนอราชฎ์บังหลวงเป็นที่ประจักษ์ทุกระดับทั้งในวงราชการและภาคเอกชน เช่น มีการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่น มีการประมูลซื้อขายตำแหน่งหน้าที่ราชการ มีการสมยอมคบคิดกันในการประกวดราคาก่อสร้างและการจัดซื้อพัสดุของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ มีการหลบเลี่ยงการเสียภาษีอากรที่ควรจะต้องชำระตามกฎหมาย และการนอราชฎ์บังหลวงนี้ ยังมีแนวโน้มว่าจะเลวร้ายลงเป็นลำดับ แพร่ระบาดในวงกว้าง ลึก และซับซ้อนขึ้น มีการพัฒนากลเม็ดวิธีการที่แยบยล มีการพัฒนาการของผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interests) ซึ่งหมายถึง การที่ผู้มีอำนาจบริหารองค์กร ไม่ว่าจะภาครัฐหรือเอกชน เข้ามามีส่วนได้ส่วนเสียในกิจการหรือนโยบายที่องค์กรดำเนินการทำให้เกิดการขัดกันของผลประโยชน์ในฐานะส่วนตัวกับในฐานะผู้มีอำนาจตัดสินใจเพื่อประโยชน์ขององค์กร ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีการนอราชฎ์บังหลวงในรูปแบบใหม่ของผู้มีอำนาจบริหารบ้านเมืองเกิดขึ้น เช่น การคอร์รัปชันเชิงนโยบาย (Policy Corruption) ซึ่งหมายถึงการดำเนินนโยบายของรัฐเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อตนเองและพวกพ้อง เป็นต้น (ธานินทร์ กรัยวิเชียร, 2549: 25)

ปัญหาเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันมิใช่เกิดขึ้นเฉพาะในประเทศไทย ในประเทศอื่นๆ ก็มีการฉ้อโกง การลักทรัพย์ การลักขโมย การค้ายาเสพติด การค้าทางเพศ เกิดขึ้นจำนวนมาก และการทุจริตคอร์รัปชันก็เกิดขึ้นทั้งในระดับบุคคลระดับองค์กร และมีมากไปจนถึงการทุจริตที่เป็นเครือข่ายจากการสำรวจความคิดเห็นต่างชาติในเอเชีย ครั้งล่าสุด บริษัทที่ปรึกษาความเสี่ยงทางการเมืองและเศรษฐกิจหรือเพิร์ค ซึ่งได้สำรวจความคิดเห็นในเดือนมกราคม และกุมภาพันธ์ 2551 ระบุว่าชาวต่างชาติคิดว่าการทุจริตคอร์รัปชันและการแทรกแซงทางการเมืองและกระบวนการยุติธรรมในเอเชียอย่างแพร่หลายและเป็นประเทศที่น่าเป็นห่วง คะแนนมีตั้งแต่ 0-10 คะแนน ประเทศที่ได้คะแนนน้อยที่สุดถือว่าโปร่งใสมากที่สุด โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ 1) สิงคโปร์ 1.13 คะแนน 2) ฮองกง 1.80 คะแนน 3) ญี่ปุ่น 2.25 คะแนน 4) มาเก๊า 3.30 คะแนน 5) เกาหลีใต้ 5.65 คะแนน 6) มาเลเซีย 6.37 คะแนน 7) ไต้หวัน 6.55 คะแนน 8) อินเดีย 7.25 คะแนน 9) เวียดนาม 7.75 คะแนน 10) จีน และอินโดนีเซีย 7.98 คะแนน 11) ไทย 8.00 คะแนน 12) ฟิลิปปินส์ 9.00 คะแนน เพิร์คชี้ว่าประเทศไทยยังเป็นประเทศที่มีการคอร์รัปชันมากเป็นอันดับสองรองจากฟิลิปปินส์ แม้ว่าทนายจะทำการรัฐประหารเมื่อเกือบ 2 ปีที่แล้ว ด้วยกล่าวหาว่ารัฐบาลที่ถูกยึดอำนาจคอร์รัปชัน แต่ก็ล้มเหลวในการแก้ปัญหาคอร์รัปชัน (องค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย, 2550. Online. Available: http://www.transparency_thailand_org.thm, 2007, May 21)

การขาดคุณธรรมความซื่อสัตย์มิใช่มีในแถบเอเชียเท่านั้น แม้แต่ในประเทศตะวันตก เช่น สหรัฐอเมริกาก็มีปรากฏเป็นข่าว ตามรายงานของสถาบันโจเซฟสัน(Josephson) ซึ่งเป็นสถาบันเกี่ยวกับจริยธรรมตั้งอยู่ในนครลอสแอนเจลิส ได้สำรวจนักศึกษาจำนวน 29,760 คน โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา (High School) ทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน ผลการสำรวจพบว่า นักเรียนชาย ร้อยละ 30 นักเรียนหญิง ร้อยละ 26 และทั้งนักเรียนชายหญิง ร้อยละ 30 ยอมรับว่าได้ขโมยของจากห้างสรรพสินค้าในปีที่ผ่านมา หนึ่งในห้าคนยอมรับว่าได้ขโมยของเพื่อน และนักเรียนร้อยละ 23 ยอมรับว่าได้ขโมยของพ่อแม่หรือของญาติ และยังมีผลสำรวจในด้านอื่นอีก เช่น นักเรียน ร้อยละ 64 ได้ทุจริตการสอบในปีที่ผ่านมาขณะที่นักเรียน ร้อยละ 38 ทุจริตสองครั้งหรือมากกว่า นักเรียน ร้อยละ 36 ยอมรับว่า เคยใช้อินเทอร์เน็ตลอกรายงานส่งอาจารย์ (AP, 2008. Online. Available: <http://www.josephsoninstitute.org/>, 2008, November 30)

การทุจริตคดโกงที่เกิดขึ้นในบริบทต่างๆ จึงมีสาเหตุที่ไม่อาจปฏิเสธได้คือ บุคคลที่ประพฤติทุจริตเหล่านั้น มิได้ยึดมั่นเอาความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ตั้งในการดำรงชีวิต ขาดความเชื่อมั่นในการถือความซื่อสัตย์เป็นคุณธรรมสำคัญที่ต้องปฏิบัติ ขาดการยับยั้งชั่งใจมิให้ตนเองละโมภโลภมาก อยากได้ในสิ่งที่มีโทษของตน ขาดการควบคุมตนเองมิให้กระทำการเพื่อให้ได้สิ่งที่มีโทษของตนมา

เป็นของตน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าในสังคมที่มีการประพาศิทธิคติมีขอบ กระทำการทุจริตในลักษณะต่างๆ ยังมีมากเท่าใด ก็สะท้อนให้เห็นว่าสมาชิกในสังคมนั้นขาดคุณธรรมความซื่อสัตย์มากเพียงนั้น

แม้รัฐบาลทุกชุดจะให้ความสนใจในเรื่องคอร์รัปชัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาลชุดนายกรัฐมนตรี พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ถึงกับประกาศนโยบายการต่อสู้คอร์รัปชัน เป็นนโยบายสำคัญก็ตาม แต่จุดเน้นของนโยบายมักจะมุ่งไปที่การปราบปรามเมื่อเกิดการทุจริตประพาศิทธิคติมีขอบแล้ว ซึ่งเปรียบเหมือนการตามจับวัวซึ่งหายไปจากคอกแล้ว ทำให้ต้องเสียทรัพยากรต่างๆ มากมาย เพราะอาจจะได้ผลน้อยไม่คุ้มค่า สภาพการป้องกันมิให้เกิดคอร์รัปชันแม้จะมีอยู่บ้างก็มักจะเป็นด้านการเพิ่มมาตรการป้องกันที่ปลายเหตุ เช่น การให้นักการเมืองและข้าราชการที่มีตำแหน่งเกี่ยวกับการเงินและการใช้อำนาจสั่งการระดับสูงแจ้งบัญชีทรัพย์สินก่อนเข้ารับตำแหน่งและหลังจากพ้นจากตำแหน่งแล้ว หรือการให้อำนาจประชาชนในการเข้าชื่อถอดถอนนักการเมืองและข้าราชการที่มีพฤติกรรมส่อไปในทางทุจริตได้เป็นต้น โดยยังมิได้ให้ความสำคัญอย่างจริงจังในการแก้ที่ต้นเหตุ คือ การสร้างตัวบุคคลให้มีความเข้มแข็งในคุณธรรมซื่อสัตย์สุจริต อันเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อเป็นเกราะป้องกันพฤติกรรมทุจริตเสียตั้งแต่ต้น

การศึกษาเรื่องคุณธรรมความซื่อสัตย์ของคนไทยมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมไทยในยุคปัจจุบันซึ่งเต็มไปด้วยการแข่งขันเชิงวัตถุ มีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างมาก การหลั่งไหลของวัฒนธรรม รวมทั้งความเจริญทางวัตถุต่างๆ เข้ามาสู่บ้านเมืองของเราอย่างรวดเร็ว ประกอบกับความพยายามแข่งขันกับประเทศต่างๆ และความอยากที่จะเจริญให้ทันประเทศที่พัฒนาแล้ว ผู้มีอำนาจบริหารบ้านเมืองจึงเน้นไปที่การสร้างความสำเร็จทางด้านวัตถุและให้ความสนใจแต่เรื่องตัวเลขความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การเจริญเติบโตในภาคอุตสาหกรรมและการการท่องเที่ยว ปล่อยปละละเลยในเรื่องการพัฒนาทางด้านคุณธรรม ทำให้ประเทศเข้าสู่ภาวะวิกฤติทางด้านคุณธรรมจริยธรรม

ดังนั้นการพัฒนาประเทศที่จะให้ได้ผลดีจำเป็นจะต้องกระทำทั้งทางด้านวัตถุ เทคโนโลยีและทางด้านทรัพยากรมนุษย์ไปพร้อมๆ กัน ดังพระบรมราโชวาทที่ขออัญเชิญมาเป็นตัวอย่าง ดังนี้

“คนเราต้องมีศาสนา คือความคิด หรือสิ่งที่คิดประจำใจ อันเป็นแนวทางปฏิบัติในใจประจำตัว และต้องมีการศึกษาคือความรู้ต่าง ๆ ในด้านจิตใจทั้งในด้านวัตถุเพื่อประกอบกับตัวเพื่อที่จะมีชีวิตอยู่ได้ทั้งสองอย่างเป็นสำคัญ และเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้”

“ถึงแม้เราจะอยู่ท่ามกลางความเจริญทางก้าวหน้าแห่งยุคปัจจุบันอย่างไร เราก็ทอดทิ้งการศึกษาทางด้านจิตใจและศีลธรรมจรรยาไม่ได้ ตรงข้ามเราควรเอาใจใส่ สอนกันให้หนัก

แน่นทั่วถึงยิ่งขึ้น เพื่อให้มีความคิดความเข้าใจถูกต้องสอดคล้องกับสถานการณ์แวดล้อมที่
 วิวัฒนาการไปไม่หยุดยั้ง” (พระบรมราโชวาท, 2536 อ้างถึงในสมพร เทพสิทธิ์า, 2540: 12-13)

ดังนั้นจะเห็นว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้เอาใจใส่กับการศึกษาทางด้านจิตใจ
 และศีลธรรมจรรยาให้เป็นไปอย่างทั่วถึง เช่นเดียวกับที่นักปราชญ์ทางการศึกษา พระเทพเวที
 (ประยูร ปยุตโต, 2532: 7-8) ได้กล่าวถึงหน้าที่ที่สำคัญของการศึกษาซึ่งมีอยู่ 2 ประการ คือ
 ประการแรกคือ การถ่ายทอด รักษา ส่งเสริม เพิ่มพูนวิชาการ และวิชาชีพ ตลอดจนสืบทอดมรดก
 ทางวัฒนธรรมทางวิชาการของมนุษย์ หน้าที่ประการที่สอง คือการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่
 สมบูรณ์โดยการพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ถูกต้องและให้ผู้เรียนรู้จักพัฒนาตนเอง
 ยิ่งๆ ขึ้นไปจนบรรลุเป้าหมายสูงสุดของชีวิต นั่นคือการเข้าถึงสัจธรรมหรือความจริงของโลกและ
 ชีวิต สำหรับหน้าที่ของการศึกษาประการที่สองถือว่า เป็นตัวแท่งของการศึกษาซึ่งเป็นส่วนที่ขาด
 ไม่ได้ในการจัดการศึกษา

ปัจจุบันการศึกษาต้องเผชิญกับปัญหาอย่างยิ่งโดยเฉพาะปัญหาด้านคุณภาพและ
 ประสิทธิภาพในทุกระดับ โดยเฉพาะระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพกำลังเผชิญกับปัญหาที่
 เกี่ยวข้องกับหน้าที่ประการที่สองของการศึกษา คือ การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา
 ดังปรากฏปัญหาในระดับวิกฤติให้เห็นได้มากมายจากรายงานของสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อพิมพ์หรือ
 โทรศัพท์ วิทยุ และสื่อทางอินเทอร์เน็ต อาทิ ปัญหาการใช้ยาเสพติด และการดื่มสุรา ปัญหา
 ความสัมพันธ์ทางเพศก่อนวัยอันควร ตามด้วยปัญหาการตั้งครรภ์ ปัญหาการทำแท้ง ปัญหาการ
 ทะเลาะวิวาท ปัญหาผู้สาวที่ส่งผลต่อการฆ่าตัวตายหรือการฆาตกรรม ปัญหาการทุจริตในการสอบ
 การมีเจตคติที่รักความสบายไม่สู้งานหนักตามด้วยกระแสบริโภคนิยมจนทำให้นักศึกษามีค่านิยมไป
 ขาบริการทางเพศเพื่อให้ได้เงินมาง่าย ๆ ปัญหาดังกล่าวนั้นได้เพิ่มปริมาณและทวีความรุนแรงขึ้น
 เป็นลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นผลมาจากการจัดการศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ผ่านมา ได้ให้
 ความสำคัญต่อองค์ประกอบด้านความรู้ทางวิชาชีพเพื่อผลิตบัณฑิตออกสู่ตลาดแรงงานอย่างรวดเร็ว
 จนเกิดความไม่สมดุลระหว่างการพัฒนาความรู้ด้านวิชาชีพกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม (นรยศ
 ไชยศรีพรหม, 2545: 1-15) เช่นเดียวกับ กาญจนา นาคสกุล (2546: 2-5) ได้กล่าวถึงการศึกษาของ
 ประเทศไทยในช่วง 30-40 ปี ที่ผ่านมานี้ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรมีคนจบชั้นสูง ๆ ชั้นปริญญา
 โท ปริญญาเอกจำนวนมาก จบชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ และประกาศนียบัตรชั้นสูงก็มหาศาล
 คนไม่รู้หนังสือมีจำนวนน้อยลง แต่จะเห็นว่าสังคมเรากลับเป็นสังคมด้าหลังเป็นสังคมที่ไร้ระเบียบ
 นักหลอกหลวงดัดตนทำงานได้อย่างสม่ำเสมอ คนที่เอาแต่ประโยชน์ส่วนตนโดยไม่คำนึงถึง
 ผลกระทบที่มีต่อสังคม ต่อประเทศชาติ และต่อโลกยังมีอีกมากมาย แสดงว่าเรามีการเรียน แต่ไม่
 มีการศึกษา ไม่มีการอบรม ไม่มีการพัฒนาพอ นั่นก็คือ การศึกษายังขาดประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้ว่า

สถานการณ์และสภาพบ้านเมืองของประเทศไทยในปัจจุบันเป็นหลักฐานที่ประจักษ์ชัดโดยทั่วกันแล้วว่า การที่ประเทศมุ่งพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจอย่างมาก แม้จะก่อให้เกิดความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและความเจริญทางด้านวัตถุอย่างเห็นได้ชัด แต่ขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางด้านจิตใจ คุณธรรมจริยธรรม และค่านิยม ทำให้เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในประเทศ จำนวนมาก ผลของความเจริญทางด้านวัตถุที่ขาดการพัฒนาทางด้านจิตใจเป็นที่มาของปัญหาสังคมที่ดูเหมือนจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ อาทิ ปัญหายาเสพติด อาชญากรรม ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง ปัญหาแหล่งอบายมุข แหล่งเร่ร่อน โสเภณีเด็ก การใช้แรงงาน และละเมิดสิทธิเด็ก ปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม ภาวะมลพิษ ปัญหาการจราจรและอุบัติเหตุ รวมทั้งปัญหาสุขภาพ ทั้งทางกายและทางจิต เหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่เป็นผลพวงของการพัฒนาทางวัตถุอย่างขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางด้านจิตใจทั้งสิ้น (ทิสนา เขมมณี, 2541: 52-53)

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมความซื่อสัตย์ ได้พบแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่น่าจะทำนายปัจจัยที่สัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ คือ

1. ทฤษฎีจิตสังคมอีริกสัน (Erickson, 1996 อ้างถึงในสุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2544: 40-44) อธิบายว่าพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่วัยทารก จนถึงวัยชรา วัยแรกของชีวิตเป็นวัยที่เป็นรากฐาน วัยต่อๆ มาที่สร้างจากรากฐานนี้ ถ้าหากในวัยเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูและดูแลอย่างดีและอบอุ่นเมื่อโตขึ้นเป็นวัยผู้ใหญ่ เขาก็จะเป็นคนดีมีคุณธรรมซึ่งมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูดังนี้ มลลิตา ตันศิริศรี (2541: 59) ศึกษา พบว่า วัยรุ่นที่ถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมมากและให้พึ่งตนเองเร็วมีประชาธิปไตยสูงกว่าวัยรุ่นที่ถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยและพึ่งตนเองช้าส่วนจิราพร อรุณพลทรัพย์ (2541: 61) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษา พบว่า เด็กนักเรียนที่มีวินัยในตนเองสูงคือเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก พึ่งตนเองเร็วและให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ขณะที่ ฐิติวรรณ สุกใส (2541: 48) ศึกษาพฤติกรรมคุณธรรมทางศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่านักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็วมีพฤติกรรม คุณธรรมทางศาสนาสูงกว่านักเรียนที่ได้พึ่งตนเองช้าโดยทวิวัฒน์ บุญจิต (2545: 76) พบว่า เด็กวัยรุ่นที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและแบบให้เหตุผลมีพฤติกรรมประชาธิปไตยสูงและ อโนมา ชันพันธ์ (2548: 57) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคิดของบลูม (Bloom, 1976 อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด, 2537: 70) อธิบายว่า ความสามารถของบุคคลเกิดจากการเรียนรู้ ประกอบด้วยพฤติกรรม 3 ด้าน คือ

ด้านความรู้ ด้านจิตใจ และด้านทักษะ โดยเฉพาะด้านจิตใจของบุคคลนั้น เริ่มจากการให้บุคคลมีโอกาสรับรู้และสนใจในเรื่องที่จะปลูกฝัง มีโอกาสตอบสนองต่อสิ่งที่สนใจ เห็นคุณค่าของสิ่งที่ปฏิบัติและนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ดังมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้จากโรงเรียนดังนี้ จิตวิวัฒน์ สุกใส (2541: 67) ศึกษาพฤติกรรมคุณธรรมทางศาสนาของนักเรียนวัยรุ่นพบว่า นักเรียนในโรงเรียนเอกชนมีพฤติกรรมคุณธรรมทางศาสนาสูงกว่านักเรียนที่เรียนในโรงเรียนรัฐบาล และแสงระวี เทพรอด (2542: 75) ศึกษาอิทธิพลที่ทำให้ให้นักเรียนมีพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติด พบว่า การปลูกฝังคุณธรรมทางศาสนาจากโรงเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญควบคู่กับการปลูกฝังจากครอบครัวที่ทำให้ให้นักเรียนมีพฤติกรรมการป้องกันการเสพยาเสพติดสูง สุวิมล ว่องวานิช และนงลักษณ์ วิรัชชัย (2543: 90-91) ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนระดับอุดมศึกษา พบว่า การได้รับการอบรมเอาใจใส่จากครูอาจารย์มีผลต่อการพัฒนาคุณธรรมของนักศึกษา สิริวิวัฒน์ ศรีพหล (2547: 78) ศึกษาเรื่องการพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลโลกสำหรับเยาวชนตามแนวพุทธธรรม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางเรียนของนักเรียนที่เรียนเกี่ยวกับองค์ธรรมเพื่อพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลโลกที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีแบบปกติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนเกี่ยวกับองค์ธรรมเพื่อพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลโลกที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์และการตัดสินใจแก้ปัญหาสูงกว่าการสอนโดยวิธีสอนแบบปกติ วราภรณ์ เชื้ออินทร์ และคณะ (2550: 60) ศึกษาผลงานและรูปแบบการสอนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2546-2550 พบว่า ผลการประเมินการสอนเป็นที่พึงพอใจของนักศึกษาส่วนใหญ่ และจากการประเมินตามสภาพจริง นักศึกษาบางส่วนมีการแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับคุณธรรม ณัฐพงษ์ชัย ไทรพงษ์พันธ์ (2550: 60) ศึกษาเรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างจริยธรรมในวิชาชีพบริหารธุรกิจ สำหรับนักศึกษาบริหารธุรกิจพบว่า ผลการวัดความรู้และความรู้สึทางจริยธรรม(ด้านความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย และความขยันหมั่นเพียร) ของนักศึกษาก่อนวัดและวัดหลังใช้รูปแบบการเรียนการสอนแตกต่างกัน ซึ่งมีแนวโน้มว่าผลการวัดหลังมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าการวัดก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ทฤษฎีระบบนิเวศจิตวิทยา บรอนเฟนเบรเนอร์ (Bronfenbrenner, 1992 อ้างถึงใน ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2540: 70) อธิบายว่า ระบบข่าวสารเข้าถึงตัวบุคคลโดยผ่านสื่อต่างๆ คือบุคคลมีการปฏิสัมพันธ์กันโดยตรง บุคคลที่อยู่รอบตัวเราแสดงพฤติกรรมให้เห็นแบบอย่าง และบุคคลรับค่านิยม วัฒนธรรม ความเชื่อที่ยึดถือปฏิบัติต่อๆ กันมา ยิ่งปัจจุบันสื่อเข้าถึงบุคคลง่ายมากโดยผ่านทางสื่อมวลชนทั้งที่เห็นภาพ ได้ยินเสียง หรือต้องอาศัยการอ่าน ซึ่งสื่อมวลชนทุกแขนงได้พยายามสื่อสารกับผู้ชมด้วยสาระ และบันเทิงภาพนันทนาชนิด ขึ้นอยู่กับการเลือกรับสารของสื่ออื่นๆ หากผู้ชม

เลือกรับชมข่าวสารที่ส่งมามีสาระเป็นส่วนใหญ่ ผู้ชมกลุ่มนี้ย่อมได้รับทราบและซึมซาบสาระนั้นไว้เป็นความรู้ ดังมีงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ถ่ายทอดค่านิยมผ่านสื่อมวลชนดังนี้ สลิลลา แสงมณี (2539) ศึกษาการรับข่าวสารจากสื่อมวลชนที่มีผลต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียน พบว่านักเรียนที่นิยมนับเนื้อหาสาระที่มีประโยชน์จากสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสารหรือสิ่งพิมพ์ต่างๆ จะมีพัฒนาการทางจริยธรรม (ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความยุติธรรม และความเสียสละ) สูงกว่ากลุ่มที่ไม่รับหรือรับแต่เนื้อหาที่ไร้สาระไม่มีประโยชน์ใดๆ เช่นเดียวกับ มณฑล หนูใส (2542) ที่ศึกษาการเปิดรับสื่อกับพฤติกรรมจริยธรรมของวัยรุ่น พบว่าวัยรุ่นที่มีการเปิดรับสื่อมากและปานกลาง มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมจริยธรรมจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่มีการเปิดรับสื่อน้อย แม้จะไม่มี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติก็ตาม ชนัญสุรา อรณพ ณ อุรุยา (2549) ศึกษาการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการแสวงหาและการเรียนรู้จริยธรรมของเยาวชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการสื่อสารจริยธรรมในลักษณะผสมผสาน และปัจจัยการเปิดรับเนื้อหาจริยธรรมทางสื่อมวลชนโทรทัศน์มีความสัมพันธ์ระดับสูง

4. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (พงศธร เกรียครุฑมุล, 2537: 53-60) การพัฒนาจริยธรรมตามทฤษฎีนี้ เน้นตัวแบบที่จะใช้เป็นตัวอย่างโดยเที่ยงเคียง (Identification) จนในที่สุดยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคมมาเป็นหลักปฏิบัติของตนโดยอัตโนมัติ ดังมีงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเห็นแบบอย่างดังนี้ พงศธร เกรียครุฑมุล (2537) ศึกษาเรื่องการเห็นแบบอย่างกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนในสถานีตำรวจภูธร อำเภอเมืองขอนแก่น ซึ่งเป็นการวัดระดับการเห็นแบบอย่างการปฏิบัติตามอุดมคติตำรวจ พบว่า ตำรวจเห็นแบบอย่างและปฏิบัติตามอุดมคติตำรวจในเกณฑ์ดี และพบว่า ระดับการศึกษาและอายุของตำรวจมีความสัมพันธ์กับการเห็นและปฏิบัติตามแบบอย่าง วินิตตา ก้องธรณินทร์ (2545) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความซื่อสัตย์ของนักเรียนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ลักษณะที่พ่อแม่ปฏิบัติตนทางศาสนาที่จะเป็นแบบอย่างของการมีคุณธรรมที่ถูกเห็นสูงที่สุดคือ การที่พ่อแม่ให้ทาน หรือสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้อื่น มีค่าเฉลี่ย 4.17 ส่วนลักษณะการปฏิบัติตนทางศาสนาที่ถูกเห็นน้อยที่สุดคือการเห็นพ่อแม่ทำสมาธิ ค่าเฉลี่ย 2.98 โดยค่าเฉลี่ยการปฏิบัติตนทางศาสนาที่เป็นลักษณะคุณธรรมของพ่อแม่ที่เป็นแบบอย่างให้ลูกรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง รัชัญญา สนิทวงศ์ ณ อุรุยา (2547) ศึกษาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการขัดเกลาทางสังคมและลักษณะทางจิตใจกับพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของคนไทย พบว่า ปัจจัยด้านการเห็นแบบอย่างการปฏิบัติตนทางศาสนาของบิดามารดา (ปู่ย่าตายาย) การได้รับถ่ายทอดคุณธรรมจากชุมชน จากสถาบันศาสนาและจากโรงเรียนส่งผลต่อการมีทัศนคติที่ดีต่อความซื่อสัตย์และทัศนคตินี้เองที่เป็นปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความซื่อสัตย์ อโนมา ชันพันธ์ (2548) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ

การเป็นต้นแบบมากที่สุด คือ นักเรียนเห็นว่า การกระทำของพ่อแม่ถูกต้องและน่ายกย่องเสมอ รองลงมาคือนักเรียนมักทำอะไรตามที่พ่อแม่บอกและน้อยที่สุดคือนักเรียนชอบนำการแสดงออกของครูไปทำให้เพื่อนดู

5. ทฤษฎีความมีวินัยในตนเอง ของเมาเรอร์ (Mower) (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2525 : 62-64) อธิบายว่า ความมีวินัยในตนเอง ถือได้ว่า มีความสำคัญต่อการแสดงพฤติกรรมทางคุณธรรม และจริยธรรมของบุคคล ซึ่งความมีวินัยในตนเองเป็นลักษณะของบุคคลที่มีบุคลิกภาพที่พัฒนาถึงขีดสุดของมนุษย์แล้วตามที่ปรากฏในงานวิจัยของ คาวานา กิตติสาร (2546) ศึกษาความสัมพันธ์ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์ของนักเรียน พบว่า ความมีวินัยในตนเอง การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ส่งผลซึ่งกันและกันกับความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ส่วนวิณา ประชากุล (2549) ศึกษาเรื่องการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยของนักเรียนระดับประถมศึกษาพบว่า การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยค่าคะแนนเฉลี่ย พฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นันทวัน ยาหมุ และคณะ (2550) ศึกษาเรื่องคุณธรรมของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนพรัตนราชฯ พบว่า ระดับคุณธรรมของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าระดับคุณธรรมของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์บัณฑิตด้านความมีวินัยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด พชนีวรรณ อินตะ (2550) ศึกษาผลของการทำกิจกรรมกลุ่มแนวพุทธต่อการพัฒนาความคิดเห็นทางจริยธรรมด้านความมีวินัยของวัยรุ่น พบว่า คะแนนความคิดเห็นทางจริยธรรมด้านความมีวินัยของกลุ่มทดลองสูงขึ้นหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและมากกว่ากลุ่มควบคุม แสดงว่ากิจกรรมกลุ่มที่อาศัยหลักการจิตวิทยาและหลักทางพุทธศาสนาทำให้นักเรียนมีการพัฒนาความคิดเห็นทางจริยธรรมด้านความมีวินัย

6. ทฤษฎีการสวมบทบาททางสังคม (Selman's Theory of Social Role Taking) (Rice, 1999: 39 - 41) อธิบายว่า วัยรุ่นมีมุมมองเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สังคม จะพัฒนาไปสู่ระดับสูงขึ้นไป และเป็นนามธรรมมากขึ้น และระบบ กฎหมาย และจริยธรรมของสังคมจะช่วยให้เราสามารถสื่อสารกับบุคคลอื่นได้ถูกต้องและเข้าใจตรงกัน ดังมีงานวิจัยที่เกี่ยวกับเพื่อนดังนี้ จรรจนาคะรัต (2528) ศึกษาผลของตัวแบบสัญลักษณ์ที่มีผลต่อพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ พบว่า เด็กที่มีแบบในสภาพการณ์ตัวแบบแสดงพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ มีพฤติกรรมแสดงความเอื้อเฟื้อมากกว่ากลุ่มในสภาพการณ์อื่นๆ ศศิธร บรรลือสินธุ์ (2530) ศึกษาตัวแบบที่มีผลต่อคุณธรรมด้านความกตัญญู กตเวทียของนักเรียนกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้ตัวแบบที่แสดงถึงความกตัญญู กตเวทีย กลุ่ม

ควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ตัวแบบมีคะแนนคุณธรรม ด้านความกตัญญูทดแทนที่สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ สุมาลี ภูมาลา (2547) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียน พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์

จากสภาพปัญหาทางสังคมที่มีสาเหตุอันเนื่องมาจากการขาดจริยธรรมในนักศึกษา ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ จึงเป็นภาพสะท้อนให้ผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา เช่น สถานศึกษา หน่วยงานรัฐ ต้องตระหนักถึงและจำเป็นต้องหาแนวทางเพื่อเสริมสร้างให้นักศึกษามีจริยธรรมในวิชาชีพของตนก่อนที่จะก้าวออกไปสู่การประกอบวิชาชีพนี้ในวงการบริหารธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาที่ต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรมและจริยธรรม ดังเช่น การระบุจุดมุ่งหมายในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2545) ว่า “มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข”

ความซื่อสัตย์เป็นคุณธรรมหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ ประเทศจะเจริญรุ่งเรืองได้เพราะมีประชากรที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา การพัฒนาประเทศจะดำเนินไปอย่างมีคุณภาพเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศเป็นสำคัญ ดังนั้นในการพัฒนาประเทศสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงคือการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมความซื่อสัตย์

การพัฒนาคุณภาพนักเรียนอาชีวศึกษา มุ่งเน้นการพัฒนาให้การศึกษาเพื่อไปประกอบอาชีพได้ เพื่อตอบสนองความต้องการพัฒนาให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยไม่ได้คำนึงถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คือให้มีความรู้คุณธรรม สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ แม้ว่าในช่วงที่ผ่านมาอาชีวศึกษาจะประสบความสำเร็จในการผลิตนักเรียนอาชีวศึกษาได้ตามเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง แต่ผลของการผลิตนักเรียนอาชีวศึกษาได้ก่อให้เกิดปัญหาสำคัญกับนักเรียนอาชีวศึกษาหลายประการ เช่น การหนีเรียน การทะเลาะวิวาท ความไม่ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ของตนเอง การฝ่าฝืนกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนเป็นต้น อาชีวศึกษาจึงต้องปรับแนวคิดและกระบวนการพัฒนาใหม่ โดยเน้นคุณธรรมเป็นหลักในการพัฒนา (กรมอาชีวศึกษา, 2550: 55)

ดังนั้นจากสภาพปัญหาการขาดจริยธรรมของนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนอาชีวศึกษา ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่งเป็นปัญหาด้านความประพฤติที่กระทบต่อศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม นับวันจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นและได้รับการกล่าวขานอย่างกว้างขวาง จนเป็นที่

หวังใว้ว่าในอนาคตเราจะมีแต่ผู้มีการศึกษาสูงแต่หย่อนทางด้านคุณธรรมสำหรับการดำรงชีวิตที่เหมาะสมในสังคม โดยเฉพาะในสถานศึกษาเท่านั้น แต่เป็นปัญหาของประเทศที่จะต้องช่วยกันแก้ไข ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาระดับคุณธรรมจริยธรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) เขตธนบุรี ซึ่งเป็นเขตที่มีโรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนตั้งอยู่จำนวนมาก และผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช.3) ซึ่งเป็นปีสุดท้ายในระดับนี้ ก่อนที่จะไปประกอบอาชีพหรือไปศึกษาต่อในระดับอนุปริญญา หรืออุดมศึกษาต่อไป จะเป็นแนวทางในการวางแผนแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการรับข้อมูล และเพื่อกระตุ้นนักเรียน ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ตระหนักถึงคุณธรรมจริยธรรมความซื่อสัตย์มากยิ่งขึ้น

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ พบตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปแนวคิดในการวิจัย

แนวคิด ทฤษฎี	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ทฤษฎีจิตสังคมของอีริกสัน (Erickson)	การอบรมเลี้ยงดู	งานวิจัยของ - ประมวล น้อยเจริญ(2532) - สุกฤษฎณ์ ขี้อร่วม(2537) - นิเทศ เมืองผุย(2538) - จิราภรณ์ เดชนรงค์(2540) - มลลิสตา ดันดิรัศมี(2541) - ทวีวัฒน์ บุญจิต(2545) - อโนมา ชันพันธ์(2548)
ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคิดของบลูม (Bloom)	การอบรมสั่งสอนคุณธรรมจากโรงเรียน	งานวิจัยของ - จิรวัดนา มั่นยืน (2536) - พูนฤดี สุวรรณ(2537) - สลิลลา แสงมณี(2539) - จิตติวรรณ สุกใส(2541) - แสงระวี เทพรอด(2542) - จิรวัดนา มั่นยืน (2536)

ตารางที่ 1 สรุปแนวคิดในการวิจัย (ต่อ)

แนวคิด ทฤษฎี	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
		- พูนฤดี สุวรรณ(2537) - สลิลลา แสงมณี(2539) - จิตติวรรณ สุกใส(2541) - แสงระวี เทพรอด(2542) - สุวิมล ว่องวานิชและ นงลักษณ์ วิรัชชัย (2543) - สิริวรรณ ศรีพหล(2547) - วราภรณ์ เชื้ออินทร์และคณะ (2546-2550) - ญัฐพงษ์ชัย ไตรพงษ์พันธ์ (2550) - บุษบามินตรา จลวยแสง (2550)
ทฤษฎีเกี่ยวกับนิเวศจิตวิทยา ของบรอนเฟนเบรนเนอร์ (Bronfenbrenner)	การเรียนรู้ถ่ายทอดค่านิยมจาก สื่อมวลชน	งานวิจัยของ - สลิลลา แสงมณี(2539) - มณฑล หนูใส(2542) - ชนัญสราร อรนพ ณ อยุธยา (2549)
ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ แบนดูรา (Bandura)	การเห็นแบบอย่างทางสังคม	งานวิจัยของ - พงศธร เกรียดธฤมาล(2537) - สุคนธ์ ศรีอรุณ(2545) - วินิตตา ก้องธรณินทร์(2545) - ธัญญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2547)

ตารางที่ 1 สรุปแนวคิดในการวิจัย (ต่อ)

แนวคิด ทฤษฎี	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ทฤษฎีว่าด้วยจุดกำเนิดของการควบคุมตนเองของเมาเรอร์ (Mower) และทฤษฎีความมีวินัยในตนเองของเพคและเฮวิกเฮิสต์ (Peck and Havidhurst)	ความมีวินัยในตนเอง	งานวิจัยของ - คาวนภา กิตติสาโร(2546) - วิณา ประชากุล(2549) - นันทวัน ยาหมูและคณะ (2550) - พัทธนิวรรณ อินตะ(2550)
ทฤษฎีการสวมบทบาททางสังคม (Selman's Theory of Social Role Taking)	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	งานวิจัยของ - ประเสริฐ เอื้อนกรินทร์(2524) - จรรยา นาคะรัตน์(2528) - ศศิธร บันลือสินธุ์(2530) - สุมาลี ภูมาลา(2547)
	1. เพศ	งานวิจัยของ
	2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	- จารุวรรณ พานทอง(2536)
	3. รายได้ครอบครัวของบิดาและมารดา	- รัชฎา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2547)
	4. การศึกษาของบิดา	- พรหมเมษฐ์ สินปฐ(2548)
	5. การศึกษาของมารดา	- รสिता กุดแสง(2550)
	6. ระดับการศึกษาของนักเรียน	- ประเสริฐ พานิชกุล(2534)
	7. อาชีพของบิดา	- อารมณ สุคมี (2537)
	8. อาชีพของมารดา	- เฉลิมพล ไยนนท์(2539)
	9. สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา	- กฤตรินทร์ นิ่มทองคำ(2542) - นवलละออ แสงสุข(2544) - พูนศิริ ไสกรักษ์(2527) - กฤตรินทร์ นิ่มทองคำ(2542) - วิระวรรณ อามระดิษ(2522) - ทศนา ทองภักดี (2528) - อโนมา ชันพันธ์ (2548)

สรุปได้ตัวแปรจากตาราง 15 ตัวแปรคือ

1. เพศ
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. การศึกษาของบิดา
4. การศึกษาของมารดา
5. ระดับการศึกษาของนักเรียน
6. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
7. อาชีพของบิดา
8. อาชีพของมารดา
9. สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา
10. การอบรมเลี้ยงดู
11. การอบรมสั่งสอนคุณธรรมจากโรงเรียน
12. การเรียนรู้ถ่ายทอดค่านิยมจากสื่อมวลชน
13. การเห็นแบบอย่างทางสังคม
14. ความมีวินัยในตนเอง
15. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

แต่ในการศึกษาตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ได้ตัดออกไป 1 ตัวแปร คือ ตัวแปรระดับการศึกษาของนักเรียน เนื่องจากต้องการศึกษาเฉพาะในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 เท่านั้น

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร

1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร

1.3 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตที่จะศึกษาเฉพาะนักเรียนที่อยู่ในวัยรุ่น โดยกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2

ปีการศึกษา 2552 ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร

1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1.4.1 ความซื่อสัตย์ หมายถึง คุณลักษณะที่ดีหรือบุคลิกภาพภายในของบุคคลที่เป็นความซื่อตรง สุจริต ไม่คดโกง อันนำไปสู่การกระทำและคำพูดที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ ตรงไปตรงมา โปร่งใสทั้งตนเอง ผู้อื่น ต่องานในหน้าที่ และต่อส่วนรวม โดยรวมซึ่งโยงใยไปถึงความเกรงกลัว และละอายต่อบาป

1.4.2 การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง วิธีการที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองใช้ในการอบรมสั่งสอนนักเรียนตั้งแต่เล็กจนโต แบ่งออกเป็น 4 แบบคือ แบบรักสนับสนุน (ให้ความรักเอาใจใส่ ให้ความใกล้ชิดดูแล) แบบใช้เหตุผล แบบให้นักเรียนพึ่งตนเอง และแบบปล่อยปละละเลย

1.4.3 แบบรักสนับสนุน หมายถึง การที่บิดามารดาปฏิบัติต่อบุตร โดยแสดงความรักใคร่ เอาใจใส่ สนใจทุกข์สุขของบุตรของตน มีความใกล้ชิดสนิทสนม เกื้อหนุนช่วยเหลือ และให้ความสำคัญแก่บุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ เป็นการให้ในสิ่งที่บุตรต้องการทั้งสิ้น ฉะนั้น บิดามารดาที่ดูแลบุตรด้วยวิธีนี้ จึงเป็นผู้ที่บุตรรักและเห็นความสำคัญ บุตรจะยอมรับการสั่งสอนต่างๆ ของบิดามารดาได้โดยง่าย และยอมรับบิดามารดาเป็นแบบอย่างโดยไม่รู้ตัว

1.4.4 แบบใช้เหตุผล หมายถึง การที่บิดามารดาได้อธิบายเหตุผลให้แก่บุตร ในขณะที่มีการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของบุตรหรือลงโทษบุตร นอกจากนั้นบิดามารดาที่ใช้วิธีการนี้ ยังให้รางวัล และลงโทษบุตรอย่างเหมาะสมกับการกระทำของบุตรมากกว่าที่จะปฏิบัติต่อบุตรตามอารมณ์ของตน การกระทำของบิดามารดาจะเป็นเครื่องช่วยให้บุตรได้เรียนรู้และรับทราบถึงสิ่งที่ควรและไม่ควรกระทำ

1.4.5 แบบพึ่งตนเอง หมายถึง การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง ภายใต้การแนะนำและการฝึกฝนจากบิดามารดา หรือผู้เลี้ยงดูอื่นๆ ซึ่งจะทำให้นักเรียนช่วยเหลือตนเองได้ และไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นมากและนานเกินไป

1.4.6 แบบปล่อยปละละเลย หมายถึง การที่นักเรียนได้รับการปฏิบัติจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง โดยมีความรู้สึกที่ตนเองไม่ได้รับการดูแล เอาใจใส่ถูกปล่อยปละละเลย ให้ทำอะไรตามใจ และไม่สนใจว่าลูกทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ไม่ได้รับการสนับสนุนหรือคำแนะนำจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง

1.4.7 การอบรมสั่งสอนจากจากโรงเรียน หมายถึง องค์กรประกอบต่างๆ ในโรงเรียนที่เอื้อให้มีการปลูกฝังคุณธรรม ได้แก่ บรรยากาศการส่งเสริมคุณธรรม การจัดกิจกรรมทางศาสนา และการเกี่ยวข้องกับศาสนสถาน

1.4.8 การถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชน หมายถึง การที่นักเรียนรับสื่อต่างๆ ทั้งวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ตแล้วนำไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

1.4.9 การเห็นแบบอย่างทางสังคม หมายถึง กระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคม อันได้แก่การเสียสละ ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร และการนำผลของตัวแบบทางสังคมมาเป็นพฤติกรรมของตนเอง

1.4.10 ความมีวินัยในตนเอง หมายถึง การกระทำของนักเรียนในการประพฤติปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม และไม่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของสังคม สามารถควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวังไว้ โดยสำนึกว่าเป็นค่านิยมที่ดีงาม และเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น

1.4.11 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง การปฏิบัติที่นักเรียนและเพื่อนปฏิบัติต่อกันทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน ความห่วงใยซึ่งกันและกัน การแสดงความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และการทำกิจกรรมร่วมกันด้วยความเต็มใจเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

1.4.12 รายได้ครอบครัวของบิดาและมารดา หมายถึง รายได้ของบิดา มารดา ที่ได้รับรวมกันเป็นรายเดือนโดยยังไม่ได้หักค่าใช้จ่าย

1.4.13 ระดับการศึกษาของบิดา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดาซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ระดับคือ

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษา-ประกาศนียบัตรวิชาชีพ

อนุปริญญา-ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

อื่นๆ

1.4.14 ระดับการศึกษาของมารดา หมายถึงระดับการศึกษาสูงสุดของบิดาซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ระดับคือ

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษา-ประกาศนียบัตรวิชาชีพ

อนุปริญญา-ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
ปริญญาตรี
สูงกว่าปริญญาตรี
อื่นๆ

1.4.15 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง เกรดเฉลี่ยสะสม(GPA) เทอมสุดท้ายก่อนการ
เก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ของนักเรียน

1.4.16 สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา หมายถึง สถานภาพการครองคู่ในปัจจุบัน
ของบิดาและมารดาของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะคือ

อยู่ด้วยกัน
แยกกันอยู่เพราะหน้าที่การงาน
แยกทาง / หย่าร้าง
บิดาหรือมารดาเป็นหม้าย

1.4.17 อาชีพของบิดา หมายถึง การที่บิดาประกอบอาชีพอันจะได้มาซึ่งค่าตอบแทน
หรือรายได้เพื่อใช้จ่ายในการดำรงชีพ แบ่งออกเป็น 4 ประเภทคือ

รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ
ลูกจ้าง/พนักงานองค์กร/บริษัทเอกชน
อาชีพอิสระ/ ค้าขาย
รับจ้าง

1.4.18 อาชีพของมารดา หมายถึง การที่มารดาประกอบอาชีพอันจะได้มาซึ่ง
ค่าตอบแทนหรือรายได้เพื่อใช้จ่ายในการดำรงชีพ แบ่งออกเป็น 4 ประเภทคือ

รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ
ลูกจ้าง/พนักงานองค์กร/บริษัทเอกชน
อาชีพอิสระ/ ค้าขาย
รับจ้าง

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.5.1 ได้ทราบระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.)
กรุงเทพมหานคร

1.5.2 ได้ทราบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว

1.5.3 ผลการวิจัยครั้งนี้ อาจเป็นแนวทางในการที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และโรงเรียนนำไป
เป็นประโยชน์ในการอบรมบ่มนิสัย ให้เด็กเป็นคนดี มีความซื่อสัตย์

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัย ได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1 ประวัติและความเป็นมาของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความซื่อสัตย์

2.2.1 ความหมายของความซื่อสัตย์

2.2.2 ประเภทของความซื่อสัตย์

2.3 การวัดความซื่อสัตย์

2.4 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์

2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 ประวัติและความเป็นมาของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

การจัดการศึกษาในประเทศไทยเป็นภาระหน้าที่โดยตรงของรัฐ แต่จากอดีตที่ผ่านมา รัฐไม่สามารถที่จะจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง จึงเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐ โดยอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนเอกชนได้ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ทำให้การศึกษาเอกชนได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์และพัฒนาประชากร ส่วนหนึ่งของประเทศให้มีความรู้ความสามารถ ซึ่งผลิตผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเอกชนจำนวนมากที่เป็นกำลังสำคัญในการสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ประเทศ ปรากฏให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและการเมือง การปกครอง จนสามารถกล่าวได้ว่าการศึกษาเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศชาติอย่างต่อเนื่องตลอดมา (สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2546: 1-3)

การจัดการศึกษาเอกชนดำเนินการควบคู่มากับภาครัฐ โดยอยู่ภายใต้การควบคุมช่วยเหลือและส่งเสริมของกองโรงเรียนราษฎร์ กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ พ.ศ.

2476 เป็นต้นมา ซึ่งโรงเรียนเอกชนได้รับความนิยอย่างกว้างขวางและมีปริมาณเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ทำให้กองโรงเรียนราษฎร์ไม่สามารถบริหารงานได้รวดเร็วทันต่อความต้องการของประชาชน จึงมีการปรับกองโรงเรียนราษฎร์ให้เป็น “สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน” หรือเรียกชื่อย่อว่า “สช.” มีฐานะเทียบเท่ากรม นับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2515 โดยโอนอำนาจหน้าที่กิจการทรัพย์สิน ข้าราชการ ลูกจ้างและเงินงบประมาณของกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองโรงเรียนราษฎร์ และโอนงานวิทยาลัยเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 217 ลงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2515

ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้เปลี่ยนแปลงโครงสร้างของส่วนราชการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 โดยกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเป็นส่วนหนึ่งในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และเปลี่ยนชื่อเป็น สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) มีหน้าที่ดูแล ส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาเอกชนในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีให้เป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาเอกชน

โรงเรียนเอกชนในที่นี้หมายถึงสถานศึกษาหรือสถานที่ที่บุคคลจัดการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีแก่นักเรียนทุกผลัดรวมกันเกิน 7 คนขึ้นไป โดยผู้ขอใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนอาจจะเป็นบุคคลทั่วไปหรือนิติบุคคล (บริษัทจำกัด หรือห้างหุ้นส่วน มูลนิธิ สมาคมหรือสหกรณ์) ก็ได้ แต่ทั้งนี้ ผู้ขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนเอกชนจะต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนด

โรงเรียนเอกชนในการดูแลส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการและจัดเป็นรูปแบบการศึกษาในระบบโรงเรียน ได้แก่โรงเรียนประเภทสามัญศึกษาและโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา
2. โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการและจัดเป็นรูปแบบการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้แก่โรงเรียนประเภทการศึกษานอกโรงเรียน เฉพาะกาล(นานาชาติ) สอนศาสนา ส่งคำสอน กวดวิชา ศิลปศึกษา และอาชีวศึกษา

3. โรงเรียนที่จัดการศึกษาให้แก่บุคคลที่มีลักษณะพิเศษหรือผิดปกติทางร่างกายสติปัญญาหรือ จิตใจ ที่จัดเป็นรูปแบบการศึกษาพิเศษ หรือโรงเรียนที่จัดการศึกษาให้แก่บุคคลผู้ยากไร้หรือผู้เสียเปรียบทางการศึกษาในลักษณะต่างๆ ที่จัดเป็นรูปแบบการศึกษาสงเคราะห์

อำนาจหน้าที่ของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. เป็นหน่วยงานในการส่งเสริม และประสานงานการศึกษาเอกชนและดำเนินการให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาเอกชน
2. เสนอนโยบายยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการศึกษาเอกชน กำหนดกฎระเบียบ และเกณฑ์มาตรฐานกลางในการจัดการศึกษาเอกชน รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ การประกันคุณภาพ การวิจัยและพัฒนา เพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาเอกชน
3. ดำเนินการเกี่ยวกับกองทุนทางการศึกษาเอกชน การอุดหนุนการศึกษาเอกชน การคุ้มครองการทำงาน สิทธิประโยชน์ของครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเอกชน
4. เป็นศูนย์ส่งเสริมสนับสนุนข้อมูลและทะเบียนกลางทางการศึกษาเอกชนตลอดจนติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาเอกชน
5. ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความซื่อสัตย์

2.2.1 ความหมายของความซื่อสัตย์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542 ได้ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ไว้ว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง ประพฤติตรงและจริงใจ, ไม่คิดคดทรยศ, ไม่คดโกงและไม่หลอกลวง

ส่วนในหนังสือ Webster's New Universal Dictionary of the English Language ได้กล่าวถึงความซื่อสัตย์ไว้ว่า ความซื่อสัตย์เป็นลักษณะของความซื่อตรง หรือความมั่นคงที่แน่นอนของการกระทำต่างๆ อันจะนำไปสู่ความคิด คำพูดที่ถูกต้องและจะเป็นความเชื่อถือได้ มีความจริงใจ ไม่มีการหลอกลวง คดโกง และมีเล่ห์อุบายนั่นเอง นอกจากนั้นยังมีความหมายว่า เป็นลักษณะที่ถูกต้องตามหลักสูตร หรือหมายถึง การตัดสินใจหรือเป็นการค้าขายธุรกิจที่ซื่อตรงตามสภาพการณ์ที่แท้จริง

กรมการวัฒนธรรม (2497 อ้างถึงในวิวัฒน์ อัสวานิชย์, 2523: 19-20) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ความซื่อตรง ไม่คดโกง ถ้าแสดงออกทางใจจะเป็นน้ำใสใจจริง ไม่ซ่อนเงื่อนงำไว้ในใจ ทางกายเป็นการกระทำจริง ไม่ใช่ทำดีเพื่อหลอกลวงให้ผู้อื่นติดกับทางวาจา คือ พูดจริง คิดคงเส้นคงว่า เชื่อถือไว้ใจได้ และยังได้อธิบายถึงความซื่อสัตย์ สุจริตของบุคคลเป็นข้อๆ ว่า

1. ต้องซื่อตรง ไม่คดโกงหรือหลอกลวงเขากิน ประกอบอาชีพในทางสุจริต สิ่งใดทุจริตผิดศีลธรรม จะต้องเลิกอย่างเด็ดขาด
2. ต้องซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อครอบครัวและต่อมิตรสหาย และต้องมีความจงรักภักดีต่อประเทศชาติ ไม่คิดทรยศ
3. ต้องซื่อสัตย์ในทางที่ถูกที่ควร โดยเฉพาะทางที่เป็นประโยชน์ และดีงามเท่านั้น ถ้าจะเป็นการทำลายประโยชน์ให้เกิดความเสียหายแล้ว ไม่ควรทำอย่างยิ่ง เช่น การซื่อสัตย์ต่อบุคคลที่คิดทำลายชาติ
4. ต้องรักษาคำพูดของตนให้มีคุณค่าน่าเชื่อถือได้ ให้เป็นคนมีวาจาสิทธิ์ พูดจาจะให้ความช่วยเหลือแก่ใครแล้วจะต้องเป็นไปตามที่พูดไว้เสมอ

ส่วนหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาได้กล่าวถึงความซื่อสัตย์ไว้หลายที่ เช่น

1. สัจจะ (ความซื่อสัตย์ ความจริงใจ) ในฆราวาสธรรม 4 ฆราวาส แปลว่า บุคคลผู้ครองเรือน ฆราวาสธรรมจึงแปลว่า แนวทางหรือข้อปฏิบัติสำหรับบุคคลต่างๆ ไปเพื่อสร้างความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าในการดำรงชีวิต รวมถึงการมีชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

สัจจะ ในฆราวาสธรรม คือ ความจริงใจ ได้แก่

- 1.1 ความจริงใจต่อตนเองคือมีศีลธรรมประจำใจ
- 1.2 ความจริงใจต่อบุคคลอื่น คือ มีความซื่อตรง ประพฤติดีกับบิดามารดา ผู้มีพระคุณ ครูอาจารย์ มิตรสหาย ผู้ร่วมงาน
- 1.3 ความจริงใจต่อหน้าที่การงาน คือ การปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ ตั้งใจทำงาน
- 1.4 มีสัจวาจา คือรักษา คำพูด คำมั่นสัญญา ปากกับใจตรงกัน
- 1.5 ความจริงใจต่อประเทศชาติ คือการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายของประเทศ รวมทั้งการปกป้องประเทศ

2. สัจจะ ในอริยฐานธรรม 4 อริยฐานธรรม หมายถึง ธรรมที่ควรตั้งไว้ในใจ 4 ประการเพื่อให้ชีวิตประสบความสำเร็จในทางที่ชอบ

สัจจะ ในอริยฐานธรรม คือ ความจริงใจ รักษาความสัตย์ การพูดจริงทำจริง ได้แก่ สัจจะต่อตนเอง หมายถึง มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง มีศีลธรรมประจำใจ ละอายและเกรงกลัวต่อการทำความชั่ว

สัจจะต่อบุคคลอื่น หมายถึง มีความซื่อตรง จริงใจ ประพฤติดี ประพฤติอย่างตรงไปตรงมากับบุคคลที่เราเกี่ยวข้องกับ

สัจจะต่อหน้าที่การงาน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความรับผิดชอบ และมีความซื่อสัตย์ ไม่แสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนและพวกพ้อง

3. สัจจะ ในเบญจธรรม 5 เบญจธรรม หมายถึงข้อปฏิบัติให้บุคคลทำความดี 5 ประการ

สัจจะ ในเบญจธรรม หมายถึง พูดตามความจริง ไม่มีเจตนาบิดเบือนความจริงทุกอย่าง เช่น ไม่พูดเกินความเป็นจริง ไม่อวดอ้างตนเอง ไม่พูดทำให้คนเข้าใจผิดต่อกัน

กรรมศาสนา (2521: 145) ให้ความหมายไว้ว่า ความซื่อสัตย์สุจริต และความยุติธรรม หมายถึง ความประสงค์ที่ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ไม่เอาเปรียบกลั่นแกล้ง หรือ คดโกง ผู้อื่นหรือส่วนรวม ให้ยึดหลักเหตุผล ระเบียบ แบบแผน กฎหมายของสังคมเป็นเกณฑ์ในการประพฤติทางกาย วาจา ใจ

อนุวัตนั ตังสมบุรณ์ (2526: 16) ได้ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ว่า หมายถึงการกระทำหรือความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ไม่ทุจริต และประพฤตินิชอบ การปฏิบัติตามกฎที่กำหนดไว้ การไม่หลอกลวง การพูดแต่ความจริง และการไม่หาประโยชน์ในทางมิชอบ การมีความยุติธรรม และมีความละเอียดรอบคอบ

จากเอกสารข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ความซื่อสัตย์หมายถึง การประพฤติปฏิบัติด้วยความจริงใจ ทั้งกาย วาจา ใจ อย่างเหมาะสมและตรงต่อความเป็นจริง เช่น ตรงต่อคำพูดของตนเอง ต่อตรงผู้อื่น ตรงต่อหน้าที่ ตรงต่อกฎเกณฑ์ของสังคมและประเทศชาติ

2.2.2 ประเภทของความซื่อสัตย์

มีผู้แบ่งประเภทความซื่อสัตย์ไว้หลายอย่าง แต่ที่ครอบคลุมและสอดคล้องกับงานวิจัยนี้มีดังนี้

กรมวิชาการ (2523: 147-148) ซึ่งแบ่งประเภทของความซื่อสัตย์ ไว้ดังนี้

1. ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง คือ การมีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี มีความละเอียดรอบคอบต่อการกระทำผิด การไม่พูดสับปลับหลอกลวง การไม่คิดโลภในของผู้อื่น ไม่คล้อยตามพวกที่ลากหรือชักจูงไปในทางเสื่อมเสีย มั่นคงต่อการทำดีของตน ไม่คดโกง มีความตั้งใจทำจริง ประพฤติจริงตรงตามที่พูดและคิด

2. ความซื่อสัตย์ต่อบุคคล คือ มีความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น ต่อมิตร ต่อหัวหน้างาน ต่อผู้มีพระคุณ ลักษณะสำคัญคือ มีความจริงใจต่อผู้อื่น ไม่ชักชวนผู้อื่นไปในทางเลื่อมเสีย ไม่สอพลอเพื่อหาประโยชน์ส่วนตน เตือนสติแนะนำในสิ่งที่ประโยชน์ ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น ไม่คิดริษยากลั่นแกล้ง ไม่ถือเอาของผู้อื่นมาเป็นของตนโดยการลักขโมย นื้อโกง ไม่ละเมิดของรักผู้อื่น ขอมรับผิดหากตนเป็นผู้ทำผิดต่อผู้อื่น ไม่ผิคนัด รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น ไม่หยิบของใช้ของผู้อื่นไปโดยไม่ได้รับอนุญาต มีความประพฤติดีทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น

3. ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ คือ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนทำหรือได้รับมอบหมายและทำให้ดีที่สุด ไม่ทอดทิ้งหน้าที่ ไม่ทุจริตคดโกง ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ไปใช้ประโยชน์ส่วนตน รักษาระเบียบกฎเกณฑ์ ตรงต่อเวลา ไม่เอาเวลาทำงานในหน้าที่ไปใช้ประโยชน์ส่วนตน

4. ความซื่อสัตย์ต่อหมู่คณะ สังคม และประเทศชาติ คือ การรักษาความสัตย์สุจริต ไม่คิดประทุษร้ายต่อหมู่คณะ สังคม ประเทศชาติ ไม่เป็นต้นเหตุให้คนภายนอกมาทำลายหมู่คณะ ไม่คิดทรยศทำลายสถาบันหลักของชาติ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนหรือพรรคพวกญาติมิตรเหนือประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนส่วนใหญ่หรือประเทศชาติ ไม่ร่วมมือกันทำงานใดๆ ที่ผิดกฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับ สำนึกว่าตนเป็นพลเมืองของประเทศ จะต้องปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ช่วยกันรักษาความสงบ สิ่งใดที่สร้างขึ้นเป็นสาธารณะสมบัติจะต้องช่วยกันรักษาและรู้จักใช้อย่างทะนุถนอม

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2525: 129-131) ได้แบ่งลักษณะความซื่อสัตย์ออกเป็น 4 ลักษณะคือ

1. ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง คือ ความรู้สึกลึกซึ้งชอบชั่วดี มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการทำความผิด พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก คือ

- 1.1 ไม่สลับปลับกลักกลอก
- 1.2 ไม่คล้อยตามพวกที่ลากหรือจูงไปในทางที่เลื่อมเสีย
- 1.3 มั่นคงต่อการกระทำดีของตน
- 1.4 ไม่คดโกง มีความตั้งใจจริง
- 1.5 ประพฤติตรงตามที่พูดและคิด

2. ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงาน พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก คือ

- 2.1 ไม่เอาเวลาทำงานในหน้าที่ไปใช้ทำประโยชน์ส่วนตัว
- 2.2 ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ไปใช้ทำประโยชน์ส่วนตัว

3. ความซื่อสัตย์ต่อบุคคล คือ มีความซื่อตรงต่อผู้อื่น ต่อมิตร ต่อหัวหน้าหน่วยงานต่อผู้มีพระคุณ พฤติกรรมที่แสดงออก คือ

3.1 ประพฤติตรงไปตรงมา ไม่คิดคดผู้อื่น

3.1 ไม่ชักชวนไปในทางที่เสื่อมเสีย

3.3 ไม่สอพลอเพื่อหาประโยชน์

3.4 ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น ไม่คิดริษยาหรือกลั่นแกล้ง

4. ความซื่อสัตย์ต่อคณะ สังคมและประเทศชาติ พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกคือ

4.1 ร่วมมือร่วมใจกันทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ

4.2 ไม่เห็นแก่ประโยชน์ของตน หรือเอาดีเข้าตน

4.3 ไม่ร่วมมือกันทำงานใดๆ ที่ผิดกฎหมาย หรือผิดระเบียบข้อบังคับของ

สังคมหรือหมู่คณะ

อย่างไรก็ดี แม้ว่ามุมมองหรือมิติของความซื่อสัตย์จะแตกต่างกันออกไปบ้าง แต่ก็มี ความเหมือนกันอยู่มาก เช่น ประเสริฐ เอื้อนครินทร์ (2524: 22) ได้จำแนกความซื่อสัตย์ของบุคคล ออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง คือมีความละเอียดและกระตือรือร้นในการกระทำ ความผิดให้ได้ชื่อว่าไม่สุจริต

2. ความซื่อสัตย์ต่อเพื่อนฝูง หมู่คณะ คือ การไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกง และเอาเปรียบ เพื่อนฝูงและหมู่คณะ

3. ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงาน คือ ความซื่อตรงเที่ยงธรรม ไม่หาผลประโยชน์ใส่ ตนเองจนทำให้เดือดร้อนแก่หน้าที่การงานที่ทำอยู่

4. ความซื่อสัตย์ต่อสังคมและชุมชน คือไม่ทำผิดต่อกฎเกณฑ์ของสังคม และชุมชนเพื่อ หาประโยชน์ต่อตนเอง

5. ความซื่อสัตย์ต่อระเบียบ กฎเกณฑ์ จารีต ประเพณี กฎหมาย วัฒนธรรม คือ รักษา และปฏิบัติต่อระเบียบ กฎเกณฑ์จารีตประเพณี วัฒนธรรมด้วยความซื่อตรง จริงใจ และเที่ยงธรรม ประเภทของความซื่อสัตย์

ความหมายและประเภทของความซื่อสัตย์นี้ ผู้วิจัยจะได้นำไปเป็นแนวทางในการ ศึกษาระดับความซื่อสัตย์ของกลุ่มเป้าหมาย โดยมีเนื้อหาอยู่ในกรอบของความหมายของความ ซื่อสัตย์ที่กล่าวมา

2.3 การวัดความซื่อสัตย์

ความซื่อสัตย์เป็นจริยธรรมด้านหนึ่ง ดังนั้นการวัดความซื่อสัตย์จะใช้หลักการเดียวกับการวัดจริยธรรม การวัดจริยธรรมในงานวิจัยนี้จะเสนอ 2 แนวทางคือ

2.3.1 แนวทางการวัดทางจริยธรรมของล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2542: 188 – 200) ดังนี้

2.3.1.1 วัดเนื้อหาจริยธรรม เนื้อหาความรู้ (Knowledge) ในที่นี้หมายถึง เนื้อหาของ จริยธรรมที่โรงเรียนหรือสังคมกำหนดไว้ และนำเนื้อหาที่ถือว่าดีงามมาสอนให้ผู้เรียน หรือคนในสังคมปฏิบัติกัน และเมื่อประพฤติปฏิบัติแล้วจะทำให้สังคมมีความสุข ทั้งตนเองและผู้อื่น สิ่งที่สั่งสอนจึงเป็นเนื้อหาที่ควรรู้ไว้ก่อน การสอนความรู้แบบนี้ โรงเรียนหรือวิทยาลัยจะใช้มากที่สุดเพราะมีวิชาหรือเนื้อหาทางจริยธรรมเกี่ยวข้องอยู่มาก การสร้างข้อสอบแบบนี้เป็นแบบการ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ข้อสอบอาจเป็นการอธิบาย เติมคำ จับคู่ และเลือกตอบก็ได้ แล้วแต่ จุดประสงค์ของการสอบ ดังตัวอย่างการวัดความซื่อสัตย์ 6 จุดประสงค์

ความจำ	- ความซื่อสัตย์มีความหมายว่าอย่างไร
ความเข้าใจ	- ความซื่อสัตย์เปรียบได้กับคำพังเพยใด
นำไปใช้	- ถ้าเพื่อนสนิทขาดความซื่อสัตย์จะแก้ปัญหาอย่างไร
วิเคราะห์	- เหตุใดจึงเชื่อว่าความซื่อสัตย์ค่าเงินโลก
สังเคราะห์	- ให้บรรยายลักษณะครอบครัวซื่อสัตย์ไม่เกิน 5 บรรทัด
ประเมินค่า	- ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า “คนซื่อสัตย์มักพลาดโอกาสบางอย่าง” อธิบายพร้อมเหตุผลประกอบ

จากข้อสอบให้เขียนตอบนี้ เด็กจะตอบแตกต่างกัน แต่คำตอบถูกก็จะมี แนวทางเดียวในแต่ละข้อ ให้หาความถี่ของการตอบและเลือกคำตอบผิด 4 ตัวที่มีความถี่มาก มาทำ เป็นตัวลวง ส่วนตัวถูกก็ถูกต้องตามหลักวิชาอยู่แล้ว ก็สามารถพัฒนาเป็นข้อสอบแบบเลือกตอบที่มี คุณภาพได้อย่างดี แปลว่า ถึงจะเป็นข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก็สามารถให้ผู้สอบได้ใช้ความคิดในการ ใช้จริยธรรมในการตอบ ไม่ใช่สอนให้จำนิยามของจริยธรรมเพียงอย่างเดียว แต่สามารถปลูกฝัง เกี่ยวกับจริยธรรมไปด้วย นั่นคือ มองทะลุว่าลึกซึ้งอย่างไร การมีปัญหาในการคิดทางจริยธรรม จะ ส่งผลให้การแสดงความรู้สึทางจริยธรรม และการแสดงการปฏิบัติทางจริยธรรม กระทำได้ดียิ่งขึ้น

2.3.1.2 วัดความรู้สึทางจริยธรรม ความรู้สึกเป็นพื้นฐานอันหนึ่งที่มี อิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรมจริง ๆ แล้วเน้นการแสดง การตัดสินใจลงมือกระทำเมื่อพบกับปัญหา ทางจริยธรรม ซึ่งการตัดสินใจนั้น แสดงว่า ต้องมีพื้นฐานความรู้สึมาก่อน ถ้าเรามีจุดประสงค์เพื่อ ต้องการดูว่า ความรู้สึทางจริยธรรมของคนมีมากน้อยเพียงใด ก็สามารถสร้างเครื่องมือวัดดูก่อนได้ ซึ่งสามารถเอาผลของความรู้สึไปพยากรณ์การแสดงออกทางจริยธรรมได้บ้าง ความรู้สึทาง

จริยธรรมบางที่เรียกว่า เจตคติต่อจริยธรรม คือ มีจริยธรรมเป็นเป้า ความรู้สึกต่อเป้าเป็นจริยธรรม เรียกว่า เจตคติต่อจริยธรรมได้เช่นกัน

การวัดแบบนี้ใช้วิธีการวัดเจตคติก็ได้ นั่นคือ กำหนดเป้าหมาย ซึ่งเป็นจริยธรรม เช่น ความซื่อสัตย์ แล้วเขียนข้อความแสดงความรู้สึกต่อเป้า อาจใช้วิธีของเทอร์สโตนหรือของลิเกิร์ต หรือ ของออสกูด ก็ได้แล้วแต่จะเห็นว่าเหมาะสม สิ่งที่เราจะระวังก็คือ เป้าที่จะวัดว่าเป็นอะไร จะต้องหาข้อความแสดงความรู้สึกต่อเป้าให้มีความเป็นไปได้มากที่สุด ทดลองแล้วจึงจะเหลือหรือมีคุณภาพมากข้อ

ตัวอย่าง การวัดเจตคติต่อความซื่อสัตย์

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วพิจารณาว่าท่านรู้สึกเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย
มากน้อยเพียงใดดังเงื่อนไขแล้วกากบาท (x) ตอบ

จิตตอบ 4 ถ้าท่านเห็นตัวอย่างมากกับข้อความนั้น

จิตตอบ 3 ถ้าท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น

จิตตอบ 2 ถ้าท่านไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น

จิตตอบ 1 ถ้าท่านไม่เห็นด้วยอย่างมากกับข้อความนั้น

1. คนซื่อสัตย์เป็นคนที่โลกต้องการ	(1)	(2)	(3)	(4)
2. คนซื่อสัตย์ถูกหลอกได้ง่าย	(1)	(2)	(3)	(4)
3. คนซื่อสัตย์ทำให้คนอื่นง่าย	(1)	(2)	(3)	(4)

ฯลฯ

ในการให้คะแนนต้องดูข้อบวกหรือลบด้วย ถ้าข้อความนั้นบวกให้คะแนนตามธรรมดา แต่ถ้าข้อความเป็นลบให้คะแนนกลับกัน ดังนั้นผู้ตรวจให้คะแนนต้องระวังเรื่องนี้ด้วย เพื่อให้คะแนนแปลผลเกิดความคลาดเคลื่อน คะแนนเฉลี่ย 4 แปลว่ามีความรู้สึกหรือเจตคติต่อจริยธรรมความซื่อสัตย์สูงมากคะแนนเฉลี่ย 3 แปลว่า มีความรู้สึกหรือเจตคติต่อจริยธรรมหรือความซื่อสัตย์สูง คะแนนเฉลี่ย 2 แปลว่ามีความรู้สึกหรือเจตคติต่อจริยธรรมหรือความซื่อสัตย์ต่ำและถ้าคะแนนเฉลี่ย 1 แปลว่ามีความรู้สึกหรือเจตคติต่อจริยธรรมความซื่อสัตย์ต่ำมาก

การวัดความรู้สึกทางจริยธรรมอีกวิธีหนึ่ง โดยกำหนดข้อความแสดงออกทางจริยธรรม อาจไม่เจาะจงด้านใดด้านหนึ่งก็ได้ แล้วให้ผู้ตอบพิจารณาข้อความแล้วตอบตามความรู้สึกของเขา คะแนนที่ออกมาสามารถแปลผลความรู้สึกเกี่ยวกับจริยธรรมได้ ดังตัวอย่าง

แบบทดสอบวัดความรู้สึกต่อจริยธรรม

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อความแต่ละข้อและพิจารณาว่าท่านมีความรู้สึกต่อข้อความนั้นอย่างไร ให้ท่านจิตตอบตามเงื่อนไขต่อไปนี้

ถ้าท่านเห็นด้วยอย่างมาก	จัดตอบ 4
ถ้าท่านเห็นด้วย	จัดตอบ 3
ถ้าท่านไม่เห็นด้วย	จัดตอบ 2
ถ้าท่านไม่เห็นด้วยอย่างมาก	จัดตอบ 1

1. ชายสองคนเป็นเพื่อนกัน ว่ายน้ำไม่เป็นทั้งคู่ ตอนข้ามสะพานไม้ มีคนหนึ่งตกน้ำอีกคนควรโดยน้ำลงไปช่วย (1) (2) (3) (4)

2. แดงเป็นตัวแทนนักกีฬาของโรงเรียน พอเล่นไปก็รู้ว่าสู้เขาไม่ได้อยากให้โรงเรียนมีชื่อเสียงใช้เล่ห์เหลี่ยม (1) (2) (3) (4)

ฯลฯ

ในการให้คะแนนต้องพิจารณาว่าข้อความเป็นไปในทางบวกหรือในทางลบ พิจารณาให้คะแนนเหมือนดังตัวอย่างที่แล้ว

2.3.1.3 การวัดพฤติกรรมการแสดงออกทางจริยธรรม ด้านนี้เป็นการวัดจริยธรรมได้ตรงจุดที่สุด เพราะจริยธรรมมองในแง่การพิจารณาตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อพบสภาพการขัดแย้งทางจริยธรรมขึ้นมา การตัดสินใจจึงต้องใช้ค่านิยมหรือคุณธรรมระดับหนึ่ง แล้วแต่มีโนธรรมหรือจิตสำนึกที่สั่งสมอยู่ในใจคนนั้น การวัดการกระทำจึงทำได้หลายแบบ

การสังเกตพฤติกรรม

การสังเกตพฤติกรรมเป็นการเฝ้ามองอย่างมีจุดหมาย เครื่องมือที่สำคัญจึงเป็นตานั่นเอง กับการรับรู้จะต้องมีความเที่ยงตรงสามารถจำแนกพฤติกรรมของผู้ที่ถูกสังเกตได้อย่างดีจะต้องพยายามไม่ให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัวและควรกำหนดระยะเวลาให้เหมาะสมจึงจะดี

การจะสังเกตพฤติกรรมของจริยธรรมใด ควรวิเคราะห์แยกแยะพฤติกรรม ทั้งดีและไม่ดีในการแสดงออกทางจริยธรรมนั้น

ตัวอย่าง บัตรรายการสังเกตพฤติกรรมความซื่อสัตย์

ข้อ	รายการ	มี	ไม่มี
1	พูดปด		
2	ทุจริต		
3	ริษยา		
4	ตรงต่อเวลา		
5	ตั้งใจทำงาน		
6	รักษาคำมั่นสัญญา		
	ฯลฯ		

การสังเกตถ้ามีผู้สังเกต 2 คนขึ้นไปก็จะดี เพื่อจะได้นำผลของการสังเกตมาตรวจสอบว่า ผลของการสังเกตสอดคล้องกันหรือไม่ ถ้าผลของการสังเกตไม่สอดคล้องกันถือว่าผลการสังเกตไม่ คนใดคนหนึ่งจะต้องคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงจึงต้องระวัง

การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ หมายถึง การพูดคุยกันอย่างมีจุดหมาย เครื่องมือสำคัญจึงเป็นปากแต่ต้องพูดได้ ถ้าพูดไม่ได้ก็สัมภาษณ์ไม่ได้ จุดมุ่งหมายในที่นี้คือ ต้องการทราบพฤติกรรมทางจริยธรรมจากผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นมาตรฐานมากขึ้นจึงควรมีข้อคำถามไว้ก่อนและเน้นถามประเด็นที่เราต้องการศึกษา ถ้าผู้ตอบเลียงไปทางอื่น ผู้สัมภาษณ์พยายามตะล่อมเข้าสู่จุดมุ่งหมายที่เราต้องการให้ได้ การศึกษาของโคลเบอร์ก หรือ พ็อร์เจท์ ก็ใช้วิธีการสัมภาษณ์เหมือนกัน โดยใช้คำถามที่มีปัญหาทางจริยธรรม ถามผู้ถูกสัมภาษณ์ แล้วรวบรวมผลนำมาวิเคราะห์ ในที่สุดจึงรู้ว่าเด็กระดับใดมีเหตุผลเชิงจริยธรรมระดับใด ซึ่งเขาเป็นคนจัดประเภทเหตุผลทางจริยธรรมที่ได้จากการสัมภาษณ์ จึงได้ทฤษฎีการพัฒนาทางจริยธรรม ดังตัวอย่างสถานการณ์ที่ต้องใช้การตัดสินใจทางจริยธรรมตอบ คัดแปลงจากของโคลเบอร์ก (Thomas, 1986 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ)

1. สามีนคนหนึ่งไม่สามารถซื้อยาราคาแพงเพื่อรักษาโรคมะเร็งของภรรยาเขา ดังนั้น เขาจึงตัดสินใจขโมยยาจากร้านขายยา ถ้าท่านเป็นสามีคนนี้จะทำอย่างนี้หรือไม่ เพราะเหตุผลอะไร

2. นายตำรวจคนหนึ่ง เห็นชายซึ่งเป็นสามีหญิงป่วยเป็นโรคมะเร็งคนนี้อยู่จากร้านยา ต่อมานายตำรวจผู้นี้รู้ว่ายาถูกขโมยจากร้าน ดังนั้นตำรวจคนนี้จะรายงานให้ดำเนินการจับ ท่านคิดว่านายตำรวจคนนี้จะทำผิดหรือถูกให้เหตุผลประกอบ

การสัมภาษณ์เพื่อวัดจริยธรรมเป็นการยาก ตรงที่จะต้องให้ผู้ถูกสัมภาษณ์แสดงเหตุผลเชิงจริยธรรมออกมาให้ปรากฏ ถ้าใช้คำถามไม่ดีก็จะไม่ได้รับความร่วมมือหรือตอบไปคนละอย่าง ไม่ได้สิ่งที่เราต้องการ ผลจากการสัมภาษณ์เราสามารถรู้ความรู้สึกของผู้ถูกสัมภาษณ์ว่าคิดอย่างไร เมื่อพบกับสถานการณ์ที่ต้องใช้หลักจริยธรรมตัดสินใจแล้วสรุปเป็นคะแนนจริยธรรมได้

2.3.2 แนวทางการจัดจริยธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524: 29-30) นำทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ของโคลเบอร์ก (Kohlberg) มาอธิบายว่า มนุษย์ทุกคนจะมีการพัฒนาระดับการใช้เหตุผลในการกระทำของตนเองสูงขึ้นตามลำดับและตามวัย เหตุผลในการกระทำสิ่งใดที่มีใช่เป็นการกระทำเพื่อตนเองแต่คำนึงถึงประโยชน์ของผู้อื่นไปจนถึงเหตุผลในเชิงอุดมคติ ซึ่งเป็นเหตุผลของการกระทำในระดับสูงที่สุด Kohlberg แบ่งระดับการใช้เหตุผลออกเป็น 6 ขั้น 3 ระดับคือ

ระดับที่ 1 คือ ระดับก่อนเกณฑ์ หมายถึง การตัดสินใจเลือกกระทำในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์แก่ตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้อื่น ในขั้นแรกสุด คือ การมุ่งที่จะหลบหลีกมิให้ตนเองโดนลงโทษทางกาย เพราะกลัวความเจ็บปวดที่จะได้รับ และยอมทำตามคำสั่งของผู้ใหญ่ เพราะเป็นผู้ที่มีอำนาจทางกายเหนือตน ขั้นที่ 2 คือ การเลือกกระทำในสิ่งที่จะนำความพอใจมาให้ตนเท่านั้น เริ่มรู้จักการแลกเปลี่ยนกันแบบเด็ก ๆ คือ เขาทำมาฉันก็ทำไป เขาให้ฉันฉันก็ต้องให้เขา เป็นต้น

ระดับที่ 2 คือ ระดับตามเกณฑ์ หมายถึง การกระทำตามกฎหมายเกณฑ์ของกลุ่มย่อย ๆ ของตนหรือทำตามกฎหมายและศาสนา บุคคลที่มีจริยธรรมในระดับที่ 2 นี้ ยังต้องการการควบคุมจากภายนอก แต่ก็มีความสามารถในการเอาใจเขามาใส่ใจเรา และความสามารถที่จะแสดงบทบาททางสังคมได้ ในขั้นที่ 3 บุคคลยังไม่เป็นตัวของตัวเอง ชอบคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่นโดยเฉพาะเพื่อน ส่วนในขั้นที่ 4 บุคคลมีความรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งในสังคมของตน จึงถือว่า ตนมีหน้าที่ทำตามกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่สังคมของตนกำหนดหรือคาดหวัง

ระดับที่ 3 ระดับเหนือเกณฑ์ หมายถึง การตัดสินใจขัดแย้งต่างๆ ด้วยการนำมโนคติที่ตรึงฝังใจโดยตนเอง แล้วตัดสินใจไปตามแต่ว่าจะเห็นความสำคัญของสิ่งใดมากกว่ากัน ขั้นที่ 5 คือ การเห็นความสำคัญของคนหมู่มาก ไม่ทำตนให้ขัดต่อสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้อื่น สามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้ ส่วนขั้นที่ 6 ซึ่งเป็นขั้นสูงสุด แสดงทั้งการมีความรู้สากลนอกเหนือจากกฎเกณฑ์ในสังคมของตน และการมีความยึดหยุ่นทางจริยธรรมเพื่อจุดมุ่งหมายในบั้นปลายอันเป็นอุดมคติที่ยิ่งใหญ่ นอกจากนี้ ยังมีหลักประจำใจซึ่งตรงกับหลักในพระพุทธศาสนาที่เรียกว่า หิริโอตตปละด้วย คือ มีความละอายต่อการทำชั่วและความเกรงกลัวต่อบาป

ตารางที่ 2 เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ชั้น ในทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ชั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ขั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกการถูกลงโทษ (2-7 ปี)	1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (2-10 ปี)
ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (7-10 ปี)	
ขั้นที่ 3 หลักการทำตามที่อื่นเห็นชอบ (10-13 ปี)	2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (10-16 ปี)
ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม (13-16 ปี)	
ขั้นที่ 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (16 ปีขึ้นไป)	3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (16 ปีขึ้นไป)
ขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล	

หลักการพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์กนี้สามารถใช้อธิบายเหตุผลของการกระทำเชิงจริยธรรมของบุคคลได้ รวมทั้งการมีพฤติกรรมความซื่อสัตย์ในสถานการณ์เดียวกัน บุคคลอาจมีการกระทำหรือมีปฏิกิริยาที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับเหตุผลของการกระทำของแต่ละบุคคล ในทางกลับกัน การกระทำหรือปฏิกิริยาของบุคคลหลายคนที่แสดงออกคล้ายคลึงกัน อาจจะมีเหตุผลของการกระทำต่างกันก็ได้

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า การวัดความซื่อสัตย์สามารถทำได้หลายรูปแบบ ได้แก่ การวัดเนื้อหาทางจริยธรรม เนื้อหาความรู้ และวัดความรู้สึกทางจริยธรรม ซึ่งรูปแบบการจัดกระทำได้หลายแบบ เช่น การสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์

ส่วนวิธีการสร้างแบบวัดจริยธรรมความซื่อสัตย์ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงและสร้างขึ้นตามแนวทางแบบวัดคุณธรรมของ ลำดวน เกษตรสุนทร (2526) และอโนมา ชันพันธ์ (2548) แล้วผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความซื่อสัตย์ขึ้นมาให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

สำหรับแบบสอบถามในงานวิจัยนี้เป็นคำถามแบบให้เลือกตอบ โดยข้อความแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือกแบบประเมินค่า 5 ระดับ ตามแบบ Likert's Scale เพื่อวัดประเด็นต่างๆ โดยสร้างแบบสอบถามให้ผู้ตอบเลือกตอบ ซึ่งลักษณะคำถามจะมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ

เกณฑ์ในการให้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับการยอมรับ	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
จริงมากที่สุด	5	1
จริงมาก	4	2
จริงปานกลาง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้วจะแบ่งค่าคะแนน เป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูง โดยใช้ค่าเฉลี่ยจากข้อมูลเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ตามเกณฑ์ของ เบสต์ (Best, 1959) ดังนี้

$$\frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{5 - 1}{3} = 1.33$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 2.33	หมายถึง	ระดับน้อย
	2.34 - 3.66	หมายถึง	ระดับปานกลาง
	3.67 - 5.00	หมายถึง	ระดับมาก

2.4 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความซื่อสัตย์

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความซื่อสัตย์ ปรากฏว่า ได้มีผู้ศึกษาไว้มาก สามารถรวบรวม ตัวแปรต่างๆ ได้ดังนี้

2.4.1 ทฤษฎีจิตสังคมของอีริกสัน (Erikson)

อีริกสัน(Erickson, 1996 อ้างถึงในสุรางค์ โคว์ตระกูล, 2544: 40-44) ได้สร้างทฤษฎีขึ้นในแนวทางการคิดของ فروยด์ แต่ได้ให้ความสำคัญทางด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมด้านจิตใจ (Psychological Environment) ว่ามีบทบาทในพัฒนาการบุคลิกภาพมาก ความคิดของอีริกสันต่างกับ فروยด์หลายประการ เป็นต้นว่า เห็นความสำคัญของ Ego มากกว่า Id และถือว่าพัฒนาการของคนไม่ได้จบแค่วัยรุ่น แต่ต่อไปจนกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิต คือ วัยชรา และตอนที่ยังมีชีวิตอยู่ บุคลิกภาพของคนก็เปลี่ยนไปเรื่อยๆ และถือว่า เป็นวิวัฒนาการที่จะต้องมีการอุปสรรค คนอาจจะพบประสบการณ์ที่ไม่ปรารถนา และทำให้เป็นแผลหรือรอยร้าวของพัฒนาการของบุคลิกภาพตามแต่ละขั้นของชีวิต ซึ่งเป็นธรรมชาติของคน แต่ก็สามารถจะรักษาบาดแผลที่

เกิดขึ้นให้หายไปโดยการบำบัดของตนเอง อีริกสัน เป็น Neo-Freudian ได้เรียกทฤษฎีของเขาว่าเป็น ทฤษฎีจิตสังคม (Psychosocial Theory) ซึ่งได้แบ่งพัฒนาการทางบุคลิกภาพ ออกเป็น 8 ขั้น

ขั้นที่ 1 ความไว้วางใจ – ความไม่ไว้วางใจ (Trust vs Mistrust) ซึ่งเป็นขั้นในวัยทารก อีริกสันถือว่าเป็นรากฐานที่สำคัญของพัฒนาการในวัยต่อไป เด็กวัยทารกจำเป็นต้องมีผู้เลี้ยงดู เพราะช่วยตนเองไม่ได้ ผู้เลี้ยงดูจะต้องเอาใจใส่เด็ก ถึงเวลาให้นมก็ควรจะให้และปลดเปลื้องความเคียดแค้น ไม่สบายของทารกอันเนื่องมาจากการขับถ่าย เป็นต้น ผู้เลี้ยงดูจะต้องสนองความต้องการของเด็กอย่างสม่ำเสมอ เพราะเด็กมีความหวังว่าเวลาหิวจะมีคนมาให้กิน เวลาที่ผ้าอ้อมเปียกจะมีคนมาเปลี่ยนให้ เด็กจะอยู่ด้วยความหวังว่าจะมีผู้ช่วยเหลือทุกครั้งที่ตนมีความต้องการ นอกจากเด็กจะมีความเชื่อและความหวังว่า พ่อ แม่ คนเลี้ยง จะมาช่วยสนองความต้องการของตนแล้ว เด็กยังเชื่อในตนเองว่ามีความสามารถที่จะใช้วิธีของตัวเองช่วยตนเอง เป็นต้นว่า สามารถจะหาหัวนมและคว่ำมาดูดได้ อีริกสันได้กล่าวว่า ความไว้วางใจเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาการทางบุคลิกภาพ เด็กที่ขาดความไว้วางใจจะกลายเป็นคนที่ชอบก้าวร้าว ติตัวออกจากสิ่งแวดล้อม บางกรณีถึงกับเป็นโรคจิต ที่เรียกว่า Childhood Schizophrenic

ขั้นที่ 2 ความเป็นตัวของตัวเองอย่างอิสระ – ความสงสัยไม่แน่ใจตัวเอง (Autonomous vs Shame and Doubt) อยู่ในวัยอายุ 2-3 ปี วัยนี้เป็นวัยที่เริ่มเดินได้ สามารถที่จะพูดได้และความเจริญเติบโตของร่างกายช่วยให้เด็กมีความอิสระ พึ่งตัวเองได้ และมีความอยากรู้อยากเห็น อยากจับต้องสิ่งของต่างๆ เพื่อต้องการสำรวจว่าคืออะไร เด็กเริ่มที่อยากเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง ฉะนั้นเด็กวัยนี้เริ่มจะต้องเรียนรู้พฤติกรรมหลายอย่างที่กำหนดโดยสังคม ฉะนั้น พ่อ แม่ และผู้เลี้ยงดูจำเป็นต้องรักษาความสมดุล ช่วยเด็กให้เป็นอิสระ พึ่งตนเอง โดยต้องเป็นผู้ที่รู้จักใช้คำพูดอธิบายให้เด็กเข้าใจ ว่าสิ่งไหนทำได้สิ่งไหนทำไม่ได้ พยายามเลี่ยงการดุเด็กเวลาที่ทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง แต่บางครั้งจำเป็นต้องปล่อยให้เด็กมีความอาย (Shame) และการสงสัยตัวเองว่าทำไมไม่ถูก (Doubt) เพราะเป็นสิ่งสำคัญ เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา เพราะว่าทุกคนควรจะต้องมีความละอายใจ ไม่กล้าทำสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับด้วย อย่างไรก็ตาม พ่อ แม่ ควรจะเน้นที่การให้โอกาสเด็กพึ่งตนเอง มีความเป็นอิสระ ทำอะไรด้วยตนเอง มากกว่าการมีความรู้สึกละอายและสงสัยในตนเอง

ขั้นที่ 3 การเป็นผู้คิดริเริ่ม – การรู้สึกผิด (Initiative vs Guilt) วัยเด็กอายุประมาณ 3-5 ปี อีริกสัน เรียกวัยนี้ว่าเป็นวัยที่เด็กมีความคิดริเริ่มอยากจะทำอะไรด้วยตนเอง จากจินตนาการของตนเอง การเล่นสำคัญมากสำหรับวัยนี้ เพราะเด็กจะได้ทดลองทำสิ่งต่างๆ จะสนุกจากการสมมติของต่างๆ เป็นของจริง เช่น อาจจะใช้ลังกระดาษเป็นรถยนต์ ขับรถยนต์เหมือนผู้ใหญ่ อย่างไรก็ตาม เด็กก็ยังพยายามที่จะเป็นอิสระ พึ่งตนเอง อยากจะทำอะไรเองไม่พึ่งผู้ใหญ่ เป็นวัยที่เด็กจะเลียนแบบจากผู้ใหญ่ ทั้งด้านการพูดและการกระทำ อีริกสันอธิบายการรู้สึกผิด (Guilt) เหมือนกับ

ฟรอยด์ คือ เน้น Resolution ของ Oedipal Complex ดังที่ได้อธิบายมาแล้ว ดังนั้น เด็กชายในวัยนี้ต้องการทำอะไรเหมือนพ่อ เด็กหญิงอยากจะทำอะไรเหมือนแม่ เด็กบางคนอาจจะทำงานซ้ำ เสร็จซ้ำแต่เมื่อเสร็จแล้วก็เป็นที่สมบรูณ์เรียบร้อยและถูกต้อง เด็กบางคนอาจจะเรียนไม่เก่ง แต่เล่นกีฬาเก่ง เป็นต้น การช่วยเหลือแบบนี้ก็จะช่วยทำให้เด็กไม่มีปมด้อย และมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง ไม่เกลียดตนเอง และไม่หมั่นปมด้อย

ขั้นที่ 4 ความต้องการที่จะทำกิจกรรมอยู่เสมอ – ความรู้สึกด้อย (Industry vs Inferiority) อีริกสันใช้คำว่า Industry กับเด็กอายุประมาณ 6-12 ปี เนื่องจากเด็กวัยนี้มีพัฒนาการด้านสติปัญญาและทางด้านร่างกาย อยู่ในขั้นที่มีความต้องการที่จะทำอะไรอยู่เสมอไม่เฉยๆ หรือ อยู่เฉยๆ แม้ว่าเด็กที่เจริญเติบโตในวัฒนธรรมที่ไม่มีการศึกษาในโรงเรียนทั่วโลกก็จะพบว่า เด็กวัยนี้เป็นวันที่จะเริ่มฝึกหัดอาชีพ ตัวอย่างเช่น พวกเอสกีโมจะไปตกปลา สำหรับวัฒนธรรมที่จะต้องล่าสัตว์เพื่อเลี้ยงชีวิต ก็จะหัดทำลูกศรเพื่อไปยังสัตว์ สำหรับสังคมที่มีการศึกษาในโรงเรียน เด็กก็จะอยู่ในโรงเรียน เรียนหัดอ่าน หัดเขียน และคิดเลข เด็กวัยนี้มักจะภูมิใจว่าทำอะไรได้ จะขยันและจะใช้ความพยายามอย่างมาก ผู้ใหญ่จะต้องพยายามช่วยให้เด็กได้รับสัมฤทธิ์ผล ให้เขารู้ว่าเขามีความสามารถ เพื่อจะให้มีความรู้สึกที่ดีต่อตัวของเขาเอง (Positive Self-Concept) เด็กวัยนี้จะต้องมีประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เขาคิดว่าคนเราเก่งมีความสามารถทำอะไรก็ได้ เพื่อจะไม่ให้เกิดปมด้อยอย่างเดียว แต่เด็กก็อาจจะดิเคียนกันเอง เปรียบเทียบความสามารถกันเสมอ ครูและบิดามารดามีส่วนช่วยให้เด็กที่โชคไม่ดี ที่ทำงานซ้ำ ผู้คนอื่นไม่ได้ โดยพยายามหาสิ่งที่ดีกว่าคนอื่น และนอกจากชี้ให้เห็นความสามารถพิเศษของเขา และประกาศให้คนอื่นเห็นด้วย เช่น เด็กบางคนอาจจะทำงานซ้ำ เสร็จซ้ำ แต่เมื่อเสร็จแล้วเป็นผลงานที่มีความถูกต้องสมบูรณ์ เด็กบางคนเรียนไม่เก่ง แต่ทำกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้มือได้ดี หรือเล่นกีฬาเก่ง การช่วยเหลือแบบนี้ก็จะช่วยทำให้เด็กไม่มีปมด้อยและมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง

ขั้นที่ 5 อัตภาพหรือการรู้จักว่าตนเองเป็นเอกลักษณ์ – การไม่รู้จักรักตนเองหรือสับสนในบทบาทในสังคม (Ego Identity vs Role Confusion) อีริกสันกล่าวว่า เด็กในวัยนี้ที่มีอายุระหว่าง 12-18 ปี จะรู้สึกตนเองว่า มีความเจริญเติบโต โดยเฉพาะทางด้านร่างกายเหมือนกับผู้ใหญ่ทุกอย่าง ร่างกายเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการเปลี่ยนแปลงทางเพศทั้งหญิงและชาย เด็กวัยรุ่นจะมีความรู้สึกในเรื่องเพศและบางคนเป็นกังวลต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประกอบกับพัฒนาการทางด้านสติปัญญา เด็กวัยรุ่นก็เริ่มคิดแบบผู้ใหญ่ ฉะนั้นเด็กวัยรุ่นจะตั้งคำถาม ถามตนเองว่า “ฉันคือใคร (Who am I ?)” และคิดว่าถ้าโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว จะประกอบอาชีพอะไร เด็กวัยรุ่นส่วนมากยังมีความสับสน และไม่แน่ใจ และอยากเป็นผู้ใหญ่ หรือบางครั้งก็อยากเป็นเด็ก อยากจะตัดสินใจทำอะไรเอง เวลาผู้ใหญ่ห้าม เด็กจะไม่พอใจ บางครั้งก็คิดว่าผู้ใหญ่ไม่ช่วยตนตัดสินใจ เด็กวัยนี้

มักจะเป็นห่วงว่าคนอื่นคิดอย่างไรต่อตนเหมือนกับที่ตนคิดว่าตนคือใคร เด็กวัยรุ่นมีความเป็นห่วงว่าจะทำอะไรไม่ได้ และอย่างจะทราบ ว่า ทักษะต่างๆ ที่ตนประสบมาตั้งแต่เด็ก จะช่วยให้เขาเรียนหรือประกอบอาชีพที่เขาปรารถนาได้หรือไม่ เด็กวัยรุ่นมักจะมีความรู้สึกกังวลในใจกลัวว่าจะไม่เป็นที่ยอมรับของเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน เด็กจะจริงจังในการคบเพื่อน และค่อนข้างที่จะมีอุดมการณ์ของตนเอง ข้อสำคัญที่สุด เด็กวัยนี้ควรจะมีอัตภาพหาเอกลักษณ์ของตนเองได้ (Ego Identity) เพื่อที่จะได้มีความมั่นใจในตนเอง และรู้ว่าตนพร้อมที่จะก้าวไปสู่อนาคตของผู้ใหญ่เตรียมอาชีพที่จะทำในอนาคต ถ้าเด็กขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่รู้ว่าตนจะทำอะไร หรือมีบทบาทอย่างไร อิริคสันเรียกว่า “Role Confusino” คือเป็นคนไม่มีหลักการของตัวเอง ไม่รู้ว่าตนเองต้องการอะไรมักจะเลียนแบบผู้อื่นหรือใช้เวลานานกว่าจะพบว่าตนต้องการอะไร บางกรณีเด็กวัยรุ่นจะต้องการมีคนรักเพื่อจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความรู้สึก ซึ่งเป็นวิธีการที่จะช่วยให้ตนเข้าใจและรู้ว่าตนคือใคร นอกจากนี้มักจะเลียนแบบผู้อื่น ตามอย่างผู้อื่น ซึ่งอาจจะป็นสาเหตุให้เข้ากับกลุ่มเด็กเกเร หรือพวกที่ก่ออาชญากรรมได้ ผู้ใหญ่บางครั้งก็มีส่วนทำให้เด็กวัยรุ่นมีอัตภาพทางลบ (Negative Self-concept) โดยการดูว่าและเรียกเด็กวัยรุ่นในทางไม่ดีต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น บางครั้งเรียกลูกสาวว่า “โสเภณี” เพราะลูกสาวมีเพื่อนชายมาก ลูกอาจจะมีความโกรธแค้น เลยทำตัวให้เป็นอย่างที่พ่อแม่เรียก เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเด็กวัยรุ่นมีความเจริญเติบโตทางสติปัญญาเท่าเทียมผู้ใหญ่สามารถจะคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ สามารถที่จะแก้ปัญหาโดยตั้งสมมติฐานและมีวิธีโดยใช้หลักปรนัย คิดหาเหตุผล ฉะนั้นถ้าหากพ่อแม่ และผู้ใหญ่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก แสดงให้เห็นว่ารักและหวังดี เด็กวัยนี้ก็จะพึงเหตุผลที่พ่อแม่อธิบาย

ขั้นที่ 6 ความใกล้ชิดผูกพัน – ความอ้างว้างตัวคนเดียว (Intimacy vs Isolation) วัยนี้เป็นวัยผู้ใหญ่ระยะต้น (Young Adulthood) เป็นวัยที่ทั้งชายและหญิงเริ่มที่จะรู้จักตนเองว่ามีจุดมุ่งหมายในชีวิตอย่างไร เป็นวัยที่พร้อมที่จะมีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศในฐานะเพื่อนสนิทที่จะเสียสละให้กันและกัน รวมทั้งสามารถยินยอมเห็นใจซึ่งกันและกัน โดยไม่เห็นแก่ตัวเลข และมีความคิดตั้งตนเป็นหลักฐานหรือคิดสนใจที่จะแต่งงานมีบ้านของตนเอง อย่างไรก็ตามคนในวัยนี้ส่วนมากยังไม่อยากที่จะเชื่อมอัตภาพ (Fused Identity) กับใคร ชายหญิงที่แต่งงานกัน และสามารถเชื่อมอัตภาพจะไม่เพียงแต่มีความรักและสนิทสนมในฐานะสามีและภรรยาเท่านั้น แต่หมายถึงการยอมรับ อัตภาพ (Identity) ของกันและกันโดยไม่คิดว่าจะสูญเสียอัตภาพของตน ฉะนั้นถ้าแต่งงานก็จะอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข ตรงข้ามกับผู้ที่ไม่สามารถเชื่อมอัตภาพ มักจะจบชีวิตแต่งงานด้วยการหย่าร้าง

ความใกล้ชิดผูกพันของวัยผู้ใหญ่ระยะต้น ไม่ได้หมายความว่าต้องเกิดระหว่างเพื่อนต่างเพศเท่านั้น การมีความใกล้ชิดผูกพันกับเพื่อนเพศเดียวกันก็เป็นสิ่งที่สำคัญมาก คนที่ไม่มีเพื่อนสนิท จะต้องอยู่คนเดียวอย่างอ้างว้างตัวคนเดียว ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่น่าปรารถนา

ขั้นที่ 7 ความเป็นห่วงหวั่นรุ่นหลัง – ความคิดถึงแต่ตนเอง (Generativity vs Stagnation) อีริคสันอธิบายคำว่า Generativity ว่าเป็นวัยที่เป็นห่วงเพื่อนร่วมโลกโดยทั่วไป หรือเป็นห่วงเยาวชนรุ่นหลัง อยากจะให้ความรู้ สอนคนรุ่นหลังต่อไป คนที่แต่งงานมีบุตรก็สอนลูกหลายคนที่ไม่แต่งงาน ถ้าเป็นครูก็สอนลูกศิษย์ ถ้าเป็นนายก็สอนลูกน้อง หรือช่วยทำงานทางด้านศาสนา เพื่อที่จะปลูกฝังให้คนรุ่นหลังเป็นคนดีต่อไป คนวัยนี้บางคนสนใจแต่ตนเองไม่สนใจหรือเป็นห่วงคนอื่น เป็นคนที่ไม่มีความไว้วางใจคนอื่น จึงไม่สามารถที่สอนหรือถ่ายทอดวัฒนธรรมให้คนรุ่นหลังได้ แม้แต่ลูกของตนเอง การแต่งงานและมีลูกหรือต้องการจะมีลูกไม่ได้เป็นสิ่งรับรองว่าตนอยู่ในขั้น Generativity คนที่มีปัญหาในวัยนี้จะรักตัวเองมากกว่ารักคนอื่น และไม่ยอมที่จะเสียสละเวลาทำงานช่วยเหลือคนอื่น ชอบอยู่คนเดียวมากกว่า และห่วงแต่ตนเอง

ขั้นที่ 8 ความพอใจในตนเอง – ความสิ้นหวังและความไม่พอใจในตนเอง (Ego Integrity vs Despair) วัยนี้เป็นระยะบั้นปลายของชีวิต ฉะนั้น บุคลิกภาพของคนวัยนี้มักจะเป็นผลรวมของวัย 7 วัยที่ผ่านมา ผู้มีอาวุโสบางท่านยอมรับว่าได้มีชีวิตที่ดีและได้ทำดีที่สุด ยอมรับว่าตอนนี้แก่แล้วและมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข จะเป็นนายของตนเองและมีความพอใจในสภาพชีวิตของตน ไม่กลัวความตาย พร้อมที่จะตาย ยอมรับว่าคนเราเกิดมาแล้วก็ต้องตาย ตรงกันข้ามกับคนที่มีความทุกข์ในชีวิตขั้นต้นๆ และแก้ไขไม่ได้ ปัญหาเหล่านั้นยังติดตามาทุกระยะ มักจะเป็นบุคคลที่ไม่มีความพอใจในตัวเอง รู้ว่าตัวไม่มีประโยชน์ ถือว่าชีวิตมีแต่ความไม่สมหวังก็จะมีโลกอยู่ในวัยบั้นปลายแบบผิดหวังและกลัวความตาย เพราะยังคิดว่าชีวิตไม่สมบูรณ์ ควรจะทำอะไรที่เป็นประโยชน์ คิดว่าตนเกิดมาทั้งชาติ ก็ยังไม่เคยทำอะไรที่เป็นประโยชน์ จึงไม่มีความพอใจในตนเอง มีความผิดหวังในชีวิตและสายเกินไปที่จะแก้ไขได้

สรุปแล้ว ทฤษฎีของอีริคสัน เป็นทฤษฎีที่อธิบายพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่วันทารกจนถึงวัยชรา อีริคสันเชื่อว่า วัยแรกของชีวิตเป็นวัยที่เป็นรากฐานเบื้องต้น และวัยต่อมา ก็สร้างจากรากฐานนี้ เหมือนกับการสร้างบ้าน จะต้องมียอดฐานที่ดี ถ้ารากฐานไม่ดีก็ต้องหาทางแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้บ้านอยู่อย่างสบาย แข็งแรง ไม่ล้ม สำหรับชีวิตของคนก็เช่นเดียวกัน ถ้าหากในวัยเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูและดูแลอย่างดีและอบอุ่น ก็จะช่วยให้เด็กมีความเชื่อถือในผู้อื่นที่อยู่รอบๆ ตั้งแต่บิดามารดา พี่เลี้ยง เป็นต้น ซึ่งจะเป็นรากฐานที่จะช่วยให้เด็กช่วยตัวเอง มีความตั้งใจที่จะทำอะไรเองและเมื่อโตขึ้นก็จะเป็นผู้ที่รู้สึกว่าตนเองมีสมรรถภาพที่จะทำอะไรได้ และนอกจากนี้จะมี ความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น สามารถที่จะยอมรับสิ่งที่ดีและไม่ดีของตนเองและผู้อื่นสามารถที่

จะสนิทสนมกับผู้อื่น ทั้งเพศเดียวกันและเพศตรงข้ามโดยสนิทใจ โดยไม่มีความอิจฉาว่าเพื่อนจะดีกว่าตน เมื่อเป็นผู้ใหญ่ก็จะเป็นผู้เสียสละไม่เห็นแก่ตัว ดูแลผู้ที่เยาว์กว่า เช่น ลูกหลาน หรือนักเรียน เต็มใจที่จะช่วยให้ความรู้ ถ่ายทอดศิลปวิทยาให้คนรุ่นหลัง และเมื่ออยู่ในวัยชราก็จะมีความสุข เพราะได้ทำประโยชน์และหน้าที่มาอย่างเต็มที่แล้ว อริคสันถือว่า ชีวิตของคนเรา แต่ละวัยจะมีปัญหาหรือประสบปัญหาบ้างเป็นธรรมดา แต่บางคนก็จะสามารถแก้ปัญหาด้วยตนเอง และดำเนินชีวิตไปตามขั้น แต่บางคนก็มีปัญหาที่อาจจะแก้เองไม่ได้ อาจจะต้องไปหาจิตแพทย์ หรือนักจิตวิทยาช่วยเพื่อแก้ปัญหา แต่พฤติกรรมของแต่ละบุคคลเป็นเรื่องที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และทุกคนมีโอกาที่จะแก้ไขพฤติกรรมของตน และผู้ใหญ่ที่เลี้ยงดูก็มีส่วนที่จะช่วยส่งเสริมหรือแก้ไขพฤติกรรมของผู้เยาว์ที่อยู่ในความดูแลให้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสุข มีคุณธรรมจริยธรรม

ในส่วนของการวิจัยที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู ประมวล น้อยเจริญ(2532) ศึกษาสภาพแวดล้อมกับพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (คือแบบได้รับความรัก เอาใจใส่ และใช้เหตุผลรวมกัน) มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม(เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ มีมารยาทในการพูด มีระเบียบวินัยและมีความรับผิดชอบ) สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบอื่น เช่นเดียวกับ สุกฤษณ์ ข่อยร่วมคิด(2537) ศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมกับการเลี้ยงดูของนักเรียนนายร้อยตำรวจพบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีระดับจริยธรรมด้านต่าง ๆ สูง ส่วนนิเทศ เมืองผุย (2538) ศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบรักมาก มีพฤติกรรมจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับความรักน้อย จิราภรณ์ เชนณรงค์ศักดิ์ (2540) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียนพลตำรวจ พบว่า นักเรียนพลตำรวจที่มีการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจริยธรรมของตำรวจ มลลิสตา ดันดิรัสมิ (2541) ศึกษา พบว่า วัยรุ่นที่ถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมมากและให้พึ่งตนเองเร็วมีประชาธิปไตยสูงกว่าวัยรุ่นที่ถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยและพึ่งตนเองช้า ส่วนจิราพร อรุณพูลทรัพย์(2541) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษา พบว่า เด็กนักเรียนที่มีวินัยในตนเองสูงคือเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก พึ่งตนเองเร็ว และให้เหตุผลมากกว่า อารมณัฐ ฐิตวิวรรณ สุกใส (2541) ศึกษาพฤติกรรมคุณธรรมทางศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่านักเรียนนี้ได้รับการเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว มีพฤติกรรม คุณธรรมทางศาสนา สูงกว่านักเรียนที่ได้พึ่งตนเองช้า ทวีวัฒน์ บุญจิต (2545)พบว่า เด็กวัยรุ่นที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผลมีพฤติกรรมประชาธิปไตยสูง อนินา ชันพันธ์(2548) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยทั้งหมดที่กล่าวมา ทำให้เห็นว่าการอบรมเลี้ยงดูที่มีความเกี่ยวข้องกับการสร้างจริยธรรมความซื่อสัตย์มี 3 ลักษณะที่สำคัญ คือ การเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผลมากกว่าใช้อารมณ์ และแบบให้พึ่งตนเองเร็ว ผู้วิจัยจึงกำหนดรูปแบบการเลี้ยงดูทั้ง 3 แบบ เพื่อใช้เป็นตัวแปรในการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ

2.4.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคิดของบลูม

บลูม (Bloom, 1976 อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด, 2537: 45) เป็นนักการศึกษาชาวอเมริกัน เชื่อว่า การเรียนการสอนที่จะประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพนั้น ผู้สอนจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนแน่นอน เพื่อให้ผู้สอนกำหนดและจัดกิจกรรมการเรียนรู้รวมทั้งวัดประเมินผลได้ถูกต้อง และบลูมได้แบ่งประเภทของพฤติกรรมโดยอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้และจิตวิทยาพื้นฐานว่า มนุษย์จะเกิดการเรียนรู้ใน 3 ด้านคือ ด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย และด้านจิตใจ และนำหลักการนี้จำแนกเป็นจุดมุ่งหมายทางการศึกษาเรียกว่า Taxonomy of Educational objectives

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) คือด้านเชาวน์ปัญญา หรือด้านความรู้ ความคิด ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถที่ซับซ้อนจากน้อยไปหามากดังนี้

1.1 ความรู้ (Knowledge) เป็นความสามารถในการจดจำแนกประสบการณ์ต่างๆและระลึกเรื่องราวต่างๆออกมาได้ถูกต้องแม่นยำ

1.2 ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นความสามารถบ่งบอกใจความสำคัญของเรื่องราวโดยการแปลความหลัก ติความได้ สรุปใจความสำคัญได้

1.3 การนำความรู้ไปประยุกต์ (Application) เป็นความสามารถในการนำหลักการ กฎเกณฑ์และวิธีดำเนินการต่างๆของเรื่องที่รู้มา นำไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ได้

1.4 การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถในการแยกแยะเรื่องราวที่สมบูรณ์ให้กระจายออกเป็นส่วนย่อยๆได้อย่างชัดเจน

1.5 การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการผสมผสานส่วนย่อยเข้าเป็นเรื่องราวเดียวกัน โดยปรับปรุงของเก่าให้ดีขึ้นและมีคุณภาพสูงขึ้น

1.6 การประเมินค่า (Evaluation) เป็นความสามารถในการวินิจฉัยหรือตัดสินกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดลงไป การประเมินเกี่ยวข้องกับการใช้เกณฑ์คือ มาตรฐานในการวัดที่กำหนดไว้

2. ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) คือด้านความรู้สึกหรือด้านจิตใจ ได้แก่ ความสนใจ ค่านิยม คุณค่า เจตคติ ลักษณะนิสัยของบุคคล โดยเชื่อว่า การเกิดเจตคติและพัฒนาการด้านคุณธรรม จริยธรรมของบุคคล มีขั้นตอนของพฤติกรรมตามลำดับขั้นดังนี้

2.1 การรับรู้ (Receiving of Attending) คือการที่บุคคลจะเกิดการพัฒนาลักษณะนิสัยใดๆ บุคคลนั้นจะต้องมีโอกาสได้รับรู้และใส่ใจสิ่งนั้นก่อน ดังนั้น หากต้องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้แก่บุคคล จึงต้องพยายามจัดสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ที่ช่วยให้บุคคลนั้นเกิดการรับรู้และให้ความสนใจในคุณธรรม จริยธรรมนั้นๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนย่อยคือ การสำนึก การตั้งใจรับรู้ และการเลือกรับรู้

2.2 การตอบสนอง (Responding) แม้บุคคลได้รับรู้และเกิดความสนใจในสิ่งนั้นแล้ว แต่หากไม่มีโอกาสได้ตอบสนองต่อสิ่งนั้น ความสนใจนั้นก็จะไม่ได้รับการพัฒนาไปจนถึงระดับการยอมรับหรือยอมรับปฏิบัติตาม สมรรถาตอบสนองและพอใจตอบสนอง

2.3 การเห็นคุณค่า (Valuing) หากบุคคลมีโอกาสดตอบสนองต่อสิ่งใดแล้วได้รับผลเป็นที่พึงพอใจ บุคคลก็จะเริ่มเห็นคุณค่าของสิ่งนั้น ดังนั้น หากเราสามารถจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลจะได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรมที่ต้องการก็จะช่วยให้บุคคลเห็นคุณค่าของการปฏิบัติและเต็มใจที่จะปฏิบัติเช่นนี้ต่อไป

2.4 การจัดระบบคุณค่า (Organization) การที่บุคคลเห็นคุณค่าของคุณธรรมจริยธรรมแล้วจะสามารถพัฒนาขึ้นไปเป็นลักษณะนิสัยได้นั้น บุคคลจะต้องมีการนำไปปฏิบัติหรือนำไปใช้ในระบบชีวิตของตน การจัดระเบียบหรือระบบในการปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรมในวิถีการดำเนินชีวิตของตนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้บุคคลนั้นๆ ก้าวไปสู่ขั้นตอนต่อไปของการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย

2.5 การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization) ในขั้นตอนนี้ ความคิด ความรู้สึกและค่านิยมเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมที่เกิดขึ้นมาในระดับก่อนหน้านี้ จะกลายมาเป็นความประพฤติกุณสมบัติ คุณลักษณะของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นผลของการเรียนรู้ทางด้านจิตพิสัยที่สูงสุด พฤติกรรมที่แสดงออกในระดับนี้ได้แก่การมีหลักยึดในการตัดสินใจหรือพิจารณาสิ่งต่างๆ และการแสดงลักษณะนิสัย และคุณสมบัติของแต่ละบุคคล

3. พักยะพิสัย (Psychomotor Domain) : เป็นการกระทำที่ใช้ความสามารถที่แสดงออกทางกาย ซึ่งแบ่งระดับพฤติกรรมทางด้านการปฏิบัติตามระดับความซับซ้อนของการกระทำ 5 ระดับ คือ

3.1 การรับรู้ (Perception) เป็นการรับรู้เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการเรียนอย่างชัดเจน สอดคล้องสัมพันธ์กับการปฏิบัติการเรียนของเขา

3.2 ความพร้อมในการปฏิบัติ (Set) เป็นความพร้อมในการกระทำหรือ
ประสบการณ์เฉพาะทั้งด้านร่างกาย ความคิด และอารมณ์

3.3 การตอบสนองตามคำแนะนำ (Guided Response) ผู้เรียนจะ
ตอบสนองหรือแสดงพฤติกรรมที่ยอมรับออกมาภายหลังได้รับคำแนะนำ

3.4 การปฏิบัติได้ (Mechanism) ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้เอง

3.5 การตอบสนองต่อสิ่งที่ซับซ้อน (Complex Overt Response) ผู้เรียน
สามารถกระทำหรือปฏิบัติในสิ่งที่ซับซ้อนได้โดยปราศจากความลังเลสับสน

สรุปได้ว่า ตามแนวคิดของบลูมนี้ความสามารถของบุคคลเกิดจากการเรียนรู้
ประกอบด้วยพฤติกรรมที่สำคัญแบ่งออกเป็น 3 ด้านได้แก่ ด้านความรู้ จิตใจและ ทักษะ แต่ใน
งานวิจัยนี้จะเน้นการเรียนรู้ด้านจิตใจ ซึ่งการเรียนรู้ด้านจิตใจของบุคคลนั้นโดยแนวทางการพัฒนา
จะมีลักษณะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันไป เริ่มจากการให้บุคคลมีโอกาสรับรู้และสนใจในเรื่องที่
จะปลูกฝัง มีโอกาสในการตอบสนองต่อสิ่งที่สนใจเห็นคุณค่าของสิ่งที่ปฏิบัติและนำไปปฏิบัติใน
ชีวิตประจำวันอย่างสม่ำเสมอ และโรงเรียนก็เป็นสถาบันทางสังคมสถาบันที่สองที่สมาชิกในสังคม
จะได้รับการอบรมขัดเกลาต่อจากครอบครัว โรงเรียนเป็นแหล่งให้ผู้เรียนได้มีความงอกงามทั้งด้าน
การเจริญเติบโตทางร่างกาย ความรู้และสติปัญญา และการเป็นคนดี มีจริยธรรม จึงเป็นสิ่งที่
สถาบันการศึกษาหรือโรงเรียนจะต้องสร้างให้แก่ผู้เรียนด้วย นอกจากจะสอนในวิชาต่างๆ แล้ว

ในส่วนของงานวิจัยด้านพฤติกรรมของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนและ กิจกรรมใน
โรงเรียน ประมวล น้อยเจริญ (2532) ศึกษาที่ตั้งของโรงเรียนที่เป็นศูนย์วัฒนธรรมและไม่เป็นศูนย์
วัฒนธรรม พบว่า นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนที่เป็นศูนย์วัฒนธรรม มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทาง
สังคมสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนที่ไม่เป็นศูนย์วัฒนธรรม จิรวัฒนา มั่นยืน (2536) ศึกษา
ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางพุทธศาสนาของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มี
ประสบการณ์การเป็นสมาชิกของชมรมพุทธศาสตร์ประสบการณ์ทางพุทธจากวิชาที่เรียน และมี
ประสบการณ์การบวช จะมีความเชื่อทางพุทธมากมีการปฏิบัติตามหลักทางพุทธศาสนาสูง มี
เอกลักษณ์แห่งอิโถทางพุทธศาสนาสูง มีสุขภาพจิตดี และมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง พูนฤดี สุวรรณ
พันธ์ (2537) ศึกษาลักษณะของโรงเรียนที่ส่งผลต่อจิตใจและพฤติกรรมของเด็ก โดยกำหนด
ลักษณะที่สำคัญ 3 ลักษณะเป็นลักษณะโรงเรียนที่ส่งเสริมพุทธศาสนา คือ (1) ความเกี่ยวข้องของ
โรงเรียนกับวัด/โรงเรียนอยู่ใกล้วัด หรืออยู่ในบริเวณวัด ตลอดจนได้รับการอุปถัมภ์จากวัด (2) การจัด
กิจกรรมของศาสนาให้นักเรียน เช่น อบรมธรรมะ จัดให้มีการฝึกสมาธิ การจัดค่ายปฏิบัติธรรม
เป็นต้น (3) ความเกี่ยวข้องกับพระสงฆ์ เช่น พระสงฆ์เป็นผู้สอนวิชาศาสนา และจริยธรรม ซึ่งใน
ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่านักเรียนที่อยู่เรียนในโรงเรียนที่ส่งเสริมพุทธศาสนามาก มีพฤติกรรมการคบ

เพื่อนอย่างเหมาะสมมากกว่า และก้าวร้าวน้อยกว่านักเรียนที่เรียนในโรงเรียนที่ส่งเสริมพุทธศาสนา น้อย และยังพบว่าโรงเรียนมีอิทธิพลต่อจิตใจและพฤติกรรมของนักเรียนมากกว่าครอบครัวด้วย ส่วนสลิลลา แสงมณี (2539) ศึกษาองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนที่มีผลต่อการพัฒนาทางจริยธรรม ประกอบด้วยการจัดบรรยากาศภายในโรงเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการเรียนรู้ในวิชาต่างๆ ได้แก่ กลุ่มวิชาทักษะ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ กลุ่มประสบการณ์พิเศษและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเพื่อนสนิท ผลการวิจัยพบว่า การจัดบรรยากาศภายในโรงเรียน เช่น การจัดป้ายนิเทศที่เกี่ยวกับจริยธรรม จัดทำคำขวัญติดตามที่ต่าง ๆ ฯลฯ มีผลต่อการพัฒนาการด้านจริยธรรมของเด็ก รวมทั้งผลการเรียนในกลุ่มวิชาต่าง ๆ ด้วย หากมีผลการเรียนดี นักเรียนจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมดีด้วย

จิตวิวรรณ สุกใส (2541) ศึกษาพฤติกรรมคุณธรรมทางศาสนาของนักเรียนวัยรุ่นพบว่า นักเรียนในโรงเรียนเอกชนมีพฤติกรรมคุณธรรมทางศาสนาสูงกว่านักเรียนที่เรียนในโรงเรียนรัฐบาล และแสงระวี เทพรอด (2542) ศึกษาอิทธิพลที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติด พบว่า การปลูกฝังคุณธรรมทางศาสนาจากโรงเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญควบคู่กับการปลูกฝังจากครอบครัวที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการป้องกันการเสพยาเสพติดสูง และสุวิมล ว่องวาณิช และนางลักษณ์ วิรัชชัย (2543) ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนระดับอุดมศึกษา พบว่า การได้รับการอบรมเอาใจใส่จากครูอาจารย์มีผลต่อการพัฒนาคุณธรรมของนักศึกษา

สิริวรรณ ศรีพหล (2547) ศึกษาเรื่องการพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลโลกสำหรับเยาวชนตามแนวพุทธธรรม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางเรียนของนักเรียนที่เรียนเกี่ยวกับองค์ธรรมเพื่อพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลโลกที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีแบบปกติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนเกี่ยวกับองค์ธรรมเพื่อพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลโลกที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์และการตัดสินใจแก้ปัญหาสูงกว่าการสอนโดยวิธีสอนแบบปกติ

วรารักษ์ เชื้ออินทร์ และคณะ (2550) ศึกษาผลงานและรูปแบบการสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2546-2550 พบว่า ผลการประเมินการสอนเป็นที่พึงพอใจของนักศึกษาส่วนใหญ่ และจากการประเมินตามสภาพจริง นักศึกษาบางส่วนมีการแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับคุณธรรม

ณัฐพงษ์ชัย ไทรพงษ์พันธ์ (2550) ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างจริยธรรมในวิชาชีพบริหารธุรกิจ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยบริหารธุรกิจพบว่า ผลการวัดความรู้และความรู้สึทางจริยธรรม(ด้านความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย และความ

ชั้นหมั่นเพียร) ของนักศึกษาก่อนวัดและวัดหลังใช้รูปแบบการเรียนการสอนแตกต่างกัน ซึ่งมีแนวโน้มว่าผลการวัดหลังมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าการวัดก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บุษยามินตรา ฉลวยแสง (2550) ศึกษาเรื่องการใช้การอ่านเพื่อกล่อมเกล่าจิตใจในการพัฒนาความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษ และส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า ผลการวิจัยออกมาในเชิงบวกในเรื่องความสามารถการอ่านของนักศึกษาดีขึ้น นักศึกษามีคะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยในการสอบหลังงานวิจัย แต่สิ่งที่สำคัญมากกว่านี้คือนักศึกษามีความตระหนักในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

จากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมสั่งคุณธรรมในโรงเรียนที่มีผลต่อการกำหนดหรืออบรมปลูกฝังคุณธรรม ผู้วิจัยจะได้นำปัจจัยต่างๆ มากำหนดเป็นตัวแปรในการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ 2 ลักษณะ ได้แก่

1. บรรยากาศการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยเฉพาะด้านความซื่อสัตย์ในโรงเรียน เช่น การจัดป้ายประกาศเกี่ยวกับคุณธรรมความซื่อสัตย์ ป้ายคำขวัญเกี่ยวกับคุณธรรม รวมทั้งบรรยากาศของความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน ซึ่งเป็นลักษณะของคุณธรรมอย่างหนึ่ง
2. การจัดกิจกรรมทางศาสนา เช่น การจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา การอบรมธรรมะ การฝึกสมาธิ การจัดค่ายปฏิบัติธรรม เป็นต้น

2.4.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับนิเวศจิตวิทยา

บรอนเฟนเบรนเนอร์ (Bronfenbrenner, 1992 อ้างถึงในศรีเรือน แก้วกังวาน 2540: 70) ได้นำทฤษฎีเกี่ยวกับนิเวศจิตวิทยา ซึ่งแบ่งระบบที่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลออกเป็นระบบต่างๆ 3 ระบบ คือระบบจุลภาค ระบบมัชฌิมภาค และระบบมหภาค โดยอธิบายว่า

ระบบจุลภาค (Micro system) หมายถึง ระบบที่มนุษย์แต่ละคนมีการปฏิสัมพันธ์กันและกันโดยตรง เช่น พ่อแม่สั่งสอนอบรมลูก ครูสอนนักเรียน เพื่อนๆ พุดคุยและเปลี่ยนทัศนคติความนึกคิดกัน เป็นต้น

ระบบมัชฌิมภาค (Meso system) หมายถึง ระบบที่กลุ่มบุคคลที่อยู่รอบตัวบุคคลคนหนึ่ง และแสดงพฤติกรรมให้บุคคลนั้นเห็นแบบอย่าง จนอาจเกิดการลอกเลียนแบบได้

ระบบมหภาค (Macro system) หมายถึง ค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณี จารีต ข้อห้าม และความเชื่อต่างๆ ที่สมาชิกในสังคมนั้น ๆ ยึดถือปฏิบัติต่อกันมา เป็นความเชื่อในท้องถิ่น หรือเป็นแบบแผนพฤติกรรมที่คนในชุมชนหรือสังคมนั้นกระทำโดยไม่รู้สึกรู้สึกขัดแย้ง หรือถูกบังคับ

ระบบมัชฌิมภาคและระบบมหภาคที่อยู่รอบตัวมนุษย์นั้น แม้ปัจจัยที่อยู่ในระบบนี้จะไม่มีโอกาสได้มีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลโดยตรง แต่เป็นที่ยอมรับกันว่า ค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณี แฟชั่นหรือพฤติกรรมสังคมของสังคมหรือมนุษย์ที่บุคคลอาศัยอยู่มีอิทธิพลต่อความคิด ความเชื่อ และการกระทำของบุคคลมาก มีผลให้บุคคลนั้น ๆ มีการคล้อยตามค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณีเหล่านั้น และประพฤติโดยอัตโนมัติ หรือปรารถนาที่จะก้าวตามอย่างที่เราเห็นแบบอย่างที่เป็นที่นิยมในสังคม เช่นการยึดมั่นในค่านิยมการทำบุญ การมีวัฒนธรรมนิยมการอ่อนน้อมถ่อมตน การมีความเกรงใจ การมีมารยาท เป็นต้น อันเป็นผลจากความเชื่อทางศาสนา หรือการยึดมั่นในประเพณีของชุมชนที่บุคคลจะต้องไปร่วมกิจกรรมอันขาดเสียไม่ได้ เช่น งานสงกรานต์ หรือการประพุดตามแฟชั่น ซึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วตามยุคสมัย เช่น การแต่งกาย การทำทรงผม รวมไปถึงการเลือกอาชีพ เลือกลงานอดิเรก เป็นต้น

สรุปทฤษฎีระบบนิเวศจิตวิทยาทั้งระบบมัชฌิมภาคและระบบมหภาคในปัจจุบันเข้าถึงตัวบุคคลได้โดยง่าย โดยผ่านทางสื่อมวลชน ทั้งที่เห็นภาพ ได้ยินเสียงหรือต้องอาศัยการอ่าน ซึ่งสื่อมวลชนทุกแขนงได้พยายามสื่อสารกับผู้ชมด้วยสาระและบันเทิงนานาชนิด ขึ้นอยู่กับการเลือกรับสารของสื่อเหล่านั้น หากผู้ชมเลือกรับชมข่าวสารที่ส่งมาที่มีสาระเป็นส่วนใหญ่ ผู้ชมกลุ่มนี้ย่อมได้รับทราบและซึมซับสาระนั้น ๆ ไว้เป็นความรู้

ในส่วนงานวิจัย ภิกษุญญ เจนเจริญวงศ์ (2530) ศึกษาการอ่านหนังสือที่มีการนำเสนอพฤติกรรมของตัวละครเอกในทางบวกและทางลบพบว่า เด็กที่อ่านหนังสือที่นำเสนอตัวละครเอกในทางบวก มีพฤติกรรมจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่อ่านหนังสือที่ตัวละครเอกแสดงพฤติกรรมในทางชั่ว และสะท้อนออกมาเป็นการกระทำในที่สุด แต่หากผู้ชมเลือกรับเฉพาะข่าวสารที่ไม่มีสาระ ผู้ชมกลุ่มนั้นก็ย่อมซึมซับสิ่งไร้สาระจนถึงระดับมอมเมาได้ สลิลลา แสงมณี (2539) ศึกษาการรับข่าวสารจากสื่อมวลชนที่มีผลต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่นิยมรับเนื้อหาสาระที่มีประโยชน์จากสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสารหรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ จะมีพัฒนาการทางจริยธรรม (ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความยุติธรรม และความเสียสละ) สูงกว่ากลุ่มที่ไม่รับหรือรับแต่เนื้อหาที่ไร้สาระไม่มีประโยชน์ใดๆ เช่นเดียวกับ มณฑล หนูใส (2542) ที่ศึกษาการเปิดรับสื่อกับพฤติกรรมจริยธรรมของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่มีการเปิดรับสื่อมากและปานกลาง มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมจริยธรรมจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่มีการเปิดรับสื่อน้อย แม้จะไม่มี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติก็ตาม ชนัญสุรา อรนพ ณ อยุธยา (2549) ศึกษาการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการแสวงหาและการเรียนรู้จริยธรรมของเยาวชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมสื่อสารจริยธรรมในลักษณะผสมผสานทั้งสื่อบุคคล สื่อมวลชน และสื่อไอซีที ส่วนปัจจัยการเปิดรับเนื้อหาจริยธรรมทางสื่อมวลชนนั้นโทรทัศน์มีความสัมพันธ์ระดับสูงสุด

จากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชน ผู้วิจัยจึงกำหนดให้การเปิดรับสื่อทั้งปริมาณและคุณภาพของเนื้อหาสาระของสารเป็นตัวแปรที่ใช้ในศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนครั้งนี้ด้วย

2.4.4 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ แบนดูรา (Bandura, 1977 อ้างถึงใน พงศธร เครียดธฤมาล, 2537: 53-60) กล่าวว่า พฤติกรรมของมนุษย์นอกจากปฏิกิริยาเบื้องต้น (Elementary Reflexes) แล้วเตรียมให้มีพฤติกรรมอื่นๆ โดยกำเนิด หากแต่จะต้องเห็นรูปแบบพฤติกรรม ซึ่งเมื่อได้เห็นพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างหลายๆ ครั้ง ทำให้เกิดการเรียนรู้พฤติกรรมในภายหลังได้ ซึ่งพฤติกรรม จริยธรรมถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมสังคม ดังนั้นการเรียนรู้ การปฏิบัติและการตัดสินใจ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมจึงเกิดขึ้นโดยอาศัยกระบวนการที่มนุษย์ใช้ในการเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมอื่นๆ การเรียนรู้จริยธรรมนี้มี 2 รูปแบบหลักคือ การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง หรือการเรียนรู้จากผลของการตอบสนองและการเรียนรู้จากการสังเกต

2.4.4.1 การเรียนรู้จากผลของการตอบสนอง

การเรียนรู้จากผลของการตอบสนอง (Learning by Response Consequences) เป็นการเรียนรู้ ที่บุคคลกระทำพฤติกรรมต่างๆ ด้วยตนเองแล้วเรียนรู้ผลกรรมที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง ซึ่งผลกรรมนั้นมีทั้งทางบวกและทางลบ การเรียนรู้ผลกรรมที่เกิดขึ้นจากการกระทำนี้จะทำหน้าที่อยู่ 3 ประการ คือ

1) ด้านการให้ข้อมูล (Informative Function) ในการเรียนรู้ของมนุษย์นั้นไม่เพียงแต่การกระทำการตอบสนอง แต่มนุษย์ยังสังเกตผลของการกระทำนั้นด้วย โดยการสังเกตความแตกต่างของผลกรรมที่ได้จากการตอบสนองว่าการกระทำใดนำไปสู่ผลกรรมทางบวก เช่น ได้รับคำชม ได้รับรางวัล หรือการกระทำใดที่นำไปสู่ผลกรรมทางลบ เช่น ถูกตำหนิ ถูกลงโทษ และการเรียนรู้นี้จะนำไปเป็นข้อมูลไว้สำหรับพิจารณาในอนาคตว่า ตนควรหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้นอีก

2) ด้านการจูงใจ (Motivational Function) ประสบการณ์ในอดีตที่ผ่านมาจะเป็นตัวสร้างความคาดหวังให้กับมนุษย์ว่าเมื่อกระทำพฤติกรรมหนึ่งจะเกิดผลกรรมใดตามมา ผลกระทบใด ไม่เป็นที่พึงปรารถนาย่อมทำให้เกิดการจูงใจต่ำและจะทำให้มนุษย์หลีกเลี่ยงการกระทำนั้น

3) ด้านการเสริมแรง (Reinforcing Function) การตอบสนองใดๆ ก็ตาม ถ้าได้รับการเสริมแรงพฤติกรรมนั้นก็มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นอีก ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

เห็นว่า การเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพสำหรับมนุษย์ คือการเสริมแรงที่เกิดขึ้นโดยมนุษย์รู้ว่า การกระทำใดของตนนำไปสู่การเสริมแรง การเสริมแรงในมนุษย์จึงเกิดขึ้นโดยผ่านระบบการให้ข้อมูล และการจูงใจมากกว่าจะเกิดขึ้นในลักษณะแบบกลไกที่ตัวเสริมแรงไปเสริมแรงพฤติกรรมของมนุษย์โดยตรงโดยผู้ถูกเสริมแรงไม่รู้ตัว

2.4.4.2 การเรียนรู้จากการสังเกต

การเรียนรู้จากการสังเกตนี้เกิดจากการสังเกตตัวแบบ(Model) ว่าตัวแบบทำอะไร ทำอย่างไร และมีกฎเกณฑ์อย่างไร และเมื่อสังเกตแล้วผู้สังเกตก็จะมีความคิดว่าตนสามารถทำตามพฤติกรรมใหม่นั้นได้อย่างไร และในเวลาข้างหน้าผู้สังเกตก็สามารถระลึกแบบแผนพฤติกรรมออกมากระทำได้ การเรียนรู้จากการสังเกตนี้ประกอบไปด้วยกระบวนการที่สำคัญ 4 ประการคือ

1) กระบวนการใส่ใจ (Attentional Process) บุคคลจะไม่สามารถเรียนรู้จากการสังเกตได้เลย หากขาดการใส่ใจ นี่จะเป็นตัวกำหนดว่าจะเลือกสังเกตตัวแบบใดจากตัวแบบมากมายที่มีอิทธิพลต่อตนเอง และจะเป็นตัวกำหนดว่าข้อมูลหรือพฤติกรรมใดที่เลือกรับจากตัวแบบได้เลือกแล้วปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการใส่ใจ ได้แก่

(1) คุณสมบัติของกิจกรรมของตัวแบบอัตราและระดับของการเรียนรู้จากการสังเกตนี้ จะเป็นผลมาจากความเด่นชัดและความซับซ้อนของกิจกรรมของตัวแบบ การกระทำใดที่มีลักษณะง่ายๆไม่ซับซ้อน มีความเด่นชัดในตัวเอง จะเป็นการกระทำที่มีความดึงดูดใจให้สังเกตและสามารถทำให้เกิดการเรียนรู้จากการสังเกตได้ง่ายกว่าการกระทำที่มีลักษณะตรงกันข้าม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กเล็ก ซึ่งเป็นวัยที่ยังมีทักษะในการใส่ใจไม่ดีพอ และความใส่ใจหันเหไปได้ง่าย ลักษณะหรือคุณสมบัติของกิจกรรมของตัวแบบจึงเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะช่วยให้เด็กเรียนรู้จากตัวแบบได้ดีขึ้น

(2) ตัวกำหนดของผู้สังเกตกระบวนการใส่ใจนี้ไม่ได้เป็นเพียงแต่การรู้สึกและรับเอาข้อมูลหรือข่าวสารมายังบุคคลเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการแปลความหมายของการรับรู้จากเหตุการณ์ที่มีตัวแบบอยู่ได้ด้วย ดังนั้น ความสามารถทางปัญญาและการรับรู้ของผู้สังเกตนี้จึงเป็นตัวจำกัดความสามารถเรียนรู้จากการสังเกต เช่น ถ้าเหตุการณ์ที่เป็นตัวแบบแสดงขึ้นในอัตราหรือระดับที่ซับซ้อนเกินกว่าทักษะทางปัญญาของผู้สังเกตแล้ว การเรียนรู้จากการสังเกตนี้ก็จะไม่เกิดขึ้น แต่ถ้าผู้สังเกตมีทักษะทางปัญญาและมีความรู้ในเรื่องที่สังเกตมาก่อนยิ่งมาก ก็ยิ่งจะทำให้ผู้สังเกตเพิ่มการเรียนรู้จากการสังเกตได้มากยิ่งขึ้น การศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรนี้มักจะศึกษาว่าระดับพัฒนาการทางปัญญาของผู้จะเป็นตัวกำหนดการใส่ใจโดยศึกษาตามทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญาของ เพียเจต์ มีหลักว่า เด็กในขั้นก่อนการเรียนรู้ปฐม (Preoperational Stage) คือมีช่วงอายุประมาณ 2-7 ปี โดยทั่วไปจะอยู่ในขอบเขตการรับรู้ (Perceptually Bound) กล่าวคือเด็กจะมีความรู้สึกไวและสูงมาก

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลที่มีลักษณะเกี่ยวกับการรับรู้ แต่ในเด็กชั้นการเรียนรู้รูปธรรม (Concrete-Operational Stage) มีอายุประมาณ 7-12 ปีซึ่งมีการพัฒนาทักษะเกี่ยวกับมโนทัศน์มากขึ้น จะมีความรู้สึกไวต่อการเปลี่ยนแปลงข้อมูลทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหา

(3) ความดึงดูดใจตัวแบบที่มีความดึงดูดใจและได้รับผลกระทบทางบวกจากการแสดงนั้น จะได้รับการใส่ใจในการสังเกตมากกว่าตัวแบบที่ขาดคุณสมบัติดังกล่าว ซึ่งจะถูกละเลยที่จะใส่ใจถึงแม้ว่าจะมีคุณสมบัติในด้านอื่นๆ ดีก็ตาม ตัวอย่างของตัวแบบที่มีความดึงดูดใจสูง ได้แก่ ตัวแบบในโทรทัศน์ซึ่งตัวแบบต่างๆ ในโทรทัศน์ส่วนมากมักจะสามารถทำให้ประชาชนมีการใส่ใจได้ทุกระดับอายุและสามารถมีอิทธิพลในการยึดความใส่ใจของผู้ดูไว้ได้นาน นอกจากนั้นผู้สังเกตก็จะสามารถเรียนรู้พฤติกรรมได้โดยการพิจารณาว่า สิ่งที่เกิดขึ้นมีความมุ่งใจเป็นพิเศษสูงพอที่จะทำพฤติกรรมนั้นตามหรือไม่

(4) คุณค่าของการกระทำของตัวแบบ ความมีประโยชน์ของการกระทำที่ตัวแบบแสดงนั้นจะเป็นสิ่งที่ช่วยโน้มน้าวจิตใจผู้สังเกตให้ใส่ใจได้มากขึ้น เนื่องจากการที่พฤติกรรมของตัวแบบพฤติกรรมใดก็ตามจะได้รับความใส่ใจจากผู้สังเกตนั้น ผู้สังเกตจะต้องคาดหวังว่าเขาจะได้รับผลกระทบที่ดีหรือประโยชน์จากการกระทำตามตัวแบบนั้นเช่นนั้น นั่นคือบุคคลจะให้ความใส่ใจอย่างมากต่อการกระทำที่ตัวแบบได้รับรางวัลหรือผลกระทบทางบวกจากการกระทำแต่ละเลยหรือไม่สนใจต่อการกระทำที่เขาพิจารณาแล้วว่าไม่มีประโยชน์ใด ๆ ต่อตนเอง

2) กระบวนการทรงจำ (Relation Process) บุคคลจะไม่ได้รับอิทธิพลจากการสังเกตกิจกรรมของตัวแบบได้เลย ถ้าจำสิ่งที่สังเกตไม่ได้ กระบวนการนี้เกี่ยวข้องกับการถ่ายโยงและการสร้างข้อมูลขึ้นมาใหม่เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ตัวแบบแสดงพฤติกรรม โดยปกติแล้วข้อมูลหรือเนื้อต่างๆ ที่เกี่ยวกับกิจกรรมของตัวแบบนี้มากมาย เกินกว่าที่จะเก็บไว้ได้หมด ดังนั้นผู้เรียนรู้จึงต้องถ่ายโยงและสรุปสิ่งที่สังเกตให้อยู่ในสัญลักษณ์ทั้งในลักษณะมโนภาพ (Imaginal) และคำพูด (Verbal) ที่จะทำได้ทั้งลักษณะและโครงสร้างที่สำคัญของกิจกรรมของตัวแบบที่ได้สังเกตมา การถ่ายโยงให้อยู่ในรูปสัญลักษณ์ (Symbolic Transformation) นี้จะช่วยทำให้ง่ายต่อการจำ โดยสาเหตุที่ว่าหลังจากที่ได้มีการถ่ายโยงข้อมูลต่างๆ ให้อยู่ในรูปสัญลักษณ์แล้ว สิ่งนี้จะเป็นตัวแทนทางปัญญาในรูปของมโนทัศน์หรือกฎต่างๆ ซึ่งจะเป็นสิ่งช่วยชี้แนะสำหรับการกระทำต่อไป นอกจากนี้การทรงจำจะมีประสิทธิภาพสูงขึ้นหากผู้สังเกตทบทวนสิ่งที่จะไว้เสมอๆ การทบทวนนี้อาจจะกระทำโดยการทบทวนในใจว่า ถ้าแสดงพฤติกรรมตามที่ได้สังเกตมานั้นควรจะจำในลักษณะใดหรือทบทวนทางกายโดยการกระทำจริงเลยก็ได้

3) กระบวนการผลิต (Product Process) เป็นกระบวนการในการดัดแปลงมโนทัศน์ทางสัญลักษณ์ให้เป็นการกระทำที่เหมาะสม กล่าวคือกิจกรรมต่างๆ ที่ตัว

แบบกระทำนั้นจะถูกนำเสนอในรูปของมโนทัศน์และกฎสำหรับการสร้างพฤติกรรมใหม่ซึ่งจะเป็นตัวแบบภายใน (Internal Model) สำหรับการสร้างพฤติกรรมใหม่ออกมาหรือใช้เป็นมาตรฐานสำหรับการตอบสนองที่ถูกต้อง กระบวนการสร้างพฤติกรรมใหม่ออกมานี้ในตอนเริ่มแรกจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการจับคู่มโนทัศน์ (Conception Matching Process) กล่าวคือ เมื่อเริ่มมีการแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบ ผู้สังเกตจะมีการจับคู่เปรียบเทียบข้อมูลระหว่างการกระทำที่ตนกระทำกับมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมนั้นว่ามีลักษณะเช่นเดียวกันหรือไม่ ดังนั้น มโนทัศน์ภายในที่เป็นตัวชี้แนะการกระทำนี้จึงมีความสำคัญต่อกระบวนการนี้มาก เพราะถ้าผู้สังเกตมีมโนทัศน์ที่ไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์ การแสดงพฤติกรรมนั้นก็จะผิดหรือเพี้ยนไป นอกจากนั้นการที่ผู้สังเกตจะทำตามตัวแบบได้ดีจะต้องมีความพร้อมทางกายที่จะทำตามตัวแบบได้ และจะต้องมีความสามารถในการทำพฤติกรรมส่วนย่อยๆ ของพฤติกรรมนั้นได้ด้วย เมื่อผู้สังเกตพฤติกรรมตามแบบแล้วผู้สังเกตก็ต้องสังเกตว่าตนทำตามตัวแบบได้ถูกต้องเพียงใด โดยอาจจะได้จากข้อมูลย้อนกลับทั้งจากการสังเกตด้วยตนเองหรือจากคำบอกกล่าวของผู้อื่นก็ได้ ซึ่งความแม่นยำของข้อมูลย้อนกลับนี้จะเป็นส่วนช่วยให้ผู้สังเกตทำตามตัวแบบได้มากขึ้น

4) กระบวนการจูงใจ (Motivational Process) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมแบ่งแยกการได้มา (Acquisition) กับการกระทำ (Performance) ออกจากกัน เนื่องจากบุคคลไม่สามารถจะทำพฤติกรรมทุกอย่างที่เขาเรียนรู้มาได้ทั้งๆ ที่มีความรู้และความสามารถพอในการคัดแปลงการกระทำของตัวแบบมากระทำได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าการกระทำนั้นมีคุณค่าน้อยหรือมีความเสี่ยงในการกระทำมากหรือให้ผลกระทบในทางลบก็จะไม่แสดงพฤติกรรมที่ได้เรียนรู้นั้นออกมา แต่ถ้าการกระทำนั้นให้ผลตอบแทนทางบวกก็จะเป็นแรงจูงใจให้กระทำพฤติกรรมที่ได้เรียนรู้และมีแนวโน้มที่จะทำพฤติกรรมเช่นนี้อีกในอนาคต การที่ผู้สังเกตจะกระทำพฤติกรรมตามตัวแบบที่ได้สังเกตหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับแหล่งของแรงจูงใจ 3 ด้าน ได้แก่ (1) แรงจูงใจจากการได้รับผลกระทบจากการกระทำนั้นด้วยตนเอง (2) แรงจูงใจจากการเห็นตัวแบบได้รับผลกระทบและ (3) แรงจูงใจที่เกิดจากตนเอง

กระบวนการทั้ง 4 นี้มีความสำคัญต่อการเรียนรู้จากสังเกตมาก ถ้าขาดขั้นตอนหนึ่งตอนใดแล้วการกระทำตามตัวแบบย่อมไม่สมบูรณ์ เพราะการจัดองค์ประกอบการเรียนรู้จากตัวแบบนี้เกิดจากการกระตุ้นให้ผู้สังเกตใส่ใจและรับรู้กิจกรรมของตัวแบบและประสบการณ์ที่ได้รับเหล่านี้ จะถูกแปลงให้เป็นตัวแทนทางความจำในรูปแบบของมโนทัศน์ทางสัญลักษณ์ซึ่งจะเป็นตัวแบบภายในสำหรับการตอบสนอง หรือเป็นมาตรฐานที่ใช้ในการรวบรวมการตอบสนอง

ผลของการให้ตัวแบบ

Bandura ได้สรุปผลที่ได้จากการให้ตัวแบบ ได้ดังนี้

1. ผลจากการเรียนรู้จากการสังเกต (Observation Learning Effects) ในการเรียนรู้จากการสังเกตนี้ ผู้สังเกตได้รับผลจากการเรียนรู้ในหลายรูปแบบ เช่น รูปแบบพฤติกรรมใหม่ มาตรฐานที่ใช้ในการตัดสินใจ ความสามารถทางปัญญาและกฎทั่วไปที่ใช้สำหรับพฤติกรรม เป็นต้น การเรียนรู้จากการสังเกตนี้จะได้ชัดเจนที่สุดเมื่อผู้สังเกตได้เห็นตัวแบบแสดงรูปแบบในการคิดหรือแสดงพฤติกรรมแปลกๆ ใหม่ซึ่งผู้สังเกตไม่เคยประสบมาก่อน แล้วต่อจากนั้นก็สามารแสดงพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกับพฤติกรรมของตัวแบบได้

2. ผลในการยับยั้งและการไม่ยับยั้งการแสดงพฤติกรรม (Inhibitory and Disinhibitory Effects) อิทธิพลของการให้ตัวแบบในด้านนี้ ได้แก่ การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของการยับยั้งการกระทำที่ผู้สังเกตมีมาก่อนที่จะเรียนรู้จากการสังเกต กล่าวคือ การที่ผู้สังเกตได้รับผลกระทบทางลบจากการกระทำนั้น จะเป็นผลทำให้ผู้สังเกตลดการกระทำและความคุมไม่ให้ตนเองกระทำตามพฤติกรรมของตัวแบบซึ่งก็คือจะยับยั้งการกระทำของตนเองเพิ่มขึ้นนั่นเอง และในทำนองเดียวกันถ้าผู้สังเกตได้เห็นตัวแบบกระทำพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง แต่ก็ไม่ได้รับผลกระทบในทางลบ ผู้สังเกตก็มีแนวโน้มในการเพิ่มการแสดงพฤติกรรมที่เคยถูกยับยั้งนั้นมากขึ้นหรือลดการยับยั้งการกระทำที่ไม่ถูกต้องลงนั่นเอง ในการยับยั้งการกระทำจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ด้าน คือด้านที่ 1 เกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้สังเกตถึงความสามารถของตนเองในการกระทำพฤติกรรมตามตัวแบบ ด้านที่ 2 เกี่ยวกับการรับรู้ด้วยตนเองว่ากิจกรรมที่ตัวแบบกระทำนั้นก่อให้เกิดผลในทางบวกหรือลบและด้านที่ 3 เกี่ยวกับการลงความเห็น ว่า ถ้ากระทำพฤติกรรมตามตัวแบบแล้ว เราจะได้รับผลที่คล้ายคลึงหรือต่างจากผลกรรมที่ตัวแบบได้รับ เช่น ถ้าผู้สังเกตได้ตัดสินใจว่า ตนเองมีความสามารถที่จะกระทำตามตัวแบบได้แต่รับรู้ ว่า ผลกรรมที่ตัวแบบได้รับเป็นผลกรรมในทางลบ ดังนั้นจึงลงความเห็น ว่า ถ้ากระทำตามตัวแบบแล้วก็จะก่อให้เกิดผลกรรมที่คล้ายคลึงกับที่ตัวแบบได้รับ ก็จะเพิ่มการยับยั้งในการกระทำนั้นมากขึ้น

3. ผลในการส่งเสริมการกระทำ (Response Facilitation Effects)

การกระทำของตัวแบบนั้น ถือได้ว่าเป็นการชี้แนะพฤติกรรมด้านหนึ่งสำหรับพฤติกรรมที่บุคคลได้เคยเรียนรู้มาแล้วแต่ไม่แสดงออกมาเนื่องจากขาดการจูงใจในการกระทำ ตัวอย่างเช่น พฤติกรรมการช่วยเหลือ การอาสาสมัคร การคิดสร้างสรรค์ การแสดงความรู้สึทางอารมณ์ หรือแม้แต่การเลือกอาหารและเครื่องแต่งกาย จึงอาจกล่าวได้ว่าตัวแบบมีบทบาทสำคัญในหารกระตุ้นให้บุคคลกระทำตามโดยการชี้แนวทางและสนับสนุนให้กระทำพฤติกรรมนั้น

4. ผลในส่งเสริมการกระทำในสิ่งแวดล้อมอื่นๆ (Environmental Enhancement Effects) พฤติกรรมของตัวแบบไม่เพียงพอที่จะทำหน้าที่เป็นสิ่งที่ชี้แนะในการกระทำที่คล้ายคลึงกับกระทำที่ได้เรียนรู้มาเท่านั้น หากยังทำให้ผู้สังเกตมีความใส่ใจไปยังสิ่งต่างๆ หรือสภาพการณ์ที่แวดล้อมด้วย จากเหตุผลนี้ผู้สังเกตจึงอาจจะใช้วัตถุเดียวกันกับที่ได้เรียนรู้มาไปในทางอื่นๆ ที่ไม่ใช่วิธีการเดิมหรือวัตถุประสงค์เดิมก็ได้

5. ผลในการกระตุ้นอารมณ์ (Arousal Effects) โดยปกติแล้วการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมนอกจากทางพฤติกรรมแล้วก็จะรวมถึงการแสดงออกทางอารมณ์ด้วย ดังนั้นการได้เห็นตัวแบบแสดงปฏิกิริยาทางอารมณ์จะส่งผลในการกระตุ้นหรือเร้าอารมณ์ของผู้สังเกตด้วย นั่นคือทำให้ตัวแบบมีอิทธิพลต่อผู้สังเกตในฐานะที่เป็นผู้สอน ผู้ยับยั้งการกระทำ ผู้ลดความหวั่นเกรงในการกระทำและผู้กระตุ้นอารมณ์ ซึ่งโดยปกติแล้วตัวแบบจะทำหน้าที่เหล่านี้พร้อมๆ กันไปดังเช่นในการเสนอรูปแบบการก้าวร้าวแบบใหม่ ตัวแบบจะหน้าที่เป็นทั้งผู้สอนและผู้ลดความหวั่นเกรงในการกระทำพฤติกรรมก้าวร้าว นั้น แต่เมื่อการกระทำนี้แสดงแล้วได้รับการลงโทษ ตัวแบบก็จะกลายเป็นผู้ยับยั้งการกระทำ เป็นต้น ดังนั้นเมื่อผู้สังเกตได้เห็นตัวแบบถูกกระตุ้นอารมณ์ในสภาพการณ์ใดสภาพการณ์หนึ่งแล้ว ก็จะเริ่มพัฒนาความคาดหวังว่าเขาจะเกิดปฏิกิริยาทางอารมณ์เช่นเดียวกับตัวแบบในสภาพการณ์ที่คล้ายคลึงกัน

พฤติกรรมต่อตนเอง (Self-directed behaviors)

Bandura แบ่งพฤติกรรมต่อตนเองได้เป็น 3 ลักษณะ คือลักษณะแรกเป็นการควบคุมตนเอง (Self-Control) ลักษณะที่สอง คือ การประเมินตนเอง (Self-Evaluation) และลักษณะสุดท้ายคือการกระทำต่อตนเอง (Self-Treatment)

1. การควบคุมตนเอง เป็นความสามารถกำหนดตนเองในด้านความคิด อารมณ์ ความรู้สึกและการกระทำ ให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการได้ เช่น การมีความขยันหมั่นเพียร การมีวินัยในตนเอง การควบคุมอารมณ์และการไม่ลุ่มหลงอบายมุข เป็นต้น การควบคุมตนเองนี้เกิดขึ้นเช่นเดียวกับพฤติกรรมอื่นๆ ของมนุษย์ คือเป็นผลทั้งจากประสบการณ์ตรงและการเรียนรู้จากการสังเกต มนุษย์จะควบคุมตนเองให้กระทำพฤติกรรมที่ได้เรียนรู้ว่าเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมในสถานการณ์นั้น และมีผลกรรมที่ได้จากการกระทำเป็นที่พึงพอใจแก่ตนเอง ในการควบคุมตนเองนี้บุคคลจำเป็นต้องมีการตั้งมาตรฐานพฤติกรรมสำหรับตนเอง มีการประเมินการประพฤติปฏิบัติของตนตามมาตรฐานที่ตั้งไว้และมีความรู้สึกซึ่งเป็นปฏิกิริยาต่อตนเองตามผลของการประเมิน ซึ่งมาตรฐานพฤติกรรมที่บุคคลตั้งไว้นี้จะจะเป็นสิ่งที่ช่วยในการตัดสินใจและชี้แนะแนวทางในการกระทำของบุคคล การตั้งมาตรฐานพฤติกรรมของบุคคลนั้นมีการพัฒนามาจากข้อมูลต่างๆ ที่บุคคลได้รับอิทธิพลจากสังคม เช่น อาจจะได้จากการสั่งสอนโดยตรงจากปฏิกิริยาทางสังคมในการ

ประเมินพฤติกรรมของคนในสังคมและจากการแสดงการประเมินมาตรฐานพฤติกรรมที่ได้ตั้งไว้ของตัวแบบต่างๆ

การที่ผู้ใหญ่แสดงตัวอย่างในการตั้งมาตรฐานพฤติกรรมไว้สูงและแสดงความพึงพอใจตนเองต่อเมื่อเขาทำดีเท่ากับหรือมากกว่ามาตรฐานที่ตั้งไว้ ก็จะมีผลให้เด็กเห็นแบบอย่างและถ้าผู้ใหญ่มีเงื่อนไขที่จะให้แรงเสริมแก่เด็กก็ต่อเมื่อเด็กตั้งมาตรฐานค่อนข้างสูงและพยายามกระทำตามมาตรฐานนั้นให้ได้โดยมีเงื่อนไขที่จะเสริมแรงต่อเด็ก แสดงความพึงพอใจในผลงานที่มีมาตรฐานสูงและมีเงื่อนไขที่จะแสดงปฏิกิริยาต่อเด็กเมื่อเด็กตั้งมาตรฐานต่ำหรือเมื่อเด็กขาดความพยายาม สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่จะควบคุมตนเอง

2. การประเมินตนเอง เป็นการสำรวจ ทบทวน ตัดสินใจและลงความเห็นว่าเป็นพฤติกรรมของตนเองที่ได้กระทำลงไปนั้นมีความถูกต้องเหมาะสมเพียงใด การประเมินตนเองนี้เป็นผลจากการได้สังเกตแบบประเมินพฤติกรรมของเขาเองและเป็นผลจากการที่บุคคลกระทำพฤติกรรมแล้วได้รับปฏิกิริยาจากผู้อื่น เช่น พ่อแม่ หรือผู้ใหญ่ มักจะมีการตั้งมาตรฐานพฤติกรรมว่า อะไรเป็นสิ่งที่ดีหรืออะไรเป็นสิ่งที่เลว จะรู้สึกพอใจเมื่อเห็นเด็กทำได้ถึงมาตรฐานและจะรู้สึกผิดหวังเมื่อเด็กทำไม่ได้ถึงมาตรฐาน ผลจากปฏิกิริยาของผู้อื่นในรูปแบบต่างๆ นี้ทำให้เด็กมีความรับผิดชอบในพฤติกรรมของตนเอง โดยจะมีการประเมินตนเองออกมาในรูปการรู้สึกพอใจในตนเองหรือการวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง ซึ่งจะมีมากน้อยในการประเมินแค่ไหนนั้นขึ้นกับการนำมาตรฐานการประเมินตนเองไปเปรียบเทียบกับมาตรฐานการแสดงพฤติกรรมของบุคคลอื่น

ผลการประเมินตนเองนี้มีความสำคัญในด้านการจูงใจให้บุคคลมีกำลังใจและมีความกระตือรือร้นในการกระทำต่างๆ กล่าวคือเมื่อบุคคลมีความภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนเองทำ สิ่งนี้จะเป็นการจูงใจตนเองให้บุคคลใช้ความพยายามในการกระทำพฤติกรรมนั้นต่อไป แต่ถ้าหากบุคคลมีการตั้งมาตรฐานในการประพฤติปฏิบัติสูงเกินไปกว่าความสามารถของตน ก็จะมีผลในด้านลบเกิดขึ้นคือบุคคลนั้นจะไม่มีภาวะกระตือรือร้น รู้สึกเบื่อ และไม่มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง และกลายเป็นคนที่หาความพึงพอใจได้จากการควบคุมจากภายนอกเท่านั้น นั่นคือทำให้สูญเสียความเป็นตัวของตัวตนเองนั่นเอง การประเมินตนเองจากการตั้งมาตรฐานพฤติกรรมอย่างเกินสมควรนี้จะนำไปสู่การมีความเบี่ยงเบนทางพฤติกรรมหรือจิตใจไปจากปกติได้

3. การกระทำต่อตนเองเป็นพฤติกรรมหรือการกระทำที่บุคคลกระทำต่อตนเอง อันเนื่องมาจากการประเมินตนเองและจากปฏิกิริยาต่อตนเองทั้งทางด้านบวกและลบ ได้แก่ การให้รางวัลตนเองการลงโทษตนเอง การดำเนินตนเองและการปรับปรุงตนเอง เป็นต้น การกระทำดังกล่าวนี้เป็นผลมาจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการมีแบบอย่าง

Bandura ได้ให้ความสำคัญของการกระทำต่อตนเองว่าพฤติกรรมส่วนใหญ่ของมนุษย์จะอยู่ภายใต้การควบคุมตนเอง จากการให้แรงเสริมแก่ตนเองในการกระบวนการณ์ บุคคลจะมีการตั้งมาตรฐานในการในการกระทำของเขาและจะมีการตอบสนองการกระทำนั้นในรูปแบบของการให้รางวัลแก่ตนเองหรือการลงโทษตนเอง การให้รางวัลตนเองนี้เมื่อสามารถกระทำพฤติกรรมได้ บรรลุผลเป้าหมาย จะมีผลให้บุคคลสามารถมีทักษะในการควบคุมตนเองสามารถปรับปรุงและคงพฤติกรรมนั้นไว้ต่อไปได้ ในด้านการลงโทษตนเองนั้นทำให้บุคคลสามารถลดความทุกข์ใจจากการทำผิดของตนและช่วยบรรเทาการลงโทษจากภายนอกได้ การลงโทษตนเองนี้อาจจะแสดงออกมาในรูปแบบของการวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง การว่ากล่าวตนเอง การดูถูกตนเอง หรืออาจจะร้ายแรงจนถึงขั้นทำร้ายตนเองก็ได้ การลงโทษตนเองนี้นอกจากจะทำให้ลดความทุกข์ใจและลดการได้ปฏิกิริยาทางลบจากบุคคลอื่นแล้ว ยังทำให้เกิดผลในด้านบวกด้วย นั่นคือจะได้รับความนับถือยกย่องให้กำลังใจจากบุคคลอื่นแล้วและทำให้ผู้อื่นเกิดความเชื่อมั่นในตัวผู้ขึ้นนั้นขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง หรืออาจจะกล่าวได้ว่าได้รับรางวัลทางสังคม (Social Reward) ด้วย

สรุปการเห็นแบบอย่างทางสังคม ก็คือกระบวนการเรียนรู้ พฤติกรรมของบุคคลทางสังคมและการนำผลของการให้ตัวแบบทางสังคม มาเป็นพฤติกรรมของตนเอง การเรียนรู้จากการเห็นแบบอย่างพฤติกรรมในสังคมจะทำให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมนั้นๆ ได้ ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับสถานการณ์ต่างๆ ในสังคมด้วย สังคมที่ส่งเสริมให้บุคคลเห็นแก่ตัว แข่งขันชิงดีชิงเด่นก็ย่อมจะหาแบบอย่างที่ดีได้ยาก หากบุคคลในสังคมมีความเห็นอกเห็นใจกัน ช่วยเหลือกันและกัน มีความรับผิดชอบชั่วดีต่อการกระทำของตนย่อมจะทำให้สังคมนั้นดำรงอยู่ได้ด้วยความสะดวก ปัญหาความยุ่งเหยิงต่างๆ ความวุ่นวายก็จะลดลงไปซึ่งจะมีแบบอย่างที่ดีมาก พฤติกรรมเหล่านี้สามารถส่งผลในหลายรูปแบบทั้งด้านทัศนคติ ความคิด อารมณ์ และรูปแบบการกระทำ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาที่นักเรียนเห็นแบบอย่างที่ดีในสังคมน่าจะสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์

ในส่วนงานวิจัยเกี่ยวกับการเห็นแบบอย่างจากสังคม พงศธร เกรียงครุฑมาล (2537) ศึกษาเรื่องการเห็นแบบอย่างกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนในสถานีตำรวจภูธร อำเภอเมืองขอนแก่น ซึ่งเป็นการวัดระดับการเห็นแบบอย่างการปฏิบัติตามอุดมคติตำรวจ พบว่า ตำรวจเห็นแบบอย่างและปฏิบัติตามอุดมคติตำรวจในเกณฑ์ดี และพบว่า ระดับการศึกษาและอายุของตำรวจมีความสัมพันธ์กับการเห็นและปฏิบัติตามแบบอย่าง

วินิตดา ก้องธรณินทร์ (2545) ศึกษาปัจจัยที่อิทธิพลต่อความซื่อสัตย์ของนักเรียนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ลักษณะที่พ่อแม่ปฏิบัติตนทางศาสนาที่จะเป็นแบบอย่างของการมีคุณธรรมที่ลูกเห็นสูงที่สุดคือ การที่พ่อแม่ให้ทาน หรือสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้อื่น มีค่าเฉลี่ย 4.17 ส่วนลักษณะการปฏิบัติตนทางศาสนาที่ลูกเห็นน้อยที่สุดคือการเห็นพ่อแม่ทำสมาธิ ค่าเฉลี่ย 2.98 โดยค่าเฉลี่ยการ

ปฏิบัติตนทางศาสนาที่เป็นลักษณะคุณธรรมของพ่อแม่ที่เป็นแบบอย่างให้ลูกรวมอยู่ในระดับก่อนข้างสูง

ธัญญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2547) ศึกษาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการขัดเกลาทางสังคมและลักษณะทางจิตใจกับพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของคนไทย พบว่า ปัจจัยด้านการเห็นแบบอย่างการปฏิบัติตนทางศาสนาของบิดามารดา (ปู่ย่าตายาย) การได้รับถ่ายทอดคุณธรรมจากชุมชน จากสถาบันศาสนาและจากโรงเรียนส่งผลต่อการมีทัศนคติที่ดีต่อความซื่อสัตย์และทัศนคตินี้เองที่เป็นปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความซื่อสัตย์

อโนมา ชันพันธ์ (2548) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นต้นแบบมากที่สุด คือ นักเรียนเห็นว่าการกระทำของพ่อแม่ถูกต้องและน่ายกย่องเสมอ รองลงมาคือนักเรียนมักทำอะไรตามที่พ่อแม่บอกและน้อยที่สุดคือนักเรียนชอบนำการแสดงออกของครูไปทำให้เพื่อนดู

จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นแบบอย่างทางสังคมจะได้นำตัวแปรไปใช้การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนครั้งนี้ด้วย

2.4.5 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตัวเอง

ความมีวินัยในตนเองมีความสำคัญต่อการแสดงออกทางจริยธรรมและคุณธรรมของบุคคล ดังที่นักจิตวิทยาพัฒนาการได้ลงความเห็นว่าคุณภาพวินัยในตนเอง(Self-Discipline) หรือความสามารถควบคุมตนเองอย่างถูกต้อง เป็นหลักชัยหรือเส้นชัยแห่งพัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรมของบุคคล ดังนั้น การมีวินัยในตนเองสามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง คือ

2.4.5.1 ทฤษฎีว่าด้วยจุดกำเนิดของการควบคุมตนหรือทฤษฎีของเมาเรอร์(Mower) ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2525: 62-64) ได้อธิบายถึงทฤษฎีการเกิดวินัยในตัวเองของเมาเรอร์ (Mower) ว่าการเกิดวินัยในตนเองของบุคคลนั้น นักจิตวิทยาเชื่อว่าจะต้องมีพื้นฐานมาตั้งแต่ระยะแรกเกิด จนกระทั่งเติบโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่ จุดเริ่มต้น คือ ความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับมารดา หรือ ผู้เลี้ยงดู อันจะนำไปสู่ความสามารถในการควบคุมตนเอง เมื่อเติบโตขึ้น การเรียนรู้ของทารกจะเกิดขึ้นหลายระดับและมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) จุดเริ่มต้นอยู่ที่การที่ทารกได้รับการบำบัดความต้องการ เช่น หิวก็ได้ดื่มนม ร้อนก็ได้อาบน้ำ เมื่อทารกได้รับความรู้สึกสบายพอใจ ความรู้สึกนี้จะติดตรึงอยู่ในสำนึกของทารกไปจนเติบโตขึ้น

2) ขึ้นต่อมาเมื่อทารก ได้รับการบำบัดความต้องการจนพอใจแล้ว สิ่งที่เกิดควบคู่กับเหตุการณ์นี้อยู่เสมอทุกครั้ง คือ การปรากฏตัวของมารดา หรือผู้เลี้ยงดู

3) การรับรู้ขึ้นต่อมาของเด็กก็คือ ความสุข ความพอใจของเด็ก ที่เกิดจากการได้รับการบำบัดความต้องการต่างๆ ที่ถ่ายทอดจากมารดา ทำให้การปรากฏตัวของมารดา ก่อให้เกิดความพอใจ ความสุขแก่เด็กได้

เมารอร์ (Mower) เชื่อว่าการเรียนรู้จะเกิดเป็นลำดับขั้น ขั้นแรก จะเป็นรากฐานของการเรียนรู้ขั้นต่อไป ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็ก คือ มารดา ผู้เลี้ยงดู จะเป็นแบบอย่างให้แก่เด็กได้เลียนแบบทั้งคำพูด การกระทำ ทั้งทำทางดีและไม่ดี เช่น เด็กเห็นมารดาสูบบุหรี่เสมอ เด็กก็จะสูบบุหรี่ และเกิดความสุข ความพอใจ เพราะเป็นลักษณะของคนที่ตนพอใจมาก่อน ความสามารถในการให้รางวัลตนเองนี้ เมารอร์ เชื่อว่าเป็นลักษณะที่แสดงถึงบรรลุมิติภาวะทางจิตใจของบุคคลนั้น โดยจะปรากฏขึ้นในเด็กปกติที่มีอายุประมาณ 8-10 ขวบ และจะพัฒนาต่อไปจนสมบูรณ์เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ฉะนั้น ผู้ที่บรรลุมิติภาวะทางจิตอย่างสมบูรณ์ จึงเป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผล ในสถานการณ์ต่างๆ เช่น ในการโต้ตอบเมื่อเกิดความคับข้องใจ เมื่อเกิดความกลัว ในการมีความรักและมีอารมณ์ต่างๆ ฯลฯ ส่วนผู้ที่ไม่ผ่านการเรียนรู้ตามขั้นตอนที่กล่าวมาแล้ว จะกลายเป็นผู้ขาดวินัยในตัวเอง ขาดความยับยั้งชั่งใจ ในการกระทำและกลายเป็นผู้ทำผิดกฎเกณฑ์และกฎหมายของบ้านเมืองอยู่เสมอในรายที่รุนแรงอาจกลายเป็นอาชญากร หמדโอกาสที่จะแก้ไขได้

ดังนั้น จากทฤษฎีของเมารอร์ การเกิดวินัยในตนเอง จนเป็นผู้ที่บรรลุมิติภาวะทางจิตนั้น จะต้องเริ่มต้นจากการเลี้ยงดู ในวัยทารกอย่างมีความสุข ความอบอุ่นและผ่านการอบรมสั่งสอนหรือเลียนแบบที่ดีงามจากผู้เลี้ยงดูตนเอง จึงจะพัฒนาเป็นลักษณะเด่นชัด ในจิตสำนึกของบุคคลนั้น และกลายเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องมีเหตุผลของบุคคลนั้น

2.4.5.2 ทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรม หรือ ความมีวินัยในตนเองของเพคและเฮวิกเฮิสต์ (Peck and Havighurst) ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2525: 62-64) อธิบายว่า การที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรมทางจริยธรรมต่างๆ นั้น ความต้องการกระทำเป็นเหตุสำคัญนี้ และเชื่อว่าการควบคุมของอีโก้ (Ego-Control) และการควบคุมของซูเปอร์อีโก้ (Superego Control) ร่วมกันช่วยให้เกิดความต้องการ แสดงพฤติกรรมเพื่อผู้อื่นอย่างสมเหตุสมผล ในแต่ละคน จะมีพลังควบคุมอีโก้ และซูเปอร์อีโก้ในส่วนผสมที่ไม่เท่ากัน ดังนั้น นักทฤษฎีทั้งสองจึงได้จำแนกลักษณะของบุคคลออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้ คือ

1) พวกปราศจากจริยธรรม (Amoral Person) หมายถึง พวกที่มีพลังควบคุมอีโก้และซูเปอร์อีโก้ที่น้อยมาก โดยบุคคลจะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง และเห็น

แก้ตัวฝ่ายเดียว เป็นพวกที่ไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ บุคคลประเภทนี้เป็นผู้ขาดวินัยในตนเอง หรือมีน้อยมาก

2) พวกเอาแต่ได้ (Expedient Person) หมายถึง พวกที่มีพลังอีโก้ต่ำแต่พลังควบคุม ชูเปอร์อีโก้มีมากขึ้น แต่ก็จัดอยู่ในประเภทปานกลางค่อนข้างน้อย บุคคลพวกนี้ยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและกระทำทุกอย่างเพื่อความพอใจ และผลของตัวเอง เป็นคนที่ไม่จริงใจจะยอมอยู่ใต้การควบคุมของผู้มีอำนาจ ถ้าจะทำให้เขาได้รับผลที่ต้องการได้ เป็นผู้มีความมีวินัยในตนเองน้อย ลักษณะนี้ จะปรากฏตั้งแต่ตอนต้น และในบางประเภทจะติดตัวไปตลอดชีวิต

3) พวกชอบคล้อยตาม (Conforming Person) หมายถึง พวกที่มีพลังควบคุมอีโก้ต่ำเหมือนสองประเภทแรก แต่มีพลังควบคุมชูเปอร์อีโก้มากกว่า คืออยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก คนพวกนี้จะยึดพวกพ้องเป็นหลัก และคล้อยตามผู้อื่น โดยไม่ไตร่ตรองคนประเภทนี้ จะอยู่ภายใต้ความควบคุมของกลุ่ม หรือ สังคม เป็นผู้มีความมีวินัยในตนเองระดับปานกลาง แต่ไม่แน่นอน

4) พวกตั้งใจจริงแต่ขาดเหตุผล (Irrational Conscientious Person) หมายถึงบุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโก้ในระดับปานกลาง แต่มีพลังควบคุมของชูเปอร์อีโก้มาก พวกนี้จะยอมรับกฎเกณฑ์และคำนิยมของสังคม ถือตามกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัด เห็นว่ากฎเกณฑ์เป็นของศักดิ์สิทธิ์ แม้จะก่อให้เกิดผลเสียต่อคนอื่น ก็ไม่สนใจ คนพวกนี้ขาดความยืดหยุ่นอย่างมีเหตุผล แต่ก็เป็นหลักให้กับสังคมไทย เพราะมีความมั่นคงในความเชื่อและการกระทำ เป็นผู้มีความมีวินัยในตนเองค่อนข้างมาก แต่ยังไม่สมบูรณ์ จึงเป็นประเภทไม่สมบูรณ์ทางจริยธรรม

5) พวกเห็นแก่ผู้อื่นอย่างมีเหตุผล (Rational Altruistic Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมอีโก้มาก ขณะเดียวกันก็มีพลังควบคุมชูเปอร์อีโก้มากเช่นกัน ทำให้เกิดความสมดุลระหว่างการปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ของสังคมและความสมเหตุสมผล โดยเห็นแก่ผู้อื่นทั่วไป เป็นหลัก บุคคลประเภทนี้จะมีความสามารถควบคุมตนเองอย่างมีเหตุผล มิได้ตกอยู่ในอิทธิพลของสังคมอยู่ใต้อิทธิพลของกฎเกณฑ์อย่างปราศจากเหตุผล เป็นผู้มีความมีวินัยในตนเองสูงมาก จะเป็นผู้ตระหนักถึงผลการกระทำของตนเองต่อผู้อื่น ก่อนที่จะทำอะไรต้องพิจารณาอย่างมีเหตุผล เพื่อผู้อื่น เพื่อที่จะร่วมมือกับสังคม มีความรับผิดชอบและให้ความเคารพ เพื่อบุคคลอื่นโดยทั่วไป มีความต้องการที่จะเสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

บุคคลประเภทนี้มีไม่มากนักในแต่ละสังคม แต่นักทฤษฎีทั้งสองเชื่อว่าเป็นบุคลิกภาพที่พัฒนาถึงขีดสุดของมนุษย์

สรุปได้ว่า การวางรากฐานการมีวินัยในตนเองด้วยเริ่มที่วัยเด็ก การอบรมเลี้ยงดูมีผลต่อการมีวินัยในตนเองของเด็ก นอกจากนี้แล้ว การจัดกิจกรรมในโรงเรียน การสอนของครู ก็มีส่วนส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยเช่นกัน ส่วนการจัดว่าใครมีวุฒิภาวะจิตใจมากน้อยเพียงใด อาจเริ่มวัดได้ในวัยรุ่นตอนปลาย หรือวัยผู้ใหญ่ตอนต้น แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า บุคคลที่เป็นผู้ใหญ่จะมีวินัยมากกว่าเมื่อตอนเป็นวัยเด็กเสมอไป อาจจะเป็นคนที่มีระเบียบวินัยตั้งแต่เด็กจนเป็นผู้ใหญ่ก็ได้ ทฤษฎีที่เกี่ยวกับคุณลักษณะความมีวินัยในตนเอง เป็นความสามารถในการควบคุมอารมณ์หรือพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวังไว้ พฤติกรรมของผู้ที่มีวินัยในตนเองมีลักษณะดังนี้ คือมีความรับผิดชอบ เคารพในสิทธิของผู้อื่น รู้จักสิทธิหน้าที่ตน มีระเบียบและปฏิบัติตามข้อตกลง มีความจริงใจ ซื่อสัตย์สุจริต มีความตรงต่อเวลา รู้จักกาลเทศะ มีความอดทน ขยันหมั่นเพียร รู้จักเสียสละ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ยอมรับการกระทำของตนเอง มีเหตุผล มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีลักษณะมุ่งมั่นอนาคต มีความเป็นผู้นำ (กรมวิชาการ, 2541: 74; วัชรินทร์, 2547: 14-15) ผู้วิจัยเห็นว่า ความมีวินัยในตนเอง น่าจะสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียน

ในส่วนงานวิจัยเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง ดาวน์ภา กิตติสาโร (2546) ศึกษาความสัมพันธ์ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์ของนักเรียน พบว่า ความมีวินัยในตนเอง การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบแบบประชาธิปไตย ส่งผลซึ่งกันและกันกับความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ส่วนวิณา ประชากุล (2549) ศึกษาเรื่องการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยของนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยค่าคะแนนเฉลี่ย พฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นั่นทวัน ยาหมุ และคณะ(2550) ศึกษาเรื่องคุณธรรมของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนพรัตนราชฯ พบว่า ระดับคุณธรรมของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับคุณธรรมของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์บัณฑิตด้านความมีวินัยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด พัทธีวรรณ อินตะ (2550) ศึกษาผลของการทำกิจกรรมกลุ่มแนวพุทธต่อการพัฒนาความคิดเห็นทางจริยธรรมด้านความมีวินัยของวัยรุ่น พบว่า คะแนนความคิดเห็นทางจริยธรรมด้านความมีวินัยของกลุ่มทดลองสูงขึ้นหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและมากกว่ากลุ่มควบคุม แสดงว่ากิจกรรมกลุ่มที่อาศัยหลักการจิตวิทยาและหลักทางพุทธศาสนาทำให้นักเรียนมีการพัฒนาความคิดเห็นทางจริยธรรมด้านความมีวินัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะความมีวินัยในตนเอง ผู้วิจัยจะได้นำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองไปใช้เป็นตัวแปรในงานวิจัยนี้ด้วย

2.4.6 ทฤษฎีการสวมบทบาททางสังคม (Selman's Theory of Social Role Taking)

Selman (Rice, 1999: 39 – 41) ได้พัฒนาทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ ทางสังคม และตั้งชื่อว่าทฤษฎีการสวมบทบาททางสังคม โดยเซลแมนอธิบายความหมายของการสวมบทบาททางสังคมว่าเป็นความสามารถที่จะเข้าใจตนเองและผู้อื่นในมุมมองของแต่ละฝ่ายได้ นั่นคือ สามารถเอาใจเขามาใส่ใจเราได้นั่นเอง ในการศึกษาเพื่อประเมินขั้นต่าง ๆ ของการสวมบทบาททางสังคม เซลแมนได้พัฒนาชุดของสถานการณ์ทางสังคมที่จะให้บุคคลได้ตอบคำถาม และให้ความเห็นในประเด็นต่าง ๆ ของสถานการณ์นั้น ๆ จากการศึกษาเซลแมนได้เสนอขั้นพัฒนาการในการสวมบทบาททางสังคมเป็น 5 ขั้น คือ

2.4.6.1 ขั้น 0 : ขั้นยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (อายุ 0 ถึง 6 ปี) ในขั้นนี้ เด็กยังไม่สามารถเข้าใจอย่างชัดเจนในความแตกต่างระหว่างการตีความสถานการณ์ทางสังคมของตนเองและการตีความของผู้อื่น นอกจากนั้นแล้วยังไม่สามารถเข้าใจว่าการรับรู้ของตนเองนั้นอาจจะไม่ถูกต้องก็ได้ อาจกล่าวได้ว่าเด็กยังใช้มุมมองและมาตรฐานของตนเองเพียงฝ่ายเดียว ในการทำความเข้าใจและตัดสินใจสถานการณ์ทางสังคม นั่นคือ ยังไม่รู้จักการเอาใจเขามาใส่ใจเรา

2.4.6.2 ขั้น 1: ขั้นเริ่มรับความแตกต่าง(อายุ6ถึง-8ปี)เด็กในขั้นนี้เริ่มตระหนักว่าคนอื่นอาจจะมีมุมมองทางสังคมที่แตกต่างจากตนได้ แต่ก็ยังไม่ค่อยเข้าใจมากนักในเหตุผลตามมุมมองของผู้อื่น ทั้งนี้เนื่องจากเด็กยังเข้าใจว่าหากผู้อื่นมีข้อมูลเหมือนกันกับตน ก็น่าจะรู้สึกเช่นเดียวกับที่ตนรู้สึก อย่างไรก็ตามเด็กเริ่มแยกความแตกต่างระหว่างการกระทำโดยเจตนาและไม่เจตนาได้ และสามารถพิจารณาถึงสาเหตุของการกระทำนั้นได้ รวมทั้งการอนุมานเจตนา ความรู้สึก ความคิดของผู้อื่นได้ด้วย แต่ก็ยังอยู่บนฐานของการสังเกตกิริยาอาการภายนอกเท่านั้น เด็กยังไม่ตระหนักว่าบุคคลอาจซ่อนความรู้สึกที่แท้จริงไว้ก็ได้

2.4.6.3 ขั้น 2: ขั้นการคิดสะท้อนมุมมอง(อายุ8ถึง10ปี)ขั้นนี้อยู่ในช่วงก่อนวัยรุ่น เด็กสามารถเข้าใจมุมมองของบุคคลอื่นได้แล้วซึ่งทำให้บุคคลสามารถคิดในมุมมองของผู้อื่นได้ และสามารถมองพฤติกรรม และแรงจูงใจของตนในแง่มุมมองของผู้อื่นได้เช่นกัน สิ่งเหล่านี้นำไปสู่การตระหนักว่า ความคิดเห็นทางสังคมของคนเราไม่มีการถูกหรือผิดอย่างตายตัว นั่นคือในมุมมองของเราอาจจะมองว่าผิด แต่อีกคนอาจมองว่าถูก อย่างไรก็ตาม การเข้าใจมุมมองของผู้อื่นของวัยนี้ก็ยังอยู่ในกรอบของ 2 บทบาทเท่านั้นคือ มุมมองของฉัน มุมมองของคุณ ยังไม่สามารถมองในมุมมองของบุคคล ฝ่ายที่สามได้

2.4.6.4 ขั้น 3: ขั้นเข้าใจมุมมองของบุคคลฝ่ายที่สาม(อายุ10ถึง12ปี)ในขั้นนี้เด็กสามารถมองสิ่งต่าง ๆ ทั้งในมุมมองของตน มุมมองของกลุ่ม และมุมมองของบุคคลที่เป็นกลางหรือบุคคลฝ่ายที่สามได้ ซึ่งการรู้จักที่จะคิดหรือมองในแง่มุมมองของบุคคลฝ่ายที่สามนี้จะทำให้เขา

เห็นตนเองและผู้เกี่ยวข้องในฐานะผู้กระทำหรือถูกกระทำก็แล้วแต่ได้ชัดเจนขึ้น เป็นกลางขึ้น อันจะทำให้รับรู้มุมมองของคนส่วนใหญ่ในกลุ่มได้

2.4.6.5 ขั้น 4: ขั้นสวมบทบาททางสังคมในแง่มุขลิกซึ่ง(วัยรุ่นถึงผู้ใหญ่)

การรับรู้บุคคลอื่นของวัยรุ่นจะมีความลึกซึ้งขึ้นใน 2 ประเด็น คือ ประเด็นแรก วัยรุ่นจะตระหนักว่าแรงจูงใจ การกระทำ ความคิด และความรู้สึกของบุคคลได้รับการหล่อหลอมจากปัจจัยกำหนดทางจิตวิทยาต่าง ๆ ซึ่งในปัจจุบันอาจจะหมายถึงรวมถึงความคิดเกี่ยวกับกระบวนการทางจิตใต้สำนึกด้วย แม้ว่าวัยรุ่นจะไม่ได้แสดงออกถึงการตระหนักในสิ่งนี้ออกมาในแง่ของศัพท์ทางจิตวิทยาก็ตาม ส่วนประเด็นที่สอง วัยรุ่นจะเริ่ม ตระหนักถึงความจริงที่ว่าบุคลิกภาพคือระบบของคุณลักษณะความเชื่อ ค่านิยม และเจตคติ ซึ่งได้หล่อหลอมพัฒนามาในตัวบุคคล

สรุปทฤษฎีการสวมบทบาทของเซลแมนว่า ในช่วงวัยรุ่นนี้มุมมองเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สังคม จะพัฒนาสู่ระดับขั้นที่สูงขึ้น และเป็นนามธรรมมากขึ้น วัยรุ่นจะเกิดความคิดรวบยอดได้ว่า ความคิดเห็นร่วมของบุคคลแต่ละคนนั้นแท้จริงก็คือระบบสังคม ซึ่งระบบสังคมนี้เองที่จะช่วยให้เราสามารถสื่อสารกับบุคคลอื่นได้ถูกต้องและเข้าใจตรงกัน นอกจากนี้แล้ววัยรุ่นยังตระหนักอีกว่ากฎหมายและจริยธรรมของสังคม ก็คือความคิดที่กลุ่มคนในสังคมเห็นร่วมกัน หรือมติของคนในสังคมนั้นเองจากขั้นพัฒนาการการสวมบทบาททางสังคมดังกล่าว เซลแมนชี้ว่าไม่ได้หมายความว่าวัยรุ่นหรือผู้ใหญ่จะพัฒนาการมาถึงขั้น 4 ได้ทุกคน บางคนอาจพัฒนามาถึงแค่ขั้น 3 ก็เป็นไปได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าเด็กได้มีโอกาสฝึกฝนทักษะทางสังคม การเข้าใจคนอื่น การเข้าใจสังคม และการเข้าใจชีวิตมามากน้อยเพียงใด ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ จึงนำเอา ทฤษฎีการสวมบทบาททางสังคมมาทำการศึกษาถึงปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ (ปวช.3)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพของนักเรียนต่อเพื่อน ประเสริฐ เอื้อนครินทร์(2524) ศึกษาการใช้แม่แบบสไลด์การ์ตูน เนื้อหาพัฒนาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียน ทำการทดสอบวัดพฤติกรรมความซื่อสัตย์ก่อนการทดลอง หลังจากนั้นให้กลุ่มทดลองดูแม่แบบสไลด์การ์ตูน เนื้อหาเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ และความไม่ซื่อสัตย์ ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนจากการสอนปกติ พบว่า การใช้แม่แบบมีผลทำให้ผู้รับแบบมีความซื่อสัตย์มากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับแม่แบบจรรยาบรรณ (2528) ศึกษาผลของตัวแบบสัญลักษณ์ที่มีผลต่อพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ พบว่า เด็กที่มีแบบในสภาพการณ์ตัวแบบแสดงพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ มีพฤติกรรมแสดงความเอื้อเฟื้อมากกว่ากลุ่มในสภาพการณ์อื่นๆ ศศิธร บรรลือสินธุ์ (2530) ศึกษาตัวแบบที่มีผลต่อคุณธรรมด้านความกตัญญู กตเวทีของนักเรียนกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้ตัวแบบที่แสดงถึงความกตัญญู กตเวที กลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ตัวแบบมีคะแนนคุณธรรม

ด้านความกตัญญูทเวทีสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ สุมาลี ภูมลา (2547) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียน พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่านักเรียนที่มีเพื่อนเป็นแบบอย่างที่ดี ตัวแบบมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลที่ได้พบเห็นอย่างมาก เช่น พฤติกรรมซื่อสัตย์ เอื้อเฟื้อ และกตัญญูทเวที เป็นต้น ดังนั้น ถ้านักเรียนมีเพื่อนเป็นแบบอย่างที่ดีน่าจะมีพฤติกรรมความซื่อสัตย์เหมือนกัน

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจระหว่างบุคคลที่อยู่ในสังคมรวมถึงกฎหมายและจริยธรรมของสังคมที่พวกเขาใช้ร่วมกันและการกระทำตามเพื่อนของนักเรียน ผู้วิจัยจะได้นำแนวคิดและทฤษฎีนี้ไปใช้เป็นตัวแปรสัมพันธภาพของนักเรียนที่มีต่อเพื่อนว่ามีความซื่อสัตย์เพียงใดในงานวิจัยนี้ด้วย

2.4.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับความซื่อสัตย์ของตัวแปรส่วนบุคคล

2.4.7.1 เพศกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์

จารุวรรณ พานทอง (2536) ศึกษาเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงจะแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมพบว่า เพศหญิง มีจริยธรรมสูงกว่าเพศชาย

ธัญญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2547) ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการขัดเกลาทางสังคมและลักษณะทางจิตใจกับพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของคนไทย ผลการวิจัยพบว่า เพศหญิงชายมีพฤติกรรมความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยความซื่อสัตย์ 3.42

พรหมเมษฐ์ สินปฐ (2548) ศึกษาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนเพศหญิงมีความรู้ ทักษะ ทักษะ และพฤติกรรมที่แสดงออกเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ มากกว่า นักเรียนเพศชาย

รติดา กุดแถลง (2550) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความซื่อสัตย์ ไม่แตกต่างกัน

2.4.7.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์

วิวัฒน์ อัสวานิชย์ (2523: 50) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ และความซื่อสัตย์ของเด็กไทย โดยศึกษาจาก

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความซื่อสัตย์ กลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความซื่อสัตย์สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและกลุ่มตัวอย่างต่างระดับชั้นเรียนกันมีความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ถาวร รอดเทศ(2523) ประเสริฐ พาณิชกุล (2534) อารมย์ สุดมี (2537) และนวลละออ แสงสุข (2544) ศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีพฤติกรรมจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

เฉลิมพล ไยนนท์ (2539) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรม พบว่า คะแนนเฉลี่ยทางการเรียนหลังเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กฤตรินทร์ นิ่มทองคำ (2542: 106 - 107) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวกับความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 จำนวน 389 คน ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความซื่อสัตย์ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองสูง อาชีพอื่นๆ ของผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4.7.3 การศึกษาของบิดาและมารดากับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์

วีระวรรณ อามระดิษ (2522) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดามีผลทำให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมแตกต่างกัน

ทัศนา ทองภักดี (2528) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกรอบเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับความเชื่อมั่นอำนาจภายในตนของวัยรุ่น พบว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดามีผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตนของวัยรุ่น

อโนมา ชันพันธ์ (2548) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า การศึกษาของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์อย่างมีนัยสัมพันธ์ทางสถิติที่ระดับ .05

2.4.7.4 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์

พูนศิริ โสการักษ์ (2527: 76) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาจริยธรรมของบุคคล พบว่า ฐานะของครอบครัวส่งผลต่อการพัฒนาจริยธรรมของวัยรุ่นมาก โดยผลการวิจัยระบุว่า วัยรุ่นไทยที่มีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ต่ำที่สุดคือวัยรุ่นชายและวัยรุ่นจากครอบครัวที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางและต่ำ

กฤตรินทร์ นิ่มทองคำ (2542) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความซื่อสัตย์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

2.4.7.5 สถานภาพสมรสของผู้ปกครองกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์

บำเพ็ญ วังเงิน (2541) ศึกษาอิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า อิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน คืออิทธิพลด้านโครงสร้างทางสังคมของครอบครัวได้แก่ การนอกใจคู่สมรส การหย่าร้าง ความชราภาพการตาย และอิทธิพลด้านโครงสร้างทางด้านวัฒนธรรม คือ การอบรมเลี้ยงดู

สัมพันธภาพของคนในครอบครัว การใช้เวลาการตอบสนองความต้องการ

มนตรี กำลังดี (2543) ศึกษาจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่มีสภาพครอบครัวแตกต่างกัน มีจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4.7.6 อาชีพของบิดาและมารดากับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์

วิระวรรณ อามระดิษ (2522) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร พบว่า อาชีพของบิดามารดา มีผลทำให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กฤตรินทร์ นิ่มทองคำ (2542) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า อาชีพของผู้ปกครองได้แก่ วิศวกร หนายความ แพทย์ ทันตแพทย์ และพนักงานธนาคาร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความซื่อสัตย์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

2.4.7.7 ระดับการศึกษาของนักเรียน

กัลยา ศรีปาน (2542) ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า นักเรียนในระดับชั้นที่สูงกว่า จะมีคุณธรรมจริยธรรมมากกว่า นักเรียนในระดับชั้นที่ต่ำกว่า

วินิตดา ก้องธรณินทร์ (2547) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความซื่อสัตย์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาชั้นสูง มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความซื่อสัตย์สูงกว่า นักเรียนที่เรียนในระดับชั้นต้น

สรุปตัวแปรในการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ มีตัวแปรที่สัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 สรุปตัวแปรในการวิจัย

แนวคิด ทฤษฎี	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ทฤษฎีจิตสังคมของอีริกสัน (Erickson)	การอบรมเลี้ยงดู	งานวิจัยของ - ประมวล น้อยเจริญ(2532) - สุกฤษณ์ ช่อร่วม(2537) - นิเทศ เมืองสุข(2538) - จิราภรณ์ เดชนรงค์(2540) - มลลิสตา ดันดิรัศมี(2541) - ทวีวัฒน์ บุญชิต(2545) - อโนมา ชันพันธ์(2548)
ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคิดของบลูม (Bloom)	การอบรมสั่งสอนคุณธรรมจากโรงเรียน	งานวิจัยของ - จิรวัฒนา มั่นยืน (2536) - พูนฤดี สุวรรณ(2537) - สลิลลา แสงมณี(2539) - จิตติวรรณ สุกใส(2541) - แสงระวี เทพรอด(2542)

ตารางที่ 3 สรุปตัวแปรในการวิจัย (ต่อ)

แนวคิด ทฤษฎี	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ทฤษฎีเกี่ยวกับนิเวศจิตวิทยา ของบรอนเฟนเบรนเนอร์ (Bronfenbrenner)	การเรียนรู้ถ่ายทอดคุณธรรม จากสื่อมวลชน	งานวิจัยของ - สลิลลา แสงมณี(2539) - มณฑล หนูใส(2542) - ชัญญุตรา อรนพ ณ อยุธยา (2549)
ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ของแบนดูรา (Bandura)	การเห็นแบบอย่างจากสังคม	งานวิจัยของ - พงศธร เครียดธฤมมาล(2537) - สุคนธ์ ศรีอรุณ(2545) - รัชฎา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2547) - โอนมา ชันพันธ์(2548)
ทฤษฎีว่าด้วยจุดกำเนิดของ การควบคุมตนเองของเมาเรอร์ (Mower)และทฤษฎีความมี วินัยในตนเองของเพคและ เฮวิกเฮิสต์ (Peck and Havidhurst)	ความมีวินัยในตนเอง	งานวิจัยของ - สลิลลา แสงมณี(2539) - มณฑล หนูใส(2542) - ชัญญุตรา อรนพ ณ อยุธยา (2549)
ทฤษฎีการสวมบทบาททาง สังคม (Selman's Theory of Social Role taking)	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียน กับเพื่อน	งานวิจัยของ - ประเสริฐ เอื้อนครินทร์(2524) - จรรจา นาคะรัต(2528) - ศศิธร บันลือสินธุ์(2530) - สุมาลี ภูมาลา(2547)

ตารางที่ 3 สรุปตัวแปรในการวิจัย (ต่อ)

แนวคิด ทฤษฎี	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
	1. เพศ	งานวิจัยของ
	2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	- จารุวรรณ พานทอง(2536)
	3. รายได้ครอบครัวของบิดา และมารดา	- รัชญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2547)
	4. การศึกษาของบิดา	- พรหมเมษฐ์ สีนปฐ(2548)
	5. การศึกษาของมารดา	- รสिता กุดแถลง(2550)
	6. ระดับการศึกษาของนักเรียน	- ประเสริฐ พานิชกุล(2534)
	7. อาชีพของบิดา	- อารมณ สุคมี (2537)
	8. อาชีพของมารดา	- เฉลิมพล ไยนนท์(2539)
	9. สถานภาพสมรสของบิดา และมารดา	- กฤตรินทร์ นิ่มทองคำ(2542) - นवलละออ แสงสุข(2544) - พูนศิริ ไชยรักษ์(2527) - กฤตรินทร์ นิ่มทองคำ(2542) - วิระวรรณ อามระดิษ(2522) - ทศนา ทองภักดี (2528) - อโนมา ชันพันธ์ (2548) - กัลยา ศรีปาน (2542) - วินิตตา ก้องธรณินทร์(2545) - บำเพ็ญ วังเงิน(2541) - มนตรี กำลังดี(2543)

สรุปได้ตัวแปรจากตาราง 15 ตัวแปรคือ

1. เพศ
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. การศึกษาของบิดา
4. การศึกษาของมารดา
5. ระดับการศึกษาของนักเรียน
6. อาชีพของบิดา
7. อาชีพของมารดา

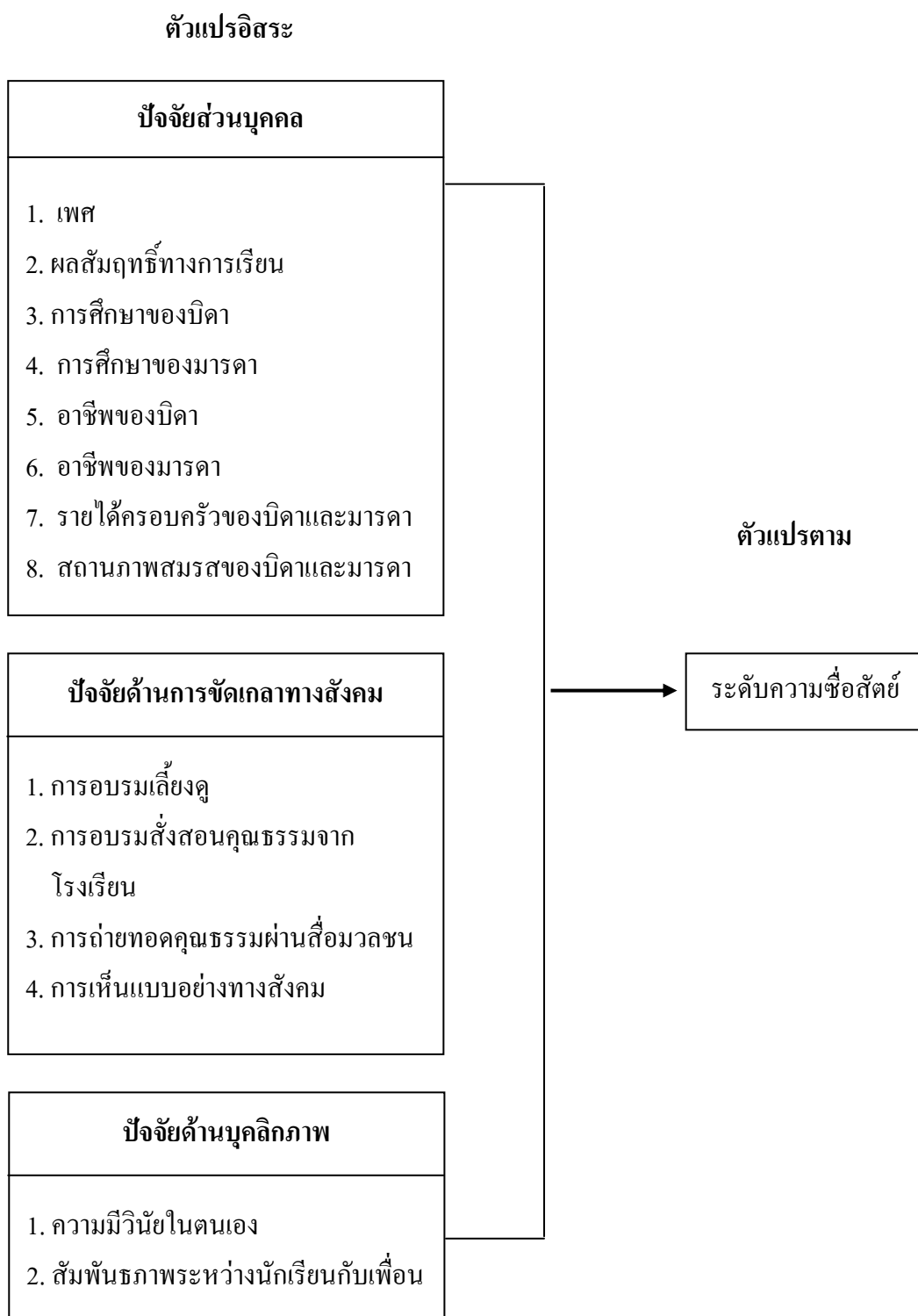
8. รายได้ครอบครัวของบิดาและมารดา
9. สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง
10. การอบรมเลี้ยงดู
11. การอบรมสั่งสอนคุณธรรมจากโรงเรียน
12. การเรียนรู้ถ่ายทอดค่านิยมจากสื่อมวลชน
13. การเห็นแบบอย่างทางสังคม
14. ความมีวินัยในตนเอง
15. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

แต่ในการศึกษาตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ได้ตัดออกไป 1 ตัวแปร คือตัวแปรระดับการศึกษาของนักเรียนเพราะจะศึกษาเฉพาะในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 เท่านั้น ฉะนั้น จะได้ตัวแปรที่ศึกษาครั้งนี้ มี 14 ตัวแปรคือ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง รายได้ครอบครัวของบิดาและมารดา การอบรมเลี้ยงดู การอบรมสั่งสอนคุณธรรมจากโรงเรียน การเรียนรู้ถ่ายทอดคุณธรรมจากสื่อมวลชน การเห็นแบบอย่างทางสังคม ความมีวินัยในตนเอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ผู้วิจัยได้นำมาศึกษากับนักเรียนว่าจะส่งผลต่อระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนมากน้อยเพียงใด

2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนผลการศึกษาวิจัยต่าง ๆ ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร โดยนำแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาประกอบการศึกษาวิจัย ดังกรอบแนวคิดต่อไปนี้

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

แผนภูมิ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร สำหรับการศึกษาเชิงปริมาณนั้นจะเป็นการศึกษาเพื่อวัดระดับความซื่อสัตย์และปัจจัยที่สัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) โดยใช้แบบสอบถามแบ่งเป็น 8 ตอน โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 25 โรงเรียน จำนวน 8,549 คน

3.1.2 ขนาดตัวอย่าง

โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร มีจำนวน 25 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) จำนวน 8,549 คน ใช้การคำนวณขนาดตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชากรด้วยสูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane, 1973) โดยกำหนดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05 ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N = ขนาดของประชากร
 e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05

$$\begin{aligned}\text{แทนค่า } n &= \frac{8,549}{1 + (8,549)(0.05)^2} \\ &= 382 \text{ คน}\end{aligned}$$

ดังนั้น ขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เท่ากับ 382 คน ซึ่งเป็นขนาดตัวอย่างขั้นต่ำ ในการอ้างอิงสู่ประชากร

3.1.3 วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ด้วยการแบ่งโรงเรียนออกเป็น 4 ขนาดตามเกณฑ์ของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการแบ่งโดยใช้จำนวนนักเรียนรวมทุกระดับชั้นทุกรอบทุกสาขา โดยโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่า 2,000 คนขึ้นไป จัดเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 1,001-2000 คน จัดเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 500-1000 คน จัดเป็นโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 500 คน จัดเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก แล้วใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากคัดเลือกโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ประมาณร้อยละ 25 ของโรงเรียนในแต่ละขนาด โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 7 โรงเรียน ร้อยละ 25 สุ่มได้ 2 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 8 โรงเรียน ร้อยละ 25 สุ่มได้ 2 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 4 โรงเรียน ร้อยละ 25 สุ่มได้ 1 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 6 โรงเรียน ร้อยละ 25 สุ่มได้ 2 โรงเรียน รวมโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทุกขนาดได้จำนวน 7 โรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 ใช้การสุ่มตามสัดส่วน (Proportional to size) ให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 382 คน ตามขนาดตัวอย่างที่ต้องการ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ขนาดตัวอย่างของโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร

ขนาดของ โรงเรียน	จำนวน โรงเรียน ทั้งหมด	จำนวน โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง	รายชื่อโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน นักเรียน ระดับ ปวช.3	จำนวน นักเรียน กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดใหญ่ พิเศษ	7	2	1. เทคโนโลยีสยาม	1,223	150
			2. มิตรพลพณิชย- การ	757	92
ขนาดใหญ่	8	2	1. วิทยาลัยบริหาร ธุรกิจ	357	44
			2. พณิชยการ กรุงเทพ	384	46
ขนาดกลาง	4	1	1. สารสาสน์ โปลีเทคนิค	248	30
ขนาดเล็ก	6	2	1. บุษยรัตน์ บริหารธุรกิจ	82	10
			2. เทคโนโลยีธนบุรี บริหารธุรกิจ	83	10
รวม	25	7	7	3,134	382

ขั้นตอนที่ 3 ใช้การสุ่มแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) เพื่อหากลุ่มตัวอย่างในระดับบุคคลตามช่วงการสุ่ม (Sampling Interval) ซึ่งได้จากจำนวนประชากร 3,134 คนหารด้วยจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณด้วยสูตรหารลงตัวได้ 382 คน โดยมีขั้นตอนดังนี้ 3,134 หารด้วย 382 เท่ากับ 8.25 แล้วนำ 8.25 ไปหารกับจำนวนประชากรแต่ละโรงเรียนที่สุ่มได้ แล้วใช้การเก็บข้อมูลนักเรียนกลุ่มตัวอย่างตามช่วงห่างที่เท่าๆ กัน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบบสอบถามจะแบ่งเป็น 8 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะการอบรมเลี้ยงดู
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมสั่งสอนคุณธรรมจากโรงเรียน
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชน
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเห็นแบบอย่างทางสังคม
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- ตอนที่ 8 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความซื่อสัตย์

โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ 1. เพศ 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3. การศึกษาของบิดา 4. การศึกษาของมารดา 5. อาชีพของบิดา 6. อาชีพของมารดา 7. สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา 8. รายได้ครอบครัวของบิดาและมารดา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูเด็กของวินิตดา ก้องธรณินทร์ (2545) และดาวณา กิตติศาโร (2546) แล้วผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูขึ้นมาให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยมีข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมสั่งสอนคุณธรรมจากโรงเรียน

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการอบรมสั่งสอนคุณธรรมจากโรงเรียนเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามการการอบรมสั่งสอนคุณธรรมจากโรงเรียนของวินิตดา ก้องธรณินทร์ (2545) แล้วผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามการอบรมสั่งสอนคุณธรรมจากโรงเรียนขึ้นมาให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยมีข้อคำถามทั้ง 14 ข้อ ประกอบด้วยข้อความเชิงบวก 13 ข้อ และเชิงลบ 1 ข้อคือ ข้อที่ 9

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชน

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชนเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามการถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชนของธัญญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2547) ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามการถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชนขึ้นมาให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยมีข้อคำถามทั้งหมด 9 ข้อประกอบด้วยข้อความเชิงบวกทั้งหมด

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเห็นแบบอย่างทางสังคม

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการเห็นแบบอย่างทางสังคมเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามการเห็นแบบอย่างทางสังคมของ สุคนธ์ ศรีอรุณ (2545) แล้วผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามการเห็นแบบอย่างจากสังคมขึ้นมาให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยมีข้อคำถามทั้งหมด 12 ข้อ ประกอบด้วยข้อความเชิงบวก 7 ข้อ และเชิงลบ 5 ข้อ คือข้อที่ 4, 6, 9, 10 และ 11

ตอนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเองเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามความมีวินัยในตนเองของ คาวานา กิตติสาโร (2546) แล้วผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความมีวินัยในตนเองขึ้นมาให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยมีข้อคำถามทั้งหมด 15 ข้อประกอบด้วยข้อคำถามเชิงบวก 8 ข้อและเชิงลบ 7 ข้อคือข้อที่ 1, 2, 4, 6, 7, 9 และ 12

ตอนที่ 7 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนของ สุมาลี ภูผาลา (2547) แล้วผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนขึ้นมาให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยมีข้อคำถามทั้งหมด 12 ข้อ ประกอบด้วยข้อความเชิงบวก 9 ข้อ และเชิงลบ 3 ข้อ คือข้อที่ 3, 8 และ 9

ตอนที่ 8 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความซื่อสัตย์

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการความซื่อสัตย์ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามของโนมา ชันพันธ์ (2548) และของลำฉนวน เกษตรสุนทร (2526) แล้วผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความซื่อสัตย์ขึ้นมาให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยมีข้อคำถามทั้งหมด 24 ข้อ ประกอบด้วยข้อความเชิงบวก 16 ข้อและเชิงลบ 8 ข้อคือข้อที่ 2, 4, 5, 7, 15, 17, 20 และ 22

สำหรับแบบสอบถามในตอนที 3-8 จะเป็นคำถามแบบให้เลือกตอบ โดยข้อความแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือกแบบประเมินค่า 5 ระดับ ตามแบบ Likert's Scale เพื่อวัดประเด็นต่างๆ โดยสร้างแบบสอบถามให้ผู้ตอบเลือกตอบ ซึ่งลักษณะคำถามจะมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ เกณฑ์ในการให้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับการยอมรับ	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
เห็นด้วยมากที่สุด	5	1
เห็นด้วยมาก	4	2
เห็นด้วยปานกลาง	3	3
เห็นด้วยน้อย	2	4
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1	5

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้วจะแบ่งค่าคะแนน เป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูง โดยใช้ค่าเฉลี่ยจากข้อมูลเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ตามเกณฑ์ของ Best (1959) ดังนี้

$$\frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{5 - 1}{3} = 1.33$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 2.33	หมายถึง	ระดับน้อย
	2.34 - 3.66	หมายถึง	ระดับปานกลาง
	3.67 - 5.00	หมายถึง	ระดับมาก

3.3 คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้ว นำแบบสอบถามไปหาคุณภาพตามขั้นตอนดังนี้

3.3.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ 3 คน ตรวจสอบความถูกต้องด้านภาษา เนื้อหา และโครงสร้าง เพื่อตรวจสอบความสอดคล้อง ครอบคลุม และความตรงของเครื่องมือกับเนื้อหาที่ต้องการจะวัด แล้วทำการปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

3.3.2 ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเนื้อหา (Reliability) เพื่อดูว่าเครื่องมือที่ใช้วัดมีคุณภาพมากน้อยแค่ไหน โดยการนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.3.2.1 แจกแบบสอบถามให้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยกับนักเรียนอ่านแบบสอบถามไปพร้อมๆ กันทีละตอน เมื่อจบแต่ละตอน ผู้วิจัยจะถามนักเรียนว่า ใครไม่เข้าใจตรงไหนของแบบสอบถาม แล้วถามนักเรียนว่า จะแก้ไขอย่างไร แล้วผู้วิจัยจดข้อมูลทั้งหมดที่นักเรียนแสดงความคิดเห็น เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามต่อไป

3.3.2.2 เมื่อผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำไปให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเดิมตอบแบบสอบถามอีกครั้งหนึ่ง เพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องแบบสอบถาม จากนั้น นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ผลการทดสอบพบว่า ค่าความเที่ยง (reliability) ของชุดแบบสอบถาม มีดังนี้

ตอนที่ 3 การอบรมสั่งสอนคุณธรรมจากโรงเรียน	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .6514
ตอนที่ 4 การถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชน	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8324
ตอนที่ 5 การเห็นแบบอย่างทางสังคม	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7409
ตอนที่ 6 ความมีวินัยในตนเอง	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7653
ตอนที่ 7 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7204
ตอนที่ 8 ความซื่อสัตย์	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8241

3.3.3 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ได้มาจัดทำเป็นเครื่องมือการวิจัยฉบับสมบูรณ์ และให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง ก่อนจะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.4.1 ผู้วิจัยได้โทรศัพท์นัดวันและเวลากับโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูล โดยนัดวันละ 2 โรงเรียนเพื่อเก็บข้อมูลได้ทันในวันและเวลาที่นัด

3.4.2 แจกแบบสอบถามให้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนที่กำหนด เช่น โรงเรียน ที่เปิดสอน 5 สาขาวิชาในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 ก็สุ่มให้ได้สัดส่วนที่เท่ากันทั้ง 5 สาขาวิชา

3.4.3 นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาพิจารณาความสมบูรณ์ของการตอบ เพื่อทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติต่อไป

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ใช้สถิติดังนี้

3.5.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษา บรรยายให้ทราบถึงลักษณะข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.5.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้การวิเคราะห์ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางการ จัดเกลาทางสังคม และปัจจัยด้านบุคลิกภาพกับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพปีที่ 3

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 382 คน ได้รับกลับคืนมา จำนวน 382 คน แต่เป็นแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ 44 คน ได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จำนวน 338 ชุด คิดเป็นร้อยละ 88.48 ชุด เนื่องจากผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลในช่วงปลายเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงนักเรียนกำลังจะสอบปลายภาคและในบางโรงเรียนไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ทันในช่วงปลายกุมภาพันธ์จึงต้องเก็บข้อมูลในช่วงเมษายน ซึ่งเป็นช่วงนักเรียนเรียนภาคฤดูร้อนภาวะดังกล่าว อาจทำให้แบบสอบถามบางส่วนไม่สมบูรณ์ และในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกออกเป็น 3 ตอน ตามลำดับดังนี้

4.1 ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนจำแนกตามเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา อาชีพหลักของบิดา อาชีพหลักของมารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัวของบิดามารดา ตัวแปรด้านการอบรมเลี้ยงดู และค่าเฉลี่ยด้านการอบรมสั่งสอนคุณธรรมจากโรงเรียน ด้านการถ่ายทอดคุณธรรมจากสื่อมวลชน ด้านการเห็นแบบอย่างจากสังคม ด้านความมีวินัยในตนเอง และด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร

4.2 ระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3)

4.3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3)

4.1 ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนจำแนกตามเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา อาชีพหลักของบิดา อาชีพหลักของมารดา สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา รายได้ของครอบครัวของบิดาและมารดา และปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู

4.1.1 ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียน

นักเรียนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 (ปวช. 3) ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร จำนวน 338 คน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (338)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	155	45.9
หญิง	183	54.1
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
ต่ำกว่า 3.00	159	47
3.01 ขึ้นไป	179	53
($\bar{X}$ 3.02 S.D. .614)		
การศึกษาของบิดา		
ประถมศึกษา	131	38.8
มัธยมศึกษา/ปวช.	150	44.4
สูงกว่ามัธยมศึกษา/ปวช.	57	16.9
การศึกษาของมารดา		
ประถมศึกษา	207	61.2
มัธยมศึกษา/ปวช.	80	23.7
สูงกว่ามัธยมศึกษา/ปวช.	51	15.1

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (338)	ร้อยละ
อาชีพหลักของบิดา		
เกษตรกร/รับราชการ	63	18.6
ทำงานบริษัทเอกชน	63	18.6
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	109	32.2
อื่นๆ (รับจ้างรายวัน)	103	30.6
อาชีพหลักของมารดา		
เกษตรกร/รับราชการ	40	11.8
ทำงานบริษัทเอกชน	52	15.4
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	133	39.3
อื่นๆ(รับจ้างรายวัน)	113	33.5
สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา		
อยู่ด้วยกัน	247	73.1
แยกทาง/หย่าร้าง	91	26.9
รายได้ครอบครัวของบิดาและมารดาด้วยกัน		
น้อยกว่า 10,000 บาท	64	18.9
10,001 - 20,000 บาท	135	39.9
20,001 บาท ขึ้นไป	139	41.1
($\bar{X}$ 2.22 S.D. .743)		
การอบรมเลี้ยงดู		
แบบรักสนับสนุน	154	45.5
แบบให้เหตุผล	127	37.6
แบบให้พึ่งตนเอง	57	16.9

จากตารางที่ 5 นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือ เพศหญิงร้อยละ 54.1 เพศชายร้อยละ 45.9

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPA) ในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2552 มีระดับคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ระหว่าง 3.01 ขึ้นไปร้อยละ 53 รองลงมามีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 3.00 ร้อยละ 47

การศึกษาบิคาของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มากที่สุด ร้อยละ 44.4 รองลงมามีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 38.8 ส่วนบิคาที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาและประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีเพียงร้อยละ 16.9

การศึกษามารดาของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างพบว่า มารดาสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มากที่สุด ร้อยละ 61.2 รองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ร้อยละ 23.7 ส่วนมารดาที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า มัธยมศึกษาและประกาศนียบัตรมีเพียงร้อยละ 15.1

ในส่วนอาชีพหลักบิคาของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนมากประกอบอาชีพค้าขายและเป็นเจ้าของธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด ร้อยละ 32.2 รองลงมาประกอบอาชีพอื่นๆ ได้แก่ รับจ้างรายวัน ร้อยละ 30.6 ส่วนอาชีพเกษตรกร รับราชการและทำงานบริษัทเอกชนใกล้เคียงกันคือร้อยละ 18.6

อาชีพหลักมารดาของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างก็เช่นเดียวกันคือประกอบอาชีพค้าขายและเป็นเจ้าของธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด ร้อยละ 39.3 รองลงมาอาชีพอื่นๆ คือรับจ้างรายวัน ร้อยละ 33.4 และทำงานบริษัทเอกชนร้อยละ 15.4 ส่วนน้อยสุดคืออาชีพเกษตรกรและรับราชการร้อยละ 11.8

สำหรับสถานภาพสมรสของบิดาและมารดาของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง อยู่ด้วยกันมากที่สุด ร้อยละ 73.1 รองลงมาแยกทางกัน/หย่าร้าง และบางส่วนแยกกันอยู่เพราะหน้าที่การงานร้อยละ 26.9

เมื่อพิจารณาด้านรายได้ของบิดามารดา พบว่า บิดามารดามีรายได้ เฉลี่ย 20,001 บาทต่อเดือนขึ้นไป ร้อยละ 41.1 รองลงมามีรายได้ 10,001-20,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 39.9 และมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 18.9

และวิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ ใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนคือรักใคร่ เอาใจใส่ คอยช่วยเหลือบุตรของตน ร้อยละ 45.5 รองลงมาใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลคือจะลงโทษหรือชมเชยจะบอกเหตุผลทุกครั้งร้อยละ 37.6 และใช้วิธีการเลี้ยงดูแบบพึ่งตนเองคือให้บุตรช่วยเหลือตนเองร้อยละ 16.9

4.1.2 ตัวแปรด้านการอบรมสั่งสอนคุณธรรมจากโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรด้านการอบรมสั่งสอนจากโรงเรียนของของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นว่า ครูเน้นและสอน

สอดคล้องคุณธรรมจริยธรรม จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและสนับสนุนนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมคุณธรรม อยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนเห็นว่าโรงเรียนเป็นที่หล่อหลอมให้นักเรียนเป็นคนดี และยกย่องนักเรียนที่ทำดีอยู่ในระดับมาก มีรายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการอบรมสั่งสอนคุณธรรมจากโรงเรียนของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. นักเรียนได้รับการอบรมสั่งสอนเรื่องคุณธรรม จริยธรรมจากโรงเรียนทุกสัปดาห์	3.78	.574	มาก
2. ครูมักสอดแทรกเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมในวิชาต่าง ๆ	3.34	.855	ปานกลาง
3. นักเรียนในโรงเรียนที่ทุจริตลักขโมย ฯลฯ ส่วนใหญ่จะถูกลงโทษ	3.64	1.050	ปานกลาง
4. โรงเรียนและครูมักยกย่องให้รางวัลนักเรียนที่มีความซื่อสัตย์สุจริต	3.74	1.007	มาก
5. ครูส่วนใหญ่ของนักเรียนเป็นแบบอย่างที่ดีของการเป็นคนซื่อสัตย์	3.78	.936	มาก
6. เพื่อน ๆ ในโรงเรียนของนักเรียนส่วนใหญ่เป็นคนซื่อสัตย์	3.18	.992	ปานกลาง
7. ครูที่โรงเรียนส่วนใหญ่เน้นการอบรมสั่งสอนเรื่องคุณธรรมจริยธรรม	3.43	.842	ปานกลาง
8. ข้าพเจ้าประพฤติตนเป็นคนดี ไม่คดโกงเมื่ออยู่ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน	4.02	.776	มาก
9. นักเรียนเคยเห็นเพื่อนๆ ในโรงเรียนคดโกงหรือลักทรัพย์เป็นบางครั้ง	3.08	1.235	ปานกลาง*
10. โรงเรียนของนักเรียนเป็นสถานที่หล่อหลอมให้นักเรียนเป็นคนดี	3.80	.955	มาก
11. โรงเรียนเคยจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมต่างๆ เช่น ฝึกสมาธิ และ จัดค่ายคุณธรรม เป็นต้น	3.54	1.079	ปานกลาง
12. โรงเรียนติดป้ายคติธรรมคำสอนใจในโรงเรียน	3.35	1.029	ปานกลาง
13. โรงเรียนสนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา	3.45	.958	ปานกลาง
14. โรงเรียนของนักเรียนจัดงานในเทศกาลวันสำคัญทางศาสนา	3.71	1.020	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมทุกข้อ	3.55	.513	ปานกลาง

* เป็นคำถามเชิงลบกลับค่าแล้ว

จากตารางที่ 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยรวมทุกข้อของการอบรมสั่งสอนคุณธรรมจากโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.55 (S.D = .513) แสดงว่า นักเรียนเห็นว่าโรงเรียนมีการอบรมสั่งสอนคุณธรรมให้กับนักเรียนระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อด้านการอบรมสั่งสอนคุณธรรมจากโรงเรียน นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับมาก ว่า ข้าพเจ้าประพฤตินเป็นคนดี ไม่คดโกงเมื่ออยู่ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน และโรงเรียนเป็นสถานที่หล่อหลอมให้นักเรียนเป็นคนดี (ค่าเฉลี่ย 4.02, 3.80 ตามลำดับ) และนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นในระดับปานกลางว่า นักเรียนในโรงเรียนที่ทุจริตลักขโมย ฯลฯ ส่วนใหญ่จะถูกครูลงโทษ โรงเรียนเคยจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมต่างๆ เช่น ฝึกสมาธิ และจัดค่ายคุณธรรม เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 3.64, 3.54 ตามลำดับ)

4.1.3 ตัวแปรด้านการถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชน

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรด้านการถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชนของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 (ปวช. 3) พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับการถ่ายทอดคุณธรรมผ่านวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต เป็นต้นอยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนเห็นว่า สื่อต่างๆ เหล่านี้ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ การปฏิบัติตามของนักเรียนและนักเรียนได้ข้อคิดเตือนใจจากสื่ออยู่ในระดับมาก โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชนของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. นักเรียนรับข่าวสารด้านคุณธรรมจริยธรรมความซื่อสัตย์จากวิทยุ	3.47	.590	ปานกลาง
2. นักเรียนรับข่าวสารด้านคุณธรรมจริยธรรมความซื่อสัตย์จากโทรทัศน์	3.52	.928	ปานกลาง
3. นักเรียนรับข่าวสารด้านคุณธรรมจริยธรรมความซื่อสัตย์จากหนังสือพิมพ์	3.21	.933	ปานกลาง
4. นักเรียนรับข่าวสารด้านคุณธรรมจริยธรรมความซื่อสัตย์จากเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ต	3.14	1.010	ปานกลาง
5. ข่าวสารด้านคุณธรรมจริยธรรมความซื่อสัตย์ที่ได้รับจากสื่อที่นักเรียนนำไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน	3.51	.859	ปานกลาง

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชนของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
6. สื่อ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และ อินเทอร์เน็ต มีอิทธิพลในการปฏิบัติตามและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักเรียน	3.69	.792	มาก
7. นักเรียนได้เปิดโลกทัศน์ใหม่จากการได้รับข่าวสารคุณธรรมจริยธรรมความซื่อสัตย์	3.62	.792	ปานกลาง
8. นักเรียนได้ข้อคิดเตือนใจจากการได้รับข่าวสารคุณธรรมจริยธรรมความซื่อสัตย์	3.75	.745	มาก
9. นักเรียนได้เพิ่มพูนความรู้จากการได้รับข่าวสารคุณธรรมจริยธรรม	3.67	.832	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวมทุกข้อ	3.50	.588	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยรวมทุกข้อของการถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชนอยู่ในระดับ 3.50 (S.D. = .588) แสดงว่า นักเรียนได้รับการถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชนระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ด้านการถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชน นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับมากว่า นักเรียนได้ข้อคิดเตือนใจจากการได้รับข่าวสารคุณธรรม จริยธรรมความซื่อสัตย์และสื่อ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ตมีอิทธิพลในการปฏิบัติตามและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.75, 3.69 ตามลำดับ) และนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นในระดับปานกลางว่า นักเรียนได้เปิดโลกทัศน์ใหม่จากการได้รับข่าวสารคุณธรรมจริยธรรมความซื่อสัตย์และนักเรียนรับข่าวสารด้านคุณธรรมจริยธรรมความซื่อสัตย์จากหนังสือพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 3.65 , 3.64 ตามลำดับ)

4.1.4 ตัวแปรด้านการเห็นแบบอย่างทางสังคม

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรด้านการเห็นแบบอย่างทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 (ปวช. 3) นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า สังคมปัจจุบันทุกอย่างได้จากการแข่งขัน การได้เงินมาแม้โดยทุจริตจะนำความสุขมาสู่ครอบครัวและคนที่ทำความดี

ต้องเสียประโยชน์ส่วนตัวบ้าง อยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนเห็นว่าการทำงานด้วยความสุจริต และเป็นคนซื่อสัตย์จะเป็นที่ยอมรับจากคนในสังคม อยู่ในระดับมากโดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการเห็นแบบอย่างทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช.3)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้ที่เสียสละจะได้รับการยกย่องจากสังคม	3.66	.487	ปานกลาง
2. บุคคลที่มีความซื่อสัตย์ จะเป็นที่ยอมรับจากคนในสังคม	4.11	.790	มาก
3. เมื่อตั้งใจทำงานที่ยากได้สำเร็จ นักเรียนจะมีความภูมิใจ	4.29	.796	มาก
4. การได้เงินมาแม้โดยทุจริตจะนำความสบายมาสู่ครอบครัว	2.76	1.393	ปานกลาง*
5. การทำการบ้านโดยลอกเพื่อน จะทำให้เพื่อน ดูหมิ่นตัวเรา	3.30	1.086	ปานกลาง
6. สังคมปัจจุบัน ทุกอย่างได้จากการแข่งขัน ผู้มุ่งประโยชน์ส่วนตนจะเป็นผู้ที่ได้สิ่งที่ตนเองต้องการ	3.63	.896	ปานกลาง*
7. การทำงานด้วยความสุจริตจะทำให้สังคมเกิดศรัทธา	4.07	.893	มาก
8. การขาดความยุติธรรมของผู้ปฏิบัติหน้าที่ทำให้สังคมมีความวุ่นวาย	4.03	.922	มาก
9. คนที่ทำงานไม่เรียบร้อย แต่เสร็จมักได้รับคำชมเชย	3.04	1.139	ปานกลาง*
10. ผู้กระทำความดีทำให้ต้องเสียผลประโยชน์ส่วนตน	3.32	1.032	ปานกลาง
11. ผู้ที่กระทำความดีเฉพาะหน้า ก็ยังมีคนยกย่อง	3.49	1.037	ปานกลาง*
12. ความไม่รอบคอบอาจทำให้เกิดผลเสียต่องานและความยุติธรรม	3.91	.981	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมทุกข้อ	3.48	.335	ปานกลาง

* เป็นค่าถามเชิงลบกลับค่าแล้ว

จากตารางที่ 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยรวมทุกข้อของการเห็นแบบอย่างทางสังคมอยู่ในระดับ 3.48 (S.D. = .335) แสดงว่า นักเรียนเห็นแบบอย่างความซื่อสัตย์ของคนในสังคมระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ด้านการเห็นแบบอย่างทางสังคม นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับมาก ว่าเมื่อตั้งใจทำงานที่ยากได้สำเร็จ นักเรียนจะมีความภูมิใจ และบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ จะเป็น

ที่ยอมรับจากคนในสังคม (ค่าเฉลี่ย 4.29, 4.11 ตามลำดับ) และนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นในระดับปานกลางว่า ผู้ที่เสียสละจะได้รับการยกย่องจากสังคม และสังคมปัจจุบันทุกอย่างได้จากการแข่งขันผู้มุ่งประโยชน์ส่วนตนจะเป็นผู้ที่ได้สิ่งที่ตนเองต้องการ (ค่าเฉลี่ย 3.66, 3.63 ตามลำดับ)

4.1.5 ตัวแปรด้าน ความมีวินัยในตนเอง

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 (ปวช. 3) พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นว่า การปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน เช่น การไม่แต่งกายผิดระเบียบ ไม่เอารายงานวิชาอื่นไปทำในห้องเรียนและการไม่หลีกเลี่ยงการเข้าแถวเป็นต้นอยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนเห็นว่าการปฏิบัติตามกฎจราจรและการขออนุญาตครูก่อนออกจากห้องเรียนเป็นต้นอยู่ในระดับมาก โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1. ข้าพเจ้ามักเล่นกับเพื่อนขณะเข้าแถว	3.18	.558	ปานกลาง*
2. ขณะที่คุณครูแจกของ ข้าพเจ้ามักจะรู้สึกจิตใจที่แข่งเพื่อนไปรับของจากครูได้ก่อน	3.36	1.228	ปานกลาง*
3. ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายใจที่เห็นขยะเกลื่อนกลาดในบริเวณโรงเรียน	3.53	1.034	ปานกลาง
4. ข้าพเจ้ามักหลีกเลี่ยงการเข้าแถวหน้าเสาธง	3.55	1.311	ปานกลาง*
5. ข้าพเจ้ามักปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด	3.40	.967	ปานกลาง
6. ข้าพเจ้ามักทิ้งขยะในที่ใดก็ได้ตามความสะดวก	3.42	1.312	ปานกลาง*
7. เมื่อข้าพเจ้าแต่งกายผิดระเบียบของโรงเรียน ข้าพเจ้ามักจะรู้สึกเท่	3.40	1.274	ปานกลาง*
8. เมื่อได้ยินเสียงสัญญาณให้ไปเข้าแถวข้าพเจ้ามักจะรีบไปเข้าแถวทันที	3.58	1.014	ปานกลาง
9. ข้าพเจ้ามักถูกเตือนว่าทำผิดระเบียบของโรงเรียน	3.40	1.274	ปานกลาง*
10. ข้าพเจ้ามักจะขออนุญาตครูก่อนออกจากห้องเรียน	3.85	.993	มาก

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
11. ข้าพเจ้ามักจะแนะนำให้เพื่อนปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน	3.26	1.039	ปานกลาง
12. ข้าพเจ้ามักแอบนำเอารายงานวิชาอื่นมาทำในห้องระหว่างเรียน	2.97	1.096	ปานกลาง*
13. ข้าพเจ้ามักปฏิบัติตามกฎจราจร			
14. เมื่อข้าพเจ้าอ่านหนังสือในห้องสมุดเสร็จเรียบร้อยแล้วมักจะเก็บเข้าที่เสมอ	3.67	.918	มาก
15. เมื่อนั่งอยู่ในห้องประชุมข้าพเจ้ามักจะนั่งอยู่ด้วยอาการสำรวม	3.66	.962	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวมทุกข้อ	3.46	.498	ปานกลาง

* เป็นคำถามเชิงลบกลับค่าแล้ว

จากตารางที่ 9 ค่าคะแนนเฉลี่ยรวมทุกข้อของความมีวินัยในตนเองอยู่ในระดับ 3.42 (S.D. = .48) แสดงว่า นักเรียนพิจารณาว่าความมีวินัยในตนเองกับระดับความซื่อสัตย์อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อด้านความมีวินัยในตนเอง นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับมาก ว่า ข้าพเจ้ามักจะขออนุญาตครูก่อนออกจากห้องเรียนและเมื่อข้าพเจ้าอ่านหนังสือในห้องสมุดเสร็จเรียบร้อยแล้วมักจะเก็บเข้าที่เสมอ (ค่าเฉลี่ย 3.85, 3.68 ตามลำดับ) และนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นในระดับปานกลางว่า เมื่อนั่งอยู่ในห้องประชุมข้าพเจ้ามักจะนั่งอยู่ด้วยอาการสำรวมและเมื่อได้ยินเสียงสัญญาณให้ไปเข้าแถวข้าพเจ้ามักจะรีบไปเข้าแถวทันที (ค่าเฉลี่ย 3.66, 3.58 ตามลำดับ)

4.1.6 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 (ปวช. 3) พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าเพื่อนดูแล เอาใจใส่เมื่อเพื่อนไม่สบาย ให้คำแนะนำแก้ไขเมื่อเพื่อนทำผิดและเป็นที่ปรึกษาได้ อยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนเห็นว่าเพื่อนดูแลช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ไม่คิดริษยากัน อยู่ในระดับมากโดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. เมื่อมีปัญหาด้านการเรียนข้าพเจ้าสามารถปรึกษาเพื่อนในห้องได้	3.34	.584	ปานกลาง
2. เมื่อมีกิจกรรมเพื่อนๆ จะชวนข้าพเจ้าเข้าร่วมในกลุ่มเสมอ	3.78	.853	มาก
3. เพื่อนมักไม่ให้ความช่วยเหลือด้านการเรียน เมื่อข้าพเจ้าขอความช่วยเหลือ	3.16	1.251	ปานกลาง*
4. เพื่อนส่วนใหญ่ของข้าพเจ้าเอาใจใส่และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	3.77	.922	มาก
5. เพื่อนส่วนใหญ่ดูแลและเอาใจใส่เมื่อข้าพเจ้าไม่สบาย	3.53	1.003	ปานกลาง
6. เมื่อผลการเรียนของข้าพเจ้าลดลงกว่าเดิมเพื่อนๆ มักคอยให้กำลังใจ	3.41	1.095	ปานกลาง
7. เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาเพื่อนๆ จะให้คำแนะนำปรึกษา	3.63	1.003	ปานกลาง
8. เพื่อนของข้าพเจ้ามักเห็นแก่ตัว ไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน	3.29	1.276	ปานกลาง*
9. ข้าพเจ้าไม่ชอบเพื่อนที่เรียนเก่งกว่าหรือได้คะแนนดีกว่า	3.74	1.340	มาก*
10. เพื่อนส่วนใหญ่ให้ข้าพเจ้ามีอุปสรรคการเรียนหรือสิ่งของต่างๆ เมื่อข้าพเจ้ามีความจำเป็น	3.70	.995	มาก
11. เมื่อข้าพเจ้าทำงานผิดพลาดเพื่อนๆ มักคอยให้คำแนะนำแก้ไข	3.59	.971	ปานกลาง
12. เพื่อนๆ ของข้าพเจ้าให้คำแนะนำในการดูหนังสือใกล้สอบ	3.51	1.106	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวมทุกข้อ	3.53	.581	ปานกลาง

* เป็นค่าถ่วงน้ำหนักกลับค่าแล้ว

จากตารางที่ 10 ค่าคะแนนเฉลี่ยรวมทุกข้อของสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนอยู่ในระดับ 3.51 (S.D. = .57) แสดงว่า นักเรียนเห็นว่าสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนหรือการคบเพื่อนกับระดับความซื่อสัตย์อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อด้านสัมพันธภาพ

ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับมาก ว่า เมื่อมีกิจกรรมเพื่อนๆ จะชวนข้าพเจ้าเข้าร่วมในกลุ่มเสมอ และเพื่อนส่วนใหญ่ของข้าพเจ้าเอาใจใส่และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (ค่าเฉลี่ย 3.74, 3.73 ตามลำดับ) และนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นในระดับปานกลางว่า เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาเพื่อนๆ จะให้คำแนะนำปรึกษาและเมื่อข้าพเจ้าทำงานผิดพลาดเพื่อนๆ มักคอยให้คำแนะนำแก้ไข (3.63, 3.59 ตามลำดับ)

4.2 ระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3)

ผลการวิเคราะห์ระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 (ปวช. 3) พบว่า การซื่อสัตย์ต่อตนเอง ผู้อื่น หน้าที่ และการซื่อสัตย์ต่อส่วนรวมหรือสังคม เช่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น การใช้อุปกรณ์ของโรงเรียนเป็นต้นของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางโดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ข้าพเจ้ายอมรับเมื่อทำผิด	4.12	.819	ปานกลาง
2. ข้าพเจ้าเคยนำอุปกรณ์ของโรงเรียนไปใช้ส่วนตัว	3.77	1.355	มาก*
3. ข้าพเจ้าพยายามทำงานอย่างเต็มที่ เมื่อข้าพเจ้าต้องทำงานร่วมกับผู้อื่น	3.84	.929	มาก
4. ข้าพเจ้าชอบหนีโรงเรียน เมื่อมีสิ่งที่ไม่ชอบทำมากกว่าการเรียน	3.56	1.306	ปานกลาง*
5. ข้าพเจ้าคิดว่าความรักระหว่างเพื่อนสำคัญกว่ากฎระเบียบของโรงเรียน	2.74	1.121	ปานกลาง
6. เมื่อข้าพเจ้าร่วมงานกับผู้อื่น จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์หรือข้อตกลงที่ตั้งไว้	3.66	.878	ปานกลาง

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้น
ประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
7. ข้าพเจ้าเคยทุจริตในการสอบวิชาที่ข้าพเจ้าเกรงว่า จะสอบตก	3.34	1.247	ปานกลาง*
8. เมื่อมีการนัดหมาย ข้าพเจ้ามักไปก่อน หรือตรงเวลา นัดหมายเสมอ	3.53	1.011	ปานกลาง
9. ข้าพเจ้ามักเรียนและเล่นเป็นเวลา	3.59	.912	ปานกลาง
10. เมื่อข้าพเจ้าเียมของจากเพื่อน ข้าพเจ้าจะรักษานั่น เป็นอย่างดี	3.80	.872	มาก
11. เมื่อเห็นเพื่อนนำของโรงเรียนไปใช้ส่วนตัว ข้าพเจ้า จะห้ามปราม	3.37	1.015	ปานกลาง
12. ในการสอบแต่ละครั้งข้าพเจ้าใช้ความสามารถของ ข้าพเจ้าอย่างเต็มที่	3.90	.898	มาก
13. ข้าพเจ้าเป็นคนซื่อตรงต่อหน้าที่	3.75	.880	มาก
14. ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด	3.53	.944	ปานกลาง
15. ข้าพเจ้าลอกการบ้านจากเพื่อนในบางครั้ง	3.00	1.111	ปานกลาง*
16. ข้าพเจ้ามักช่วยงานของครอบครัวอย่างเต็มที่	4.06	.812	มาก
17. ในการสอบข้าพเจ้ามักจะทำทุกวิถีทางแม้ไม่ค่อย เหมาะสม เพื่อให้ตัวเองสอบได้	2.43	1.120	ปานกลาง
18. ข้าพเจ้าปฏิบัติตามแผนที่ข้าพเจ้าวางไว้เสมอ	3.69	.879	มาก
19. เมื่อข้าพเจ้าทำผิดระเบียบของโรงเรียนข้าพเจ้ามักรู้สึก ไม่สบายใจ	3.58	.959	ปานกลาง
20. ข้าพเจ้าชอบฝากเพื่อนซื้อของในขณะที่คนอื่นเข้าแถวกัน	3.27	1.276	ปานกลาง*
21. ถ้ามีป้าย “ห้ามเดินลัดสนาม” ข้าพเจ้าก็จะไม่เดินลัด สนามถึงแม้ไม่มีใครเห็น	3.61	1.088	ปานกลาง

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
22. ข้าพเจ้ามักเดินข้ามถนนโดยไม่ใช้สะพานลอย	3.10	1.295	ปานกลาง*
23. ข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกไม่สบายใจเมื่อแต่งกาย ผิดระเบียบของโรงเรียน	3.38	1.004	ปานกลาง
24. ในการเรียนที่ต้องใช้อุปกรณ์ของโรงเรียนข้าพเจ้าจะ ใช้ อย่างระมัดระวัง ถึงแม้ครูจะไม่เห็นก็ตาม	3.71	.888	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมทุกข้อ	3.41	3.460	ปานกลาง

* เป็นค่ากลมเชิงลบซึ่งกลับค่าแล้ว

จากตารางที่ 11 ค่าคะแนนเฉลี่ยรวมทุกข้อของระดับความซื่อสัตย์ อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.41 (S.D. = .460) แสดงว่า นักเรียนเห็นว่า การมีคุณธรรมจริยธรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของระดับความซื่อสัตย์ พบว่า ระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก 3 ข้อแรก คือ ข้าพเจ้ายอมรับเมื่อทำผิด ข้าพเจ้ามักช่วยงานของครอบครัวอย่างเต็มที่ และในการสอบแต่ละครั้งข้าพเจ้าใช้ความสามารถของข้าพเจ้าอย่างเต็มที่ (ค่าเฉลี่ย 4.12, 4.06 และ 3.90 ตามลำดับ) และระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อแรกคือ เมื่อข้าพเจ้าร่วมงานกับผู้อื่น จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์หรือข้อตกลงที่ตั้งไว้ ถ้ามีป้าย “ห้ามเดินลัดสนาม” ข้าพเจ้าก็จะไม่เดินลัดสนามถึงแม้ไม่มีใครมองเห็น และข้าพเจ้ามักเรียนและเล่นเป็นเวลา (ค่าเฉลี่ย 3.66, 3.61 และ 3.59 ตามลำดับ) ส่วนระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับน้อยไม่มี

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการขาดแคลนทางสังคม และปัจจัยด้านบุคลิกภาพกับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 จำแนกออกเป็น 3 กลุ่มตัวแปรประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 21 ตัวแปร ผู้วิจัยได้นำตัวแปรอิสระทั้งหมดมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์โดยใช้วิธีวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งการวิเคราะห์ด้วยวิธีนี้ ใช้เพื่อศึกษาว่าตัว

แปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กันในทิศทางใด(เชิงบวกหรือเชิงลบ) กับตัวแปรตามและมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ระดับการวัดของตัวแปรจะต้องอยู่ในระดับการวัดแบบช่วง(Interval scale) ขึ้นไป ในการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรที่เป็นกลุ่ม (Nominal Scale) อยู่ 7 ตัวแปรคือเพศ การศึกษาบิดา การศึกษามารดา อาชีพบิดา อาชีพมารดา สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา และการอบรมเลี้ยงดู เพื่อให้ตัวแปรดังกล่าวเข้าสู่วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณได้ จึงได้ทำตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) โดยมีค่า 1 และ 0 ในการวิเคราะห์ของแต่ละกลุ่ม ดังรายละเอียดตามตารางที่ 12 ถึง 16

ตารางที่ 12 การจัดทำตัวแปรหุ่นเพศ (dummy variable)

เพศ	ตัวแปรหุ่น	
	Male	Female
1. เพศชาย	1	0
2. เพศหญิง	0	0

ตารางที่ 13 การจัดทำตัวแปรหุ่นการศึกษาของบิดามารดา (dummy variable)

กลุ่มการศึกษาบิดา(มารดา)	ตัวแปรหุ่น	
	FE1(ME1)	FE2 (ME2)
1. ประถมศึกษาของบิดา (มารดา)	1	0
2. มัธยมศึกษา/ปวช.ของบิดา (มารดา)	0	1
3. สูงกว่ามัธยมศึกษา/ปวช.ของบิดา (มารดา)	0	0

ตารางที่ 14 การจัดทำตัวแปรหุ่นอาชีพของบิดามารดา (dummy variable)

กลุ่มอาชีพบิดา(มารดา)	ตัวแปรหุ่น		
	FC1(MC1)	FC2(MC2)	FC3(MC3)
1. เกษตรกร/รับราชการ	1	0	0
2. ทำงานบริษัทเอกชน	0	1	0
3. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	0	0	1
4. อื่น(รับจ้าง)	0	0	0

ตารางที่ 15 การจัดทำตัวแปรหุ่นสถานภาพสมรส (dummy variable)

สถานภาพสมรส	ตัวแปรหุ่น	
	MS1	MS2
1. อยู่ด้วยกัน	1	0
2. แยกกันอยู่	0	0

ตารางที่ 16 การจัดทำตัวแปรหุ่นการอบรมเลี้ยงดู (dummy variable)

กลุ่มการอบรมเลี้ยงดู	ตัวแปรหุ่น	
	SUP1	SUP2
1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน	1	0
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล	0	1
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบพึ่งตนเอง	0	0

เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ในการนำเสนอ ดังนี้

Gender	เพศ
GPA	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
FE1	การศึกษาระดับประถมศึกษาของบิดา
FE2	การศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช.ของบิดา
ME1	การศึกษาระดับประถมศึกษาของมารดา
ME2	การศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช.ของมารดา
FC1	อาชีพเกษตรกร/รับราชการของบิดา
FC2	อาชีพทำงานบริษัทเอกชนของบิดา
FC3	อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวของบิดา
MC1	อาชีพเกษตรกร/รับราชการของมารดา
MC2	อาชีพทำงานบริษัทเอกชนของมารดา
MC3	อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวของมารดา
MS	สถานภาพสมรสของบิดามารดา
SUP1	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน
SUP2	การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล
Group A	การอบรมสั่งสอนคุณธรรมจากโรงเรียน
Group B	การถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชน
group C	การเห็นแบบอย่างทางสังคม
group D	ความมีวินัยในตนเอง
group E	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

4.3.1 เมตริกซ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ในหลายตัวแปร โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าคงที่พหุคูณ นั้น ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ในสมการถดถอยนั้น จะต้องไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสูงมากเกินไปจะเป็นเมตริกซ์เดี่ยว(Singular Matrix) เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กันสูงมาก(Multicollinearity) คือใกล้ 1 จนเกินไป หรือมีค่าตั้งแต่ .85 ขึ้นไป จะทำให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์สาเหตุร่วมเชิงเส้นได้(Multicollinearity) ซึ่งหากค่าความสัมพันธ์สูงจะทำให้ค่าในการพยากรณ์สมการถดถอยลง(สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2540: 25) เพื่อเป็นการทดสอบว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดมีความเป็นอิสระต่อกันหรือไม่ ผู้วิจัยจึงใช้วิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันของตัวแปรอิสระทุกตัว ผลการวิเคราะห์ดังแสดงรายละเอียดในภาคผนวก ข

หลังจากที่ทำการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กันเองแล้ว ไม่พบว่าตัวแปรอิสระทั้ง 21 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กันมากกว่า .85 จึงได้นำตัวแปรอิสระทั้ง 21 ตัวแปรมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับตัวแปรตามด้วยวิธีวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

4.3.2 ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางการจัดเกลาทางสังคม และปัจจัยด้านบุคลิกภาพกับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 21 ตัว ผู้วิจัยได้นำตัวแปรอิสระทั้งหมดมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 โดยใช้วิธีวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบเอนเตอร์ (Enter Multiple Regression Analysis) ดังรายละเอียดตามตาราง 17

ตารางที่ 17 ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปรอิสระ	B	Beta	t	Sig
1. เพศ	-.003	-.004	-.094	.925
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	.046	.073	2.907	.025
3. ระดับประถมศึกษาของบิดา	-.037	-.047	-.705	.482
4. ระดับมัธยมศึกษา/ปวช.ของบิดา	-.041	-.053	-.875	.382
5. ระดับประถมศึกษาของมารดา	.084	.106	1.586	.114
6. ระดับมัธยมศึกษา/ปวช.ของมารดา	.113	.124	2.105	.036
7. อาชีพเกษตรกร/รับราชการของบิดา	-.042	-.042	-.790	.430
8. อาชีพทำงานบริษัทเอกชนของบิดา	.002	.002	.040	.968
9. อาชีพค้าขาย/ทำธุรกิจส่วนตัวของบิดา	.022	.027	.093	.622
10. อาชีพเกษตรกร/รับราชการของมารดา	.034	.029	.571	.568
11. อาชีพทำงานบริษัทเอกชนของมารดา	-.028	-.026	-.550	.583
12. อาชีพค้าขาย/ทำธุรกิจส่วนตัวของมารดา	.001	.002	.034	.973
13. สถานภาพสมรสของบิดามารดา	-.037	-.042	-1.087	.278
14. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน	-.031	-.040	-.739	.461
15. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล	-.036	-.045	-.848	.397
16. รายได้ครอบครัวของบิดามารดา	1.319E-6	.046	1.077	.282

ตารางที่ 17 ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	B	Beta	t	Sig
17. การอบรมสั่งสอนคุณธรรมจากโรงเรียน	.002	.002	.049	.961
18. การถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชน	.090	.139	3.008	.003
19. การเห็นแบบอย่างทางสังคม	.144	.125	2.908	.004
20. ความมีวินัยในตนเอง	.439	.568	12.860	.000
21. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	.080	.121	2.841	.005
R.771 R².594 F21.854 Sig. 000				

จากตารางที่ 17 พบว่า เมื่อพิจารณา โดยรวม ตัวแปรอิสระทุกตัวร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความซื่อสัตย์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าสหสัมพันธ์พหุมูลค่าเท่ากับ .771 และค่าสัมประสิทธิ์การกำหนด (R^2) มีค่าเท่ากับ .594 ซึ่งแสดงว่า ตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้ 59.40 และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวแปรพบว่า มี 6 ตัวแปรที่อธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพของมารดา การถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชน การเห็นแบบอย่างทางสังคม ความมีวินัยในตนเอง และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ โดยตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปรมีความสัมพันธ์ทางบวก

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว แสดงว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี มีมารดาที่มีการศึกษาสูง ได้รับการถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อบ่อยๆ เห็นแบบอย่างความซื่อสัตย์จากสังคมสม่ำเสมอ มีวินัยในตนเองสูง และมีเพื่อนที่เป็นคนซื่อสัตย์มากก็มีความซื่อสัตย์มาก แต่ในทางตรงกันข้ามนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ได้รับการถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชนน้อย เห็นแบบอย่างไม่ซื่อสัตย์ทางสังคมบ่อยๆ มีวินัยในตนเองน้อย และมีเพื่อนที่มีความซื่อสัตย์น้อย ก็จะเป็นคนซื่อสัตย์น้อยไปด้วย

บทที่ 5

อภิปราย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จำแนกการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยออกเป็น 2 ประเด็น คือ 1) ระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) 2) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3)

5.1 ระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3)

ผลการวิจัยระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) พบว่า นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) มีระดับความซื่อสัตย์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ 3.41, S.D. = .460) ซึ่งสูงกว่าในระดับที่คาดไว้ว่าจะอยู่ในระดับต่ำ อาจเป็นเพราะ

5.1.1 การสุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างสุ่มได้ในสัดส่วนที่เป็นนักเรียนประเภทพาณิชยกรรม เช่น สาขาบัญชี สาขาการตลาด และสาขาคอมพิวเตอร์เป็นต้น มากกว่านักเรียนประเภทช่างอุตสาหกรรม เช่น ช่างไฟฟ้า ช่างยนต์ เป็นต้น ซึ่งในการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่านักเรียนอาชีวศึกษาประเภทช่างอุตสาหกรรมขาดความซื่อสัตย์มากกว่านักเรียนประเภทพาณิชยกรรม อาจเป็นไปได้ว่าระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 มีความซื่อสัตย์อยู่ในระดับปานกลาง

5.1.2 ในช่วงการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในช่วงปลายเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งอยู่ในระหว่างนักเรียนจะสอบปลายภาคเรียน อาจทำให้นักเรียนส่วนหนึ่งกรอกแบบสอบถามแบบรีบเร่งอาจได้ข้อมูลที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง อาจเป็นไปได้ว่าระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 มีความซื่อสัตย์อยู่ในระดับปานกลาง

5.1.3 นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 ซึ่งอยู่ในระดับชั้นที่มีวุฒิภาวะสูงพอสมควร อาจจะตอบแบบสอบถามเรื่องความซื่อสัตย์สูงกว่าความเป็นจริง อาจเป็นไปได้ว่าระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 มีความซื่อสัตย์อยู่ในระดับปานกลาง

ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของอรรณพ พรหมใหม่ (2544: 65) ที่พบว่า นักเรียนอาชีวศึกษามีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (ขาด วินัย ความรับผิดชอบ และความซื่อสัตย์) ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับผลวิจัยของวินิตดา ก้องธรณินทร์ (2545: 73) พบว่าระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานครอยู่ใน ระดับที่ 3 มีค่าเฉลี่ยรวม 2.94 คือ มีความซื่อสัตย์ อันเนื่องมาจากการกระทำตามกฎเกณฑ์ที่สังคมตั้งไว้

5.2 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3)

ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับการศึกษาของมารดา การถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชน การเห็นแบบอย่างทางสังคม ความมีวินัยในตนเอง และสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) มีรายละเอียดดังนี้

5.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีระดับความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีผลทางการเรียนดี เป็นผู้ที่มีความสามารถทำความเข้าใจบทเรียนในวิชาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี มีการวางแผนในการเรียน สนใจค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา จัดวิธีการเรียนของตนเองให้เป็นระบบ จึงทำให้นักเรียนเหล่านี้ไม่มีปัญหาทางการเรียน เวลาสอบจึงสอบได้คะแนนดี ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของนวลลออ แสงสุข (2544: 70) ที่ศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีพฤติกรรมจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ และสอดคล้องกับผลวิจัยของธัญญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2547: 182) ที่ศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนดี มีพฤติกรรมความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำกว่า

5.2.2 การศึกษามัธยมศึกษา/ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพของมารดา จากการวิจัยพบว่าการศึกษามัธยมศึกษา/ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพของมารดา มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะมารดาที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพมีความรู้ มีความสามารถในการอบรมสั่งสอนคุณธรรมความซื่อสัตย์ให้แก่ลูกประกอบกับบทบาทของมารดาจะอยู่ใกล้ชิดกับลูกมีความเข้าใจ มีประสบการณ์ในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแก่ลูกได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของทศนา ทองภักดี (2528: 78) ที่พบว่าระดับการศึกษาของบิดามารดามีผลต่อ

ความเชื่ออำนาจภายในตนของวัยรุ่น และสอดคล้องกับผลวิจัยของอโนมา ชันพันธ์ (2548: 70) ที่พบว่าการศึกษาของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับความเชื่อสำคัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

5.2.3 การถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชน จากการวิจัยพบว่า การถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับความเชื่อสำคัญของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันสื่อต่างๆ สามารถเข้าถึงตัวบุคคลได้โดยง่าย ทั้งที่เห็นภาพ ได้ยินเสียงหรือต้องอาศัยการอ่าน ซึ่งสื่อมวลชนทุกแขนงได้พยายามสื่อสารกับผู้ชมด้วยสาระและบันเทิงนานาชนิด ขึ้นอยู่กับการเลือกรับสารของบุคคลนั้นๆ หากผู้ชมเลือกรับชมข่าวสารที่ส่งมามีสาระโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ย่อมได้รับทราบและซึมซับสาระนั้นๆ ไว้เป็นความรู้ ความเชื่อ และสะท้อนออกมาเป็นการกระทำในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับนิเวศจิตวิทยา ของบรอนเฟนเบรนเนอร์ (Bronfenbrenner, 1992 อ้างถึงใน ศรีเรือน แก้วกังวาน(2540: 70) และสุมน อมรวิวัฒน์และคณะ(2534: 46-47) ที่พบว่า คำนิยม วัฒนธรรม ประเพณี แฟชั่น หรือพฤติกรรมสังคมของสังคมหรือนุชย์ที่บุคคลอาศัยอยู่มีอิทธิพลต่อความคิด ความเชื่อ และการกระทำของบุคคลมาก และสอดคล้องกับผลวิจัยของ สติลลา แสงมณี (2539: 45-46) พบว่า นักเรียนที่นิยมรับเนื้อหาสาระที่มีประโยชน์จากสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสารหรือสิ่งพิมพ์ต่างๆ จะมีการพัฒนาทางจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับหรือรับแต่เนื้อหาที่ไร้สาระไม่มีประโยชน์ เช่นกับเดียวกับมณฑล หนูใส(2542: 87) พบว่าวัยรุ่นที่มีการเปิดรับสื่อที่มีสาระมากและปานกลาง มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่มีการเปิดรับสื่อน้อย

5.2.4 การเห็นแบบอย่างทางสังคม จากการวิจัยพบว่า การเห็นแบบอย่างทางสังคมมีความสัมพันธ์กับความเชื่อสำคัญของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ นักเรียนอาจเห็นอิทธิของการเป็นแบบอย่างการปฏิบัติตนของบุคคลในสังคม โดยเฉพาะบุคคลที่ใกล้ชิดหรือบุคคลที่มียศตำแหน่งในสังคมเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Social Learning) พบว่า กระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมของบุคคลในสังคมและการนำผลของการให้ตัวแบบทางสังคม มาเป็นพฤติกรรมของตนเอง การเรียนรู้จากการเห็นแบบอย่างพฤติกรรมในสังคมจะทำให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมนั้นๆ และสอดคล้องกับผลวิจัยของวินิตดา ก้องธรณินทร์ (2545: 46) พบว่า การปฏิบัติทางศาสนาที่เป็นลักษณะคุณธรรมของพ่อแม่ที่เป็นแบบอย่างให้ลูกรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง เช่นเดียวกับบุญญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2545: 178) พบว่า ปัจจัยด้านการเห็นแบบการปฏิบัติตนทางศาสนาของบิดามารดา (ปู่ย่าตายาย) เป็นปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความเชื่อสำคัญของนักเรียน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอโนมา ชันพันธ์ (2548: 82) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการ

เป็นต้นแบบมากที่สุด คือ นักเรียนเห็นว่า การกระทำของพ่อแม่ถูกต้องและน่ายกย่องเสมอ รองลงมาคือนักเรียนมักทำอะไรตามที่พ่อแม่บอก

5.2.5 ความมีวินัยในตนเอง จากการวิจัยพบว่า ความมีวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ความมีวินัยในตนเอง เป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดู มีความรับผิดชอบ เคารพในสิทธิผู้อื่น รู้จักสิทธิหน้าที่ของตน มีการปฏิบัติตามระเบียบและข้อตกลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิวัฒน์ (2523: 50) ที่พบว่า วินัยในตนเองและความซื่อสัตย์มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และสอดคล้องกับผลวิจัยของดาวณา กิตติสาโร (2546: 73) ที่พบว่า ความมีวินัยในตนเองและการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกดขี่ และการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กันกับความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.01

5.2.6 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จากการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เพราะนักเรียนกับเพื่อนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีความเป็นกันเอง มีความห่วงใย คอยช่วยเหลือเป็นที่ปรึกษาเมื่อมีปัญหาต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของสุมาลี ภูผาตา (2547: 79) ที่พบว่าสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์กับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์

5.3 ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3)

สำหรับตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) คือ

5.3.1 เพศ จากการวิจัยพบว่าเพศไม่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันการดำเนินชีวิตของเด็กในสังคมเปลี่ยนแปลงไป ผู้ชายหรือผู้หญิงมีโอกาสในการรับรู้ เรียนรู้ การคิด และการปฏิบัติจากผู้ที่อยู่รอบข้างไม่แตกต่างกัน อีกทั้งโรงเรียนอาชีวศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมความซื่อสัตย์เสมอกันทั้งเพศชายและเพศหญิงซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของรสิตา กุดแถลง(2552: 71-72) พบว่านักเรียนชายและหญิงได้รับการพัฒนาจริยธรรม การให้เหตุผลทางจริยธรรมและความประพฤติทางจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

5.3.2 ระดับการศึกษาของบิดาจากการวิจัยพบว่าระดับการศึกษาของบิดาไม่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ระดับการศึกษาของบิดาส่วนมากคือร้อยละ 43.5 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ และร้อยละ 39.3 สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนบิดาที่สำเร็จการศึกษาสูงกว่า ระดับมัธยมศึกษา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพมีเพียงร้อยละ 17.3 อาจเป็นไปได้ว่า การศึกษาของบิดาค่อนข้างไปทางต่ำกว่าบุตรจึงทำให้ไม่สัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของโอนมา ชันพันธ์ (2548: 85-86) และวินิตดา ก้องธรณินทร์ (2545: 74-75) ที่พบว่าบิดาที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

5.3.3 อาชีพหลักของบิดา จากการวิจัยพบว่าอาชีพหลักของบิดาไม่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) ทั้งนี้ เพราะอาชีพหลักของบิดาของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนมากคือร้อยละ 33 มีอาชีพค้าขายและประกอบธุรกิจส่วนตัว และร้อยละ 29.6 ประกอบอาชีพอื่น ได้แก่ รับจ้างรายวัน อาจเป็นเพราะผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัวและรับจ้างรายวัน มักไม่มีเวลาเป็นของตัวเอง ทำงานไม่เป็นเวลา ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนบุตรธิดา นอกจากนี้อาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัวที่ค้าขายได้ดี ซึ่งอาจต้องทำบางอย่างไม่ค่อยซื่อสัตย์มากนัก ดังนั้นพ่อแม่หรือผู้ปกครองมุ่งที่จะสร้างฐานะให้กับครอบครัว แต่จะขาดการอบรมสั่งสอนด้านความซื่อสัตย์แก่นักเรียน เท่าที่ควรหรือนักเรียนอาจเห็นแบบอย่างของความไม่ซื่อสัตย์โดยตรง จนคล้อยตามหรือเลียนแบบกลายเป็นคนไม่ซื่อสัตย์ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของธัญญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2547: 143-2) ที่พบว่า นักเรียนที่บิดาและมารดามีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมความซื่อสัตย์ไม่ต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของกฤตกรินทร์ นุ่มทองคำ (2542: 63-64) ที่พบว่า อาชีพรับราชการและรับจ้างของผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนมัธยมศึกษา

5.3.4 อาชีพหลักของมารดา จากการวิจัยพบว่าอาชีพหลักของมารดาไม่มีความสัมพันธ์กันกับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะอาชีพหลักของมารดาของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนมากคือร้อยละ 39.8 ค้าขายและทำธุรกิจส่วนตัว และร้อยละ 32.3 ประกอบอาชีพอื่นๆ ได้แก่ รับจ้างรายวัน อาจเป็นเพราะผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัวและรับจ้างรายวัน มักไม่มีเวลาเป็นของตัวเอง ทำงานไม่เป็นเวลา ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนบุตรธิดา นอกจากนี้อาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัวที่ค้าขายได้ดี ซึ่งอาจต้องทำบางอย่างไม่ค่อยซื่อสัตย์มากนัก ดังนั้นพ่อแม่หรือผู้ปกครองมุ่งที่จะสร้างฐานะให้กับครอบครัว แต่จะขาดการอบรมสั่งสอนด้านความซื่อสัตย์แก่นักเรียนเท่าที่ควรหรือนักเรียนอาจเห็น

แบบอย่างของความไม่ซื่อสัตย์โดยตรง จนคล้อยตามหรือเลียนแบบกลายเป็นคนไม่ซื่อสัตย์ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของธัญญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2547: 143-2) ที่พบว่า นักเรียนที่บิดาและมารดามีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมความซื่อสัตย์ไม่ต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของกฤตรินทร์ นิ่มทองคำ (2542: 63-64) ที่พบว่า อาชีพรับราชการและรับจ้างของผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนมัธยมศึกษา

5.3.4 สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา จากการวิจัยพบว่าสถานภาพสมรสของบิดาและมารดาไม่มีความสัมพันธ์กับกับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) ทั้งนี้เพราะสถานภาพสมรสของผู้ปกครองไม่ว่าจะเป็นอยู่ด้วยกัน แยกทางกัน หย่าร้าง หม้าย ไม่เกี่ยวกับการอบรมสั่งสอนให้นักเรียนซื่อสัตย์ ผู้ปกครองที่มีสถานภาพสมรสบางคู่บางคนก็อาจสอนให้นักเรียนซื่อสัตย์ รักษาชื่อเสียงวงศ์ตระกูล ในขณะที่ผู้ปกครองที่มีสถานภาพสมรสบางคู่ก็เป็นแบบอย่างของความไม่ซื่อสัตย์ในครอบครัว เช่นมีการสอนให้บุตร ธิดา คดโกง เพื่อให้ได้เปรียบผู้อื่น เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของกฤตรินทร์ นิ่มทองคำ(2542: 63-64) ที่พบว่า สถานภาพสมรสของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนไม่ว่าจะโสด คู่ หรือหม้าย

5.3.5 รายได้ครอบครัวของบิดาและมารดา จากการวิจัยพบว่า รายได้ครอบครัวของบิดาและมารดาไม่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะรายได้ครอบครัวของบิดาและมารดาของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีรายได้ต่อเดือนรวมกัน สูงกว่า 20,001 บาทขึ้นไป ร้อยละ 40.1 และมีรายได้ต่อเดือนรวม 10,001-20,000 บาท รวมกันต่อเดือนร้อยละ 39.9 ถ้าเทียบกับค่าครองชีพในปัจจุบันนับว่าค่อนข้างต่ำ อาจเป็นไปได้ว่าครอบครัวของนักเรียนมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ค่อยดี บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีเวลาอยู่กับลูกน้อยมาก เพราะมีปัญหาในการแสวงหารายได้มาให้ครอบครัว ขาดการดูแลให้ความรัก ความอบอุ่น การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ กับลูก หรือผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาอบรมสั่งสอนความซื่อสัตย์และควบคุมพฤติกรรมลูกเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของพูนศิริ โสภารักษ์ (2527: 76) พบว่า ฐานะของครอบครัวของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ไม่มีผลต่อการพัฒนาจริยธรรมและสอดคล้องกับผลวิจัยของสุมาลี ภูผาลา (2547: 70) พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนซึ่งผู้ปกครองของนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีบางคน มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์เหมาะสม แต่บางคนมีฐานะทางเศรษฐกิจดีมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ไม่เหมาะสม

5.3.6 วิธีการอบรมเลี้ยงดู จากการวิจัยพบว่า วิธีการอบรมเลี้ยงดูไม่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) ไม่ว่าจะเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล หรือการอบรมเลี้ยงดูแบบพึ่งพาตนเอง อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพนี้ต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ ระบบการเรียนการสอนซึ่งเน้นวิชาชีพเป็นหลัก ตลอดจนการคบเพื่อนซึ่งแตกต่างไปจากเดิม ประกอบกับเป็นการเริ่มต้นจากระยะวัยรุ่นตอนต้นเข้าสู่วัยรุ่นตอนกลาง ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญคือเป็นระยะที่เด็กจะคือร้อน ชอบขัดแย้งกับพ่อแม่ และเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อพวกเขามาก และเป็นวัยที่อยู่กับเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ เป็นไปได้ว่าวิธีการอบรมเลี้ยงดูจึงไม่สัมพันธ์กับความซื่อสัตย์

5.3.7 การอบรมสั่งสอนคุณธรรมจากโรงเรียน จากการวิจัยพบว่า การอบรมสั่งสอนคุณธรรมจากโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในกระบวนการหรือวิธีการเรียนการสอนของครู มุ่งเน้นเฉพาะให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาชีพเป็นส่วนใหญ่ การอบรมสั่งสอนเรื่องศีลธรรมต่างๆ โดยเฉพาะความซื่อสัตย์จึงมีน้อย หรือแทบไม่มีเลย ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของกฤตรินทร์ นิ่มทองคำ (2542: 64-65) พบว่า บรรยายาศในการเรียนการสอนไม่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพราะครูส่วนใหญ่มุ่งเน้นสอนวิชาการมากกว่าเรื่องของศีลธรรม

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอในบทนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอบทสรุปผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผลการดำเนินการวิจัย ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย และข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

6.1 สรุปผลการดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนในกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 (ปวช. 3) ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

6.1.1 เพื่อศึกษาระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) กรุงเทพมหานคร

6.1.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) กรุงเทพมหานคร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวนทั้งสิ้น 8,549 คน เป็นนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ทำการศึกษานักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 382 คน

เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสำรวจความคิดเห็น ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์แล้ว มาปรับใช้กับแบบสอบถามในงานวิจัยนี้ โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียน ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

ตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของวินิตตา ก้องธรณินทร์ (2545) และ คำนวณภักดีดิศาโร (2546) มาปรับให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูในแบบสอบถามของผู้วิจัย

ตอนที่ 3 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของวินิตดา ก้องธรณินทร์ (2545) มาปรับให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับการอบรมสั่งสอนคุณธรรมจากโรงเรียนในแบบสอบถามของผู้วิจัย

ตอนที่ 4 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของธัญญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2547) มาปรับให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับการถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชนในแบบสอบถามของผู้วิจัย

ตอนที่ 5 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของสุคนธ์ ศรีอรุณ (2545) มาปรับให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับการเห็นแบบอย่างทางสังคมในแบบสอบถามของผู้วิจัย

ตอนที่ 6 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของ ดาวันภา กิตติสาโร (2546) มาปรับให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองในแบบสอบถามของผู้วิจัย

ตอนที่ 7 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของสุมาลี ภูผาลา (2547) มาปรับให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในแบบสอบถามของผู้วิจัย

ตอนที่ 8 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของของอนิมา ชันพันธ์ (2548) และของลำดวน เกษตรสุนทร (2526) มาปรับให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ในแบบสอบถามของผู้วิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งหนังสือการขอความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยมหิดล มา ณ โรงเรียนเป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนที่จะไปเก็บข้อมูลกับนักเรียนจริงที่โรงเรียน จากนั้น จึงนัดหมายในวันเก็บข้อมูลทางโทรศัพท์ของแต่ละโรงเรียน สุ่มกลุ่มตัวอย่างที่จะตอบแบบสอบถามให้ได้ตรงตามจำนวนแต่ละโรงเรียนที่ได้มีการคำนวณไว้ล่วงหน้า โดยเริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2553 ถึง 20 เมษายน 2553

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ที่นำมาวิเคราะห์ทั้งสิ้น 338 ชุด นำมาจัดทำข้อมูลโดยผู้วิจัยเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าสถิติเบื้องต้นที่จำเป็น เช่น ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้การวิเคราะห์ด้วยวิธีดอดอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคลปัจจัยการขัดเกลาทางสังคม ปัจจัยด้านบุคลิกภาพกับความซื่อสัตย์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

6.2 สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนในกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

6.2.1 เพื่อศึกษาระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3

ระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ 3.41, S.D. = .460) คือมีลักษณะความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ผู้อื่น หน้าที่การงาน และต่อส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีระดับจริยธรรมเป็นไปตามวัยหรือตามพัฒนาการทางจริยธรรมคือเป็นระดับการกระทำตามผู้อื่น หรือตามกฎระเบียบของสังคม

6.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3)

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 มี 6 ตัวแปรคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับการศึกษาของมารดา การถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชน การเห็นแบบอย่างทางสังคม ความมีวินัยในตนเอง และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ในทางบวก

ในส่วนตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 ได้แก่ เพศ การศึกษาของบิดา อาชีพหลักของบิดา อาชีพหลักของมารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ครอบครัวของบิดามารดา การอบรมเลี้ยงดู และการอบรมสั่งสอนคุณธรรมจากโรงเรียน

6.3 ข้อเสนอแนะ

6.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

6.3.1.1 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และระดับการศึกษามัธยมศึกษา/ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพของมารดา มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ในทางบวก ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอนควรจะได้นำข้อมูลไปเป็นแนวทางประกอบในการวางแผนนโยบายและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและผู้ปกครองจะได้นำข้อมูลไปใช้ในการดูแลบุตรหลานของตน

6.3.1.2 ผลการวิจัยพบว่า การถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ ดังนั้น โรงเรียนและผู้ปกครองควรดูแลนักเรียนในการเข้าถึงสื่อต่างๆ ถ้าสื่อนำเสนอสิ่งที่ไม่ดีก็ควรอธิบายข้อเสียของสื่ออื่นๆ แก่นักเรียนให้เข้าใจ

6.3.1.3 ผลการวิจัยพบว่า การเห็นแบบอย่างทางสังคมมีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ ดังนั้น โรงเรียนและผู้ปกครองควรเสนอแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและอธิบายข้อเสียของแบบอย่างที่ไม่ดีในสังคมแก่นักเรียนเพื่อนักเรียนจะไม่นำไปเป็นแบบอย่าง

6.3.1.4 ผลการวิจัยพบว่า ความมีวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ในระดับสูง ดังนั้น ครอบครัวควรฝึกวินัยกับบุตรธิดาอย่างจริงจังและสถานศึกษาควรปลูกฝังวินัยให้นักเรียนตลอดเวลาที่อยู่ในสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อตัวนักเรียนเอง ต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป

6.3.1.5 ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ อาจารย์และผู้ปกครองควรให้นักเรียน คอยช่วยเหลือเป็นที่ปรึกษาให้กับเพื่อนของตนเอง เมื่อเพื่อนมีปัญหา หรือเมื่อเพื่อนทำไม่ถูกต้องควรให้คำแนะนำและช่วยเหลือ ไม่ควรปล่อยปละละเลยหรือซ้ำเติมเพื่อน นอกจากนี้ ควรส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนพบปะสังสรรค์ ร่วมมือกับเพื่อนๆ ทำกิจกรรมร่วมกันด้วยความซื่อสัตย์ อันจะเป็นการส่งเสริมความซื่อสัตย์ในทุกด้านของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

6.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 (ปวช. 3) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานครเก็บข้อมูลทั้งนักเรียนประเภทพาณิชยกรรมและนักเรียนประเภทช่างอุตสาหกรรม แต่การสุ่มตัวอย่างได้นักเรียนประเภทพาณิชยกรรมมากกว่านักเรียนประเภทช่างอุตสาหกรรมทำให้ระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สูงกว่าระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนอาชีวศึกษาตามที่ได้ทบทวนวรรณกรรม อาจเป็นข้อบกพร่องของการสุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งต่อไปควรแยกการสุ่มตัวอย่างประเภทนักเรียนพาณิชยกรรมกับนักเรียนประเภทช่างอุตสาหกรรม หรือทำวิจัยโดยใช้ตัวแปรสาขาวิชาที่เรียนมาร่วมวิเคราะห์ และควรทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อให้เกิดการปฏิบัติการที่วางอยู่บนพื้นฐานและการออกแบบการวิจัยกับการดำเนินงาน

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนสังกัดสำนัก
บริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร

FACTORS RELATED TO STUDENTS' HONESTY AT VOCATIONAL SCHOOLS UNDER
OFFICE OF PRIVATE EDUCATION COMMITTEE BANGKOK

สุเมธ ค้างจู้ 4836831 SHPE/M

ศศ.ม. (ประชากรศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: เนาวรัตน์ พลายน้อย, กศ.ด., อริศรา เล็กสรรเสริญ, ศษ.ด.,
วีรวัฒน์ วรรณศิริ, Ph.D.

บทสรุปแบบสมบูรณั

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสังคมและระบบการศึกษาต้องเผชิญกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพในทุก
ระดับโดยเฉพาะปัญหาด้านคุณภาพและประสิทธิภาพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
กำลังเผชิญกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ดังปรากฏปัญหาในระดับ
วิกฤติให้เห็นได้จากรายงานของสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อทาง
อินเทอร์เน็ต อาทิ ปัญหาการใช้ยาเสพติด และการดื่มสุรา ปัญหาความสัมพันธ์ทางเพศก่อนวัยอัน
ควร ตามด้วยปัญหาการตั้งครรภ์ ปัญหาการทำแท้ง ปัญหาการทะเลาะวิวาท ปัญหาผู้สาวที่ส่งผลต่อ
การฆ่าตัวตายหรือการฆาตกรรม ปัญหาการทุจริตในการสอบ การมีเจตคติที่รักความสะดวกสบาย
ไม่สู้งานหนักตามด้วยกระแสบริโภคนิยมจนทำให้นักศึกษามีค่านิยมไปขายบริการทางเพศเพื่อให้
ได้เงินมาง่าย ๆ ปัญหาดังกล่าวนั้นได้เพิ่มปริมาณและทวีความรุนแรงขึ้นเป็นลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นผล
มาจากการจัดการศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ผ่านมา ได้ให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบ
ด้านความรู้ทางวิชาชีพเพื่อผลิตบัณฑิตออกสู่ตลาดแรงงานอย่างรวดเร็วจนเกิดความไม่สมดุล
ระหว่างการพัฒนาความรู้ด้านวิชาชีพกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม (นรยศ ไชยศรีพรหม.2545:
1-15) กาญจนา นาคสกุล (2546: 2-5) ได้กล่าวถึงการศึกษาของประเทศไทยในช่วง 30-40 ปีที่
ผ่านมานี้ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรมีคนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญา รวมถึงชั้นประกาศนียบัตร

วิชาชีพ และประกาศนียบัตรชั้นสูงจำนวนมาก คนไม่รู้หนังสือมีจำนวนน้อยลง แต่จะเห็นว่าสังคมกลับเป็นสังคมที่ไร้ระเบียบ มีนักหลอกลวงต้มตุ๋นอยู่สม่ำเสมอ คนที่เอาแต่ประโยชน์ส่วนตนโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อสังคม ต่อประเทศชาติ และต่อโลกยังมีอีกมาก แสดงว่าเรามีการเรียนแต่ไม่มีการศึกษา ไม่มีการอบรม ไม่มีการพัฒนา นั่นก็คือ การศึกษายังขาดประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้ว่า สถานการณ์และสภาพบ้านเมืองของประเทศไทยในปัจจุบันเป็นหลักฐานที่ประจักษ์ชัดโดยทั่วกันแล้วว่า การที่ประเทศมุ่งพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจอย่างมาก แม้จะก่อให้เกิดความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและความเจริญทางด้านวัตถุอย่างเห็นได้ชัด แต่ขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางด้านจิตใจ คุณธรรมจริยธรรม และค่านิยม ทำให้เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในประเทศ จำนวนมาก ผลของความเจริญทางด้านวัตถุที่ขาดการพัฒนาทางด้านจิตใจเป็นที่มาของปัญหาสังคมที่ดูเหมือนจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ทั้งปัญหาสุขภาพ ทั้งทางกายและทางจิต เหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่เป็นผลพวงของการพัฒนาทางวัตถุอย่างขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางด้านจิตใจทั้งสิ้น (ทิสนา แคมมณี, 2541: 52-53)

การพัฒนาคุณภาพนักเรียนอาชีวศึกษา มุ่งเน้นการพัฒนาให้การศึกษาเพื่อไปประกอบอาชีพได้ เพื่อตอบสนองความต้องการพัฒนาให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยไม่ได้คำนึงถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คือให้มีความรู้คู่คุณธรรม สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ แม้ว่าในช่วงที่ผ่านมาการอาชีวศึกษาจะประสบความสำเร็จในการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาได้ตามเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง แต่กระบวนการผลิตนักเรียนอาชีวศึกษาได้ก่อให้เกิดปัญหาสำคัญหลายประการ เช่น การหนีเรียน การทะเลาะวิวาท ความไม่ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ของตนเอง การฝ่าฝืนกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนเป็นต้น การอาชีวศึกษาจึงต้องปรับแนวคิดและกระบวนการพัฒนาใหม่ โดยเน้นคุณธรรมเป็นหลักในการพัฒนา (กรมอาชีวศึกษา, 2550: 55)

ความซื่อสัตย์เป็นคุณธรรมหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ ประเทศจะเจริญรุ่งเรืองได้เพราะมีประชากรที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา การพัฒนาประเทศจะดำเนินไปอย่างมีคุณภาพเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศเป็นสำคัญ ดังนั้นในการพัฒนาประเทศสิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมความซื่อสัตย์

จากสภาพปัญหาของนักเรียนดังกล่าวมาข้างต้นที่มีสาเหตุสำคัญส่วนหนึ่งอันเนื่องมาจากการขาดจริยธรรม จึงเป็นภาพสะท้อนให้ผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา เช่น สถานศึกษา หน่วยงานรัฐ ต้องตระหนักถึงและจำเป็นต้องหาแนวทางเพื่อเสริมสร้างให้นักศึกษามีจริยธรรมในวิชาชีพของตน ก่อนที่จะก้าวออกไปสู่การประกอบวิชาชีพนี้ในวงการบริหารธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาที่ต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรม และจริยธรรม

ดังเช่น การระบุดมมุ่งหมายในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2545) ว่า “มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข”

ดังนั้นปัญหาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนอาชีวศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่งส่วนหนึ่งมีปัญหาด้านความประพฤติที่กระทบต่อศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม นับวันจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นและได้รับการกล่าวขานอย่างกว้างขวาง จนเป็นที่ห่วงใยว่าในอนาคตเราจะมีแต่ผู้มีการศึกษาสูงแต่หย่อนทางด้านคุณธรรมสำหรับการดำรงชีวิตที่เหมาะสมในสังคม ไม่เฉพาะในสถานศึกษาเท่านั้น แต่เป็นปัญหาของประเทศที่จะต้องช่วยกันแก้ไข ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความซื่อสัตย์ และปัจจัยที่สัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 เขตธนบุรี ซึ่งเป็นเขตที่มีโรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนตั้งอยู่จำนวนมาก และผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายในระดับนี้ ก่อนที่จะไปประกอบอาชีพหรือไปศึกษาต่อในระดับอนุปริญา หรืออุดมศึกษาต่อไป จะเป็นข้อมูลประกอบและแนวทางในการวางแผนแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียน สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการรับข้อมูล และเพื่อกระตุ้นนักเรียน ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ตระหนักถึงคุณธรรมจริยธรรมความซื่อสัตย์มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

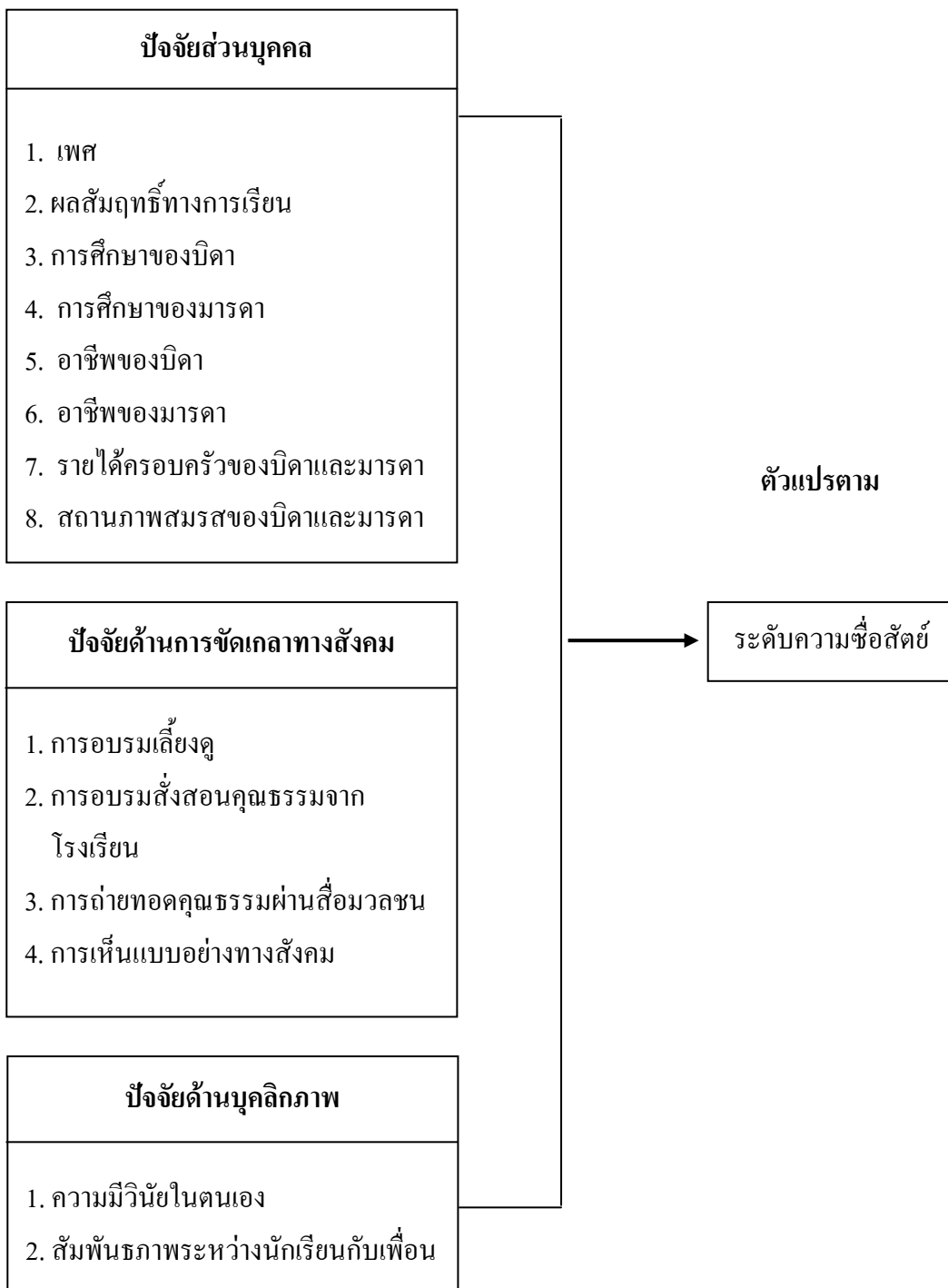
1. เพื่อศึกษาระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 (ปวช. 3) กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 (ปวช. 3) กรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาทบทวน แนวคิดทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดเรื่องความซื่อสัตย์ของกรมวิชาการ(กรมวิชาการ 2523: 147-148) ซึ่งจำแนกความซื่อสัตย์ออกเป็น 4 ประการคือ 1) ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง 2) ความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น 3) ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ และ 4) ความซื่อสัตย์ต่อสังคมหรือหมู่คณะ มาเป็นกรอบในการศึกษาระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และใช้ทฤษฎีจิตสังคมของอีริกสัน(Erickson) (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2544: 40-44) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของบลูม(Bloom) (บุญชม ศรีสะอาด, 2537: 68-69) ทฤษฎี

เกี่ยวกับนิเวศจิตวิทยาของบรอนเฟนเบรนเนอร์(Bronfenbrenner) ศรีเรือน แก้วกังวาน (2540: 70) สุมณ อมรวิวัฒน์และคณะ (2534: 46-47) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของเบนดูรา(Bandura) (พงศธร เจริญธฤมาล, 2537: 40-46) ทฤษฎีว่าด้วยจุดกำเนิดของการควบคุมตนของเมาเรอร์(Mower) ทฤษฎีความมีวินัยในตนเองของเพคและเฮวิกเฮิสต์(Peck and Havighurst) และทฤษฎีการสวมบทบาททางสังคมของแซลแมน (Rice,1999: 39-41) มาเป็นกรอบในการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์ระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 25 โรงเรียน จำนวน 8,549 คน

ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ใช้การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชากรด้วยสูตรของ Taro Yamane (1973) โดยกำหนดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 382 คน ซึ่งเป็นขนาดตัวอย่างขั้นต่ำในการอ้างอิงสู่ประชากร

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตที่จะศึกษาเฉพาะนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร เนื่องจากฝั่งธนบุรีมีสถานศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ อยู่จำนวนมากและจากการรายงานของศูนย์เสมารักษ์ กระทรวงศึกษาธิการว่า มีนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ก่อการทะเลาะวิวาท หนีโรงเรียนไปเล่นเกมส์ และเสพยาเสพติดเป็นต้นมากกว่านักเรียนอาชีวศึกษา เอกชน ฝั่งพระนคร (ผู้จัดการออนไลน์, 2551. Online. Availble: <http://www.manager.co.th>. 2008, June 25)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 8 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะการอบรมเลี้ยงดู
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมสั่งสอนคุณธรรมจากโรงเรียน
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชน
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเห็นแบบอย่างทางสังคม
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- ตอนที่ 8 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความซื่อสัตย์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้โทรศัพท์นัดวันเวลากับโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูล โดยนัดวันละ 2 โรงเรียนเพื่อเก็บข้อมูลได้ทันในวันและเวลาที่นัด
2. แจกแบบสอบถามให้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนที่กำหนด เช่น โรงเรียนที่เปิดสอน 5 สาขาวิชาในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 ก็สุ่มให้ได้สัดส่วนที่เท่ากันทั้ง 5 สาขาวิชา
3. นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาพิจารณาความสมบูรณ์ของการตอบ เพื่อทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ใช้สถิติดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการนำเสนอข้อมูลเพื่อให้ทราบถึงลักษณะข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้การวิเคราะห์ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางการจัดেলাทางสังคม และปัจจัยด้านบุคลิกภาพกับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3

สรุปผลการวิจัย

การปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 ซึ่งได้เก็บแบบสอบถามได้คืนมา 382 ชุด แต่เป็นแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ 44 ชุด ดังนั้นจึงได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ 338 ชุด ผลการวิเคราะห์จำแนกออกเป็น 3 ตอนดังนี้

1. ลักษณะข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ปัจจัยด้านการจัดেলাทางสังคม และปัจจัยด้านบุคลิกภาพ

1.1 ลักษณะข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีเพศหญิงมากกว่าเพศชายคือมีเพศหญิงร้อยละ 54.1 เพศชายร้อยละ 45.9 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.01 ขึ้นไป ร้อยละ 53 รองลงมาต่ำกว่า 3.00 ร้อยละ 47 การศึกษาบิดาของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างสำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาและประกาศนียบัตรวิชาชีพมากที่สุดรองลงมาสำเร็จการศึกษา

ประถมศึกษา ส่วนการศึกษามารดาสำเร็จการศึกษาประถมศึกษาสูงสุด รองลงมาสำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาและประกาศนียบัตรวิชาชีพ ทางด้านอาชีพบิดาประกอบอาชีพค้าขายและเป็นเจ้าของธุรกิจส่วนตัวมากที่สุดรองลงมาทำอาชีพรับจ้างรายวัน อาชีพมารดาก็เช่นเดียวกันคือค้าขายและเป็นเจ้าของธุรกิจมากที่สุดรองลงมาทำอาชีพรับจ้างรายวัน สำหรับสถานภาพสมรสของบิดามารดาส่วนมากอยู่ด้วยกัน เมื่อพิจารณาทางด้านรายได้ของบิดาและมารดาปรากฏว่า มีรายได้เฉลี่ย 20,000 บาทต่อเดือนขึ้นไป รองลงมา มีรายได้ 10,000-20,000 บาทต่อเดือน และวิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองพบว่าใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนคือรักใคร่ เอาใจใส่ ช่วยเหลือมากที่สุด รองลงมาใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลคือจะชมเชยหรือลงโทษจะบอกเหตุผลทุกครั้ง

1.2 ปัจจัยด้านการจัดเวลาทางสังคม

1.2.1 การอบรมสั่งสอนคุณธรรมจากโรงเรียน พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นว่า ครูเน้นและสอนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและสนับสนุนนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมคุณธรรม อยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนเห็นว่าโรงเรียนเป็นที่หล่อหลอมให้นักเรียนเป็นคนดีและยกย่องนักเรียนที่ทำดีอยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนรวมทุกข้อของการอบรมสั่งสอนคุณธรรมจากโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ 3.55, S.D. = .513)

1.2.2 การถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชน พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับการถ่ายทอดคุณธรรมผ่านวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต เป็นต้นอยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนเห็นว่า สื่อต่างๆ เหล่านั้น มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ การปฏิบัติตามของนักเรียนและนักเรียนได้ข้อคิดเตือนใจจากสื่ออยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนรวมทุกข้อของการถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ 3.50, S.D. = .588)

1.2.3 การเห็นแบบอย่างทางสังคม พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า สังคมปัจจุบันทุกอย่างได้จากการแข่งขัน การได้เงินมาแม้โดยทุจริตจะนำความสุขมาสู่ครอบครัวและคนที่ทำความดีต้องเสียประโยชน์ส่วนตัวบ้าง อยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนเห็นว่าการทำงานด้วยความสุจริตและเป็นคนซื่อสัตย์จะเป็นที่ยอมรับจากคนในสังคม อยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนรวมทุกข้อของการเห็นแบบอย่างทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ 3.48, S.D. = .355)

1.3 ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ

1.3.1 ความมีวินัยในตนเอง พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นว่า การปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน เช่นการไม่แต่งกายผิดระเบียบ ไม่เอารายงานวิชาอื่นไปทำในห้องเรียนและการไม่หลีกเลี่ยงการเข้าแถวเป็นต้นอยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนเห็นว่าการปฏิบัติตามกฎจราจรและการขออนุญาตครูก่อนออกจากห้องเรียนเป็นต้นอยู่ใน

ระดับมาก ค่าคะแนนรวมทุกข้อของควมมีวินัยในตนเองอยูในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ 3.45 , S.D. = .480)

1.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน พบว่า นักเรียนกลุมตัวอย่างสวนใหญเห็นว่ เพื่อนดูแล เอาใจใส่เมื่อเพื่อนไมสบาย ใหคำแนะนำแกไขเมื่อเพื่อนทำผิดและเป็นที่ปรึกษาได อยูในระดับปานกลาง และนักเรียนเห็นว่เพื่อนดูแลช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ไมคิดริษยากันอยูในระดับมาก ค่าคะแนนรวมทุกข้อของการสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนอยูในระดับปานกลาง $\bar{X}$ 3.53, S.D. = .581)

2. ระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3

พบว่า การซื่อสัตย์ตอตนเอง ผู้อื่น หน้าที่ และการซื่อสัตย์ตอสวนรวมหรือสังคม เช่น การทำงานรวมกับผู้อื่น การใช้อุปกรณ์ของโรงเรียนเป็นต้นของนักเรียนกลุมตัวอย่างสวนใหญอยูในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนรวมทุกข้อ ($\bar{X}$ 3.41, S.D. = .460)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการจัดเกลาทางสังคม และปัจจัยด้านบุคลิกภาพ กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่3

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 จำแนกออกเป็น 3 กลุมตัวแปรคือ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการจัดเกลาทางสังคม และปัจจัยด้านบุคลิกภาพ และประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 21 ตัวแปร ผู้วิจัยได้นำตัวแปรอิสระทั้งหมดมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ โดยใช้วิธีถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แต่ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณนั้น ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์นั้น จะต้องไมมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสูงมากเกือบจะเป็นเมตริกซ์เดียว (Singular Matrix)เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กันสูงมากคือใกล้ 1 จนเกินไป หรือมีค่าตั้งแต่ .85 ขึ้นไปจะทำให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์สาเหตุร่วมเชิงเส้นได้(Multicollinearity)ซึ่งหากค่าความสัมพันธ์สูงจะทำให้ค่าในการพยากรณ์สมการด้อยลง(สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ, 2540: 25) เพื่อเป็นการทดสอบว่ตัวแปรอิสระทั้งหมดมีความเป็นอิสระตอกันหรือไม่ ผู้วิจัยจึงใช้วิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันของตัวแปรอิสระทุกตัว หลังจากที่ทำกรวิเคราะห์ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กันเองแล้ว ไมพบว่าตัวแปรอิสระทั้ง 21 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กันมากกว่า .85 จึงได้นำตัวแปรอิสระทั้ง 21 ตัวแปรมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับตัวแปรตามด้วยวิธีวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการจัดเกลาทางสังคม และปัจจัยด้านบุคลิกภาพ กับระดับความซื่อสัตย์ พบว่ โดยรวมตัวแปรอิสระทุกตัวร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของระดับความซื่อสัตย์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสหสัมพันธ์

พหุมีค่าเท่ากับ .771 และค่าสัมประสิทธิ์การกำหนด (R^2) มีค่าเท่ากับ .594 ซึ่งแสดงว่าตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้ร้อยละ 59.40 และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวแปรพบว่า มี 6 ตัวแปรที่อธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การศึกษามัธยมศึกษา/ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของมารดา การถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชน การเห็นแบบอย่างทางสังคม ความมีวินัยในตนเอง และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

อภิปราย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จำแนกการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยออกเป็น 2 ประเด็น คือ 1) ระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) 2) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3

1. ระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3)

ผลการวิจัยระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) พบว่า นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) มีระดับความซื่อสัตย์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ 3.41, S.D. = .460) ซึ่งสูงกว่าในระดับที่คาดไว้ว่าจะอยู่ในระดับต่ำ อาจเป็นเพราะ

1.1 การสุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างสุ่มได้ในสัดส่วนที่เป็นนักเรียนประเภทพาณิชยกรรม เช่น สาขาบัญชี สาขาการตลาด และสาขาคอมพิวเตอร์เป็นต้น มากกว่านักเรียนประเภทช่างอุตสาหกรรม เช่น ช่างไฟฟ้า ช่างยนต์ เป็นต้น ซึ่งในการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่านักเรียนอาชีวศึกษาประเภทช่างอุตสาหกรรมขาดความซื่อสัตย์มากกว่านักเรียนประเภทพาณิชยกรรม อาจเป็นไปได้ว่าระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 มีความซื่อสัตย์อยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ในช่วงการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในช่วงปลายเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งอยู่ในระหว่างนักเรียนจะสอบปลายภาคเรียน อาจทำให้นักเรียนส่วนหนึ่งกรอกแบบสอบถามแบบรีบเร่งอาจได้ข้อมูลที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง อาจเป็นไปได้ว่าระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 มีความซื่อสัตย์อยู่ในระดับปานกลาง

1.3 นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 ซึ่งอยู่ในระดับชั้นที่มีวุฒิภาวะสูงพอสมควร อาจจะตอบแบบสอบถามเรื่องความซื่อสัตย์สูงกว่าความเป็นจริง อาจเป็นไปได้ว่าระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 มีความซื่อสัตย์อยู่ในระดับปานกลาง

ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของอรรณพ พรหมใหม่ (2544: 65) ที่พบว่า นักเรียนอาชีวศึกษามีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์(ขาด วินัย ความรับผิดชอบ และความซื่อสัตย์) ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับผลวิจัยของวินิตดา ก้องธรณินทร์ (2545: 73) พบว่าระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานครอยู่ในระดับที่ 3 มีค่าเฉลี่ยรวม 2.94 คือ มีความซื่อสัตย์ อันเนื่องมาจากการกระทำตามกฎหมายที่สังคมตั้งไว้

2. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3)

ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับการศึกษาของมารดา การถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชน การเห็นแบบอย่างทางสังคม ความมีวินัยในตนเอง และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีระดับความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ ทั้งนี้ เพราะนักเรียนที่มีผลทางการเรียนดี เป็นผู้ที่มีความสามารถทำความเข้าใจบทเรียนในวิชาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี มีการวางแผนในการเรียน สนใจค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา จัดวิธีการเรียนของตนเองให้เป็นระบบ จึงทำให้นักเรียนเหล่านี้ไม่มีปัญหาทางการเรียน เวลาสอบจึงสอบได้คะแนนดี ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของนวลละอ อสงสุข (2544: 70) ที่ศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีพฤติกรรมจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ และสอดคล้องกับผลวิจัยของธัญญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2547: 182: 2) ที่ศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนดี มีพฤติกรรมความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำกว่า

2.2 การศึกษามัธยมศึกษา/ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพของมารดา มีความสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เพราะมารดาที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพมีความรู้ มีความสามารถในการอบรมสั่งสอนคุณธรรมความซื่อสัตย์ให้แก่ลูก ประกอบกับบทบาทของมารดาจะอยู่ใกล้ชิดกับลูกมีความเข้าใจ มีประสบการณ์ในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแก่ลูกได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของทัศน ทองภักดี (2528: 78) ที่พบว่าระดับการศึกษาของบิดามารดามีผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตนของวัยรุ่น และสอดคล้องกับผลวิจัยของอโนมา ชันพันธ์ (2548: 70) ที่พบว่าการศึกษาของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2.3 การถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันสื่อต่างๆ สามารถเข้าถึงตัวบุคคลได้โดยง่าย ทั้งที่เห็นภาพ ได้ยินเสียงหรือต้องอาศัยการอ่าน ซึ่งสื่อมวลชนทุกแขนงได้พยายามสื่อสารกับผู้ชมด้วยสาระและบันเทิงนานาชนิด ขึ้นอยู่กับการเลือกรับสารของบุคคลนั้นๆ หากผู้ชมเลือกรับชมข่าวสารที่ส่งมามีสาระโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ย่อมได้รับทราบและซึมซับสาระนั้นๆ ไว้เป็นความรู้ ความเชื่อ และสะท้อนออกมาเป็นการกระทำในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับนิเวศจิตวิทยา ของบรอนเฟนเบรนเนอร์ (Bronfenbrenner, 1992 อ้างในศรีเรือน แก้วกังวาน, 2540: 70 ; สุนน อมรวิวัฒน์และคณะ, 2534: 46-47) ที่พบว่า ค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณี แฟชั่น หรือพฤติกรรมสังคมของสังคมหรือมนุษย์ที่บุคคลอาศัยอยู่มีอิทธิพลต่อความคิด ความเชื่อ และการกระทำของบุคคลมาก และสอดคล้องกับผลวิจัยของ สลิลลา แสงมณี (2539: 45-46) พบว่า นักเรียนที่นิยมรับเนื้อหาสาระที่มีประโยชน์จากสื่อมวลชน ไม่ว่า จะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสารหรือสิ่งพิมพ์ต่างๆ จะมีการพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับหรือรับแต่เนื้อหาที่ไร้สาระไม่มีประโยชน์ เช่นกับเดียวกับมณฑล หนูใส (2542: 87) พบว่า วัยรุ่นที่มีการเปิดรับสื่อที่มีสาระมากและปานกลาง มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่มีการเปิดรับสื่อน้อย

2.4 การเห็นแบบอย่างทางสังคม มีความสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ นักเรียนอาจเห็นอิทธิของการเป็นแบบอย่างการปฏิบัติตนของบุคคลในสังคม โดยเฉพาะบุคคลที่ใกล้ชิดหรือบุคคลที่มียศตำแหน่งในสังคมเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Social Learning) พบว่า กระบวนการเรียนรู้ พฤติกรรมของบุคคลในสังคมและการนำผลของการให้ตัวแบบทางสังคม มาเป็นพฤติกรรมของตนเอง การเรียนรู้จากการเห็นแบบอย่างพฤติกรรมในสังคมจะทำให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมนั้นๆ และสอดคล้องกับผลวิจัยของวินิตดา ก้องธรณินทร์ (2545: 46) พบว่า การปฏิบัติทางศาสนาที่เป็นลักษณะคุณธรรมของพ่อแม่ที่เป็นแบบอย่างให้ลูกรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง เช่นเดียวกับธัญญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2545: 178) พบว่า ปัจจัยด้านการเห็นแบบการปฏิบัติตนทางศาสนาของบิดามารดา (ปู่ย่าตายาย) เป็นปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอนิมา ขันพันธ์ (2548: 82) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นต้นแบบมากที่สุด คือ นักเรียนเห็นว่าการกระทำของพ่อแม่ถูกต้องและน่ายกย่องเสมอ รองลงมาคือนักเรียนมักทำอะไรตามที่พ่อแม่บอก

2.5 ความมีวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทั้งนี้ความมีวินัยในตนเอง เป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดู มีความรับผิดชอบ เคารพในสิทธิผู้อื่น รู้จักสิทธิหน้าที่ของตน มีการปฏิบัติตามระเบียบและข้อตกลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิวัฒน์ (2523: 50) ที่พบว่า วินัยในตนเองและความซื่อสัตย์มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.05 และสอดคล้องกับผลวิจัยของคาวานา กิตติสาร (2546: 73) ที่พบว่า ความมีวินัยในตนเองและการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กัน กับความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.01

2.6 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เพราะนักเรียนกับเพื่อนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีความเป็นกันเอง มีความห่วงใย คอยช่วยเหลือเป็นที่ปรึกษาเมื่อมีปัญหาต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของสุมาลี ภูผาลา (2547: 79) ที่พบว่าสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์กับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์

3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3)

สำหรับตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) คือ

3.1 เพศไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันการดำเนินชีวิตของเด็กในสังคมเปลี่ยนแปลงไป ผู้ชายหรือผู้หญิงมีโอกาสในการรับรู้ เรียนรู้ การคิด และการปฏิบัติจากผู้ที่อยู่รอบข้างไม่แตกต่างกัน อีกทั้งโรงเรียนอาชีวศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมความซื่อสัตย์เสมอทั้งเพศชายและเพศหญิงซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของรลิตา กุดแถลง (2552: 71-72) พบว่านักเรียนชายและหญิงได้รับการพัฒนาจริยธรรม การให้เหตุผลทางจริยธรรมและความประพฤติทางจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

3.2 ระดับการศึกษาของบิดาไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ระดับการศึกษาของบิดาส่วนมากคือร้อยละ 43.5 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ และร้อยละ 39.3 สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนบิดาที่สำเร็จการศึกษาสูงกว่า ระดับมัธยมศึกษา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพมีเพียงร้อยละ 17.3 อาจเป็นไปได้ว่าการศึกษาของบิดาค่อนข้างไปทางต่ำกว่าบุตรจึงทำให้ไม่สัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของอโนมา

ชันพันธ์ (2548: 85-86) และวินิตดา ก้องธรณินทร์ (2545: 74-75) ที่พบว่าบิดาที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

3.3 อาชีพหลักของบิดาไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) ทั้งนี้ เพราะอาชีพหลักของบิดาของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนมากคือร้อยละ 33 มีอาชีพค้าขายและประกอบธุรกิจส่วนตัว และร้อยละ 29.6 ประกอบอาชีพอื่น ได้แก่ รับจ้างรายวัน อาจเป็นเพราะผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัวและรับจ้างรายวัน มักไม่มีเวลาเป็นของตัวเอง ทำงานไม่เป็นเวลา ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนบุตรธิดา นอกจากนี้อาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัวที่ค้าขายได้ดี ซึ่งอาจต้องทำบางอย่างไม่ค่อยซื่อสัตย์มากนัก ดังนั้นพ่อแม่หรือผู้ปกครองมุ่งที่จะสร้างฐานะให้กับครอบครัว แต่จะขาดการอบรมสั่งสอนด้านความซื่อสัตย์แก่นักเรียน เท่าที่ควรหรือนักเรียนอาจเห็นแบบอย่างของความไม่ซื่อสัตย์โดยตรง จนคล้อยตามหรือเลียนแบบกลายเป็นคนไม่ซื่อสัตย์ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของธัญญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2547: 143-2) ที่พบว่า นักเรียนที่บิดาและมารดามีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมความซื่อสัตย์ไม่ต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของกฤตรินทร์ นิมทองคำ (2542: 63-64) ที่พบว่า อาชีพรับราชการและรับจ้างของผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนมัธยมศึกษา

3.4 อาชีพหลักของมารดาไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะอาชีพหลักของมารดาของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนมากคือร้อยละ 39.8 ค้าขายและทำธุรกิจส่วนตัว และร้อยละ 32.3 ประกอบอาชีพอื่นๆ ได้แก่ รับจ้างรายวัน อาจเป็นเพราะผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัวและรับจ้างรายวัน มักไม่มีเวลาเป็นของตัวเอง ทำงานไม่เป็นเวลา ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนบุตรธิดา นอกจากนี้อาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัวที่ค้าขายได้ดี ซึ่งอาจต้องทำบางอย่างไม่ค่อยซื่อสัตย์มากนัก ดังนั้นพ่อแม่หรือผู้ปกครองมุ่งที่จะสร้างฐานะให้กับครอบครัว แต่จะขาดการอบรมสั่งสอนด้านความซื่อสัตย์แก่นักเรียนเท่าที่ควรหรือนักเรียนอาจเห็นแบบอย่างของความไม่ซื่อสัตย์โดยตรง จนคล้อยตามหรือเลียนแบบกลายเป็นคนไม่ซื่อสัตย์ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของธัญญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2547: 143) ที่พบว่า นักเรียนที่บิดาและมารดามีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมความซื่อสัตย์ไม่ต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของกฤตรินทร์ นิมทองคำ (2542: 63-64) ที่พบว่า อาชีพรับราชการและรับจ้างของผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนมัธยมศึกษา

3.5 สถานภาพสมรสของบิดาและมารดาไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) ทั้งนี้เพราะสถานภาพสมรสของผู้ปกครองไม่ว่าจะเป็นอยู่ด้วยกัน แยกทางกัน หย่าร้าง หม้าย ไม่เกี่ยวกับการอบรมสั่งสอนให้นักเรียนซื่อสัตย์ ผู้ปกครองที่มีสถานภาพสมรสบางคู่บางคนก็อาจสอนให้นักเรียนซื่อสัตย์ รักษาชื่อเสียงวงศ์ตระกูล ในขณะที่ผู้ปกครองที่มีสถานภาพสมรสบางคู่ก็เป็นแบบอย่างของความไม่ซื่อสัตย์ในครอบครัว เช่นมีการสอนให้บุตร ธิดา คดโกงเพื่อให้ได้เปรียบผู้อื่น เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของกฤตรินทร์ นิมทองคำ(2542: 63-64) ที่พบว่า สถานภาพสมรสของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนไม่ว่าจะโสด คู่ หรือ หม้าย

3.6 รายได้ครอบครัวของบิดาและมารดาไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะรายได้ครอบครัวของบิดาและมารดาของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีรายได้ต่อเดือนรวมกัน สูงกว่า 20,001 บาทขึ้นไป ร้อยละ 40.1 และมีรายได้ต่อเดือนรวม 10,001-20,000 บาทรวมกันต่อเดือน ร้อยละ 39.9 ถ้าเทียบกับค่าครองชีพในปัจจุบันนับว่าค่อนข้างต่ำ อาจเป็นไปได้ว่าครอบครัวของนักเรียนมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ค่อยดี บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีเวลาอยู่กับลูกน้อยมาก เพราะมีปัญหาในการแสวงหารายได้มาให้ครอบครัว ขาดการดูแลให้ความรัก ความอบอุ่น การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ กับลูก หรือผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาอบรมสั่งสอนความซื่อสัตย์และควบคุมพฤติกรรมลูกเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของพูนศิริ ไสภารักษ์(2527: 76) พบว่า ฐานะของครอบครัวของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ไม่มีผลต่อการพัฒนาจริยธรรมและสอดคล้องกับผลวิจัยของสุมาลี ภูผาลา(2547: 70) พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนซึ่งผู้ปกครองของนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีบางคน มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์เหมาะสม แต่บางคนมีฐานะทางเศรษฐกิจดีมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ไม่เหมาะสม

3.7 วิธีการอบรมเลี้ยงดูไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) ไม่ว่าจะเป็น การอบรมเลี้ยงดูแบบรัก สนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล หรือการอบรมเลี้ยงดูแบบพึ่งพาตนเอง อาจเป็นเพราะว่านักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพนี้ต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ ระบบการเรียนการสอนซึ่งเน้นวิชาชีพเป็นหลัก ตลอดจนการคบเพื่อนซึ่งแตกต่างไปจากเดิมประกอบกับเป็นการเริ่มต้นจากระยะวัยรุ่นตอนต้นเข้าสู่วัยรุ่นตอนกลาง ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญคือเป็นระยะที่เด็กจะค่อยๆ ขอบเขตแย้งกับพ่อแม่ และเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อพวกเขามาก และเป็นวัยที่อยู่กับเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ เป็นไปได้ว่าวิธีการอบรมเลี้ยงดูจึงไม่สัมพันธ์กับความซื่อสัตย์

3.8 การอบรมสั่งสอนคุณธรรมจากโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในกระบวนการหรือวิธีการเรียนการสอนของครู มุ่งเน้นเฉพาะให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาชีพเป็นส่วนใหญ่ การอบรมสั่งสอนเรื่องศีลธรรมต่างๆ โดยเฉพาะความซื่อสัตย์จึงมีน้อย หรือแทบไม่มีเลย ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของกฤตรินทร์ นิ่มทองคำ (2542: 64-65) พบว่า บรรยากาศในการเรียนการสอนไม่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพราะครูส่วนใหญ่มุ่งเน้นสอนวิชาการมากกว่าเรื่องของศีลธรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และระดับการศึกษามัธยมศึกษา/ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพของมารดามีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ในทางบวก ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอนควรจะได้นำข้อมูลไปเป็นแนวทางประกอบในการวางแผนนโยบายและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและผู้ปกครองจะได้นำข้อมูลไปใช้ในการดูแลบุตรหลานของตน

1.2 ผลการวิจัยพบว่า การถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ ดังนั้น โรงเรียนและผู้ปกครองควรดูแลนักเรียนในการเข้าถึงสื่อต่างๆ ถ้าสื่อนำเสนอสิ่งที่ไม่ดีก็ควรอธิบายข้อเสียของสื่ออื่นๆ แก่นักเรียนให้เข้าใจ

1.3 ผลการวิจัยพบว่า การเห็นแบบอย่างทางสังคมมีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ ดังนั้น โรงเรียนและผู้ปกครองควรเสนอแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและอธิบายข้อเสียของแบบอย่างที่ไม่ดีในสังคมแก่นักเรียนเพื่อนักเรียนจะไม่นำไปเป็นแบบอย่าง

1.4 ผลการวิจัยพบว่า ความมีวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ในระดับสูง ดังนั้น ครอบครัวควรฝึกวินัยกับบุตรธิดาอย่างจริงจังและสถานศึกษาควรปลูกฝังวินัยให้นักเรียนตลอดเวลาที่อยู่ในสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อตัวนักเรียนเอง ต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป

1.5 ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ อาจารย์และผู้ปกครองควรให้นักเรียน คอยช่วยเหลือเป็นที่ปรึกษาให้กับเพื่อนของตนเอง เมื่อเพื่อนมีปัญหา หรือเมื่อเพื่อนทำไม่ถูกต้องควรให้คำแนะนำและช่วยเหลือ ไม่ควรปล่อยปละละเลยหรือซ้ำเติมเพื่อน นอกจากนี้ ควรส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับเพื่อนเพื่อ

เปิดโอกาสให้นักเรียนพบปะสังสรรค์ ร่วมมือกับเพื่อนๆ ทำกิจกรรมร่วมกันด้วยความซื่อสัตย์ อันจะเป็นการส่งเสริมความซื่อสัตย์ในทุกด้านของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะต่อการวิจัยในอนาคต

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 (ปวช. 3) ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานครเก็บข้อมูลทั้งนักเรียนประเภทพาณิชยกรรมและนักเรียนประเภทช่างอุตสาหกรรม แต่การสุ่มตัวอย่างได้นักเรียนประเภทพาณิชยกรรมมากกว่านักเรียนประเภทช่างอุตสาหกรรมทำให้ระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สูงกว่าระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนอาชีวศึกษาตามที่ได้ทบทวนวรรณกรรม อาจเป็นข้อบกพร่องของการสุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งต่อไปควรแยกการสุ่มตัวอย่างประเภทนักเรียนพาณิชยกรรมกับนักเรียนประเภทช่างอุตสาหกรรม หรือทำวิจัยโดยใช้ตัวแปรสาขาวิชาที่เรียนมาร่วมวิเคราะห์ และควรทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อให้เกิดการปฏิบัติการที่วางอยู่บนพื้นฐานและการออกแบบการวิจัยกำกับการดำเนินงาน

FACTORS RELATED TO STUDENTS' HONESTY AT VOCATIONAL
SCHOOLS UNDER OFFICE OF PRIVATE EDUCATION COMMITTEE
BANGKOK

SUMET DUANGJOO 4836831 SHPE/M

M.A. (POPULATION EDUCATION)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: NAWARAT PLAINOI, Ed.D.,
ARISARA LEKSANSERN, Ed.D., WEERAWAT WANNSIRI, Ph.D.

EXTENDED SUMMARY

Background and Importance of the Problem

In the present, every level of education has faced quality problems especially issues of vocational students' quality and efficiency in moral and ethical development. These crisis problems have appeared to be seen in a lot of media reports such as radio, television, publication, and Internet. The following issues: hard drug and alcoholic drinking, premature sexuality following by pregnancy problem, abortion, contention, sexual problems affecting to suicide or murder, cheating on the exam, attitude on easiness and no hard work bringing into consumerism and values to prostitution to get easily some money, have increased consequently in quantity and intensification. This may cause from the vocational education in the past having focused on elements of professional knowledge to produce graduates into the labor market so quickly without balance between the development of professional knowledge and moral development (Norayos ChaiSriprom, 2002: 1-15). Kanchana Naksakul (2003: 2-5) also mentions that Thai education during 30-40 years ago was not successful although people who graduated in Master Degree, Doctorate and vocational Certificate have increased enormously and Illiterate people were less. However, it was found that Thai society had been tardy and backward to a society

without rules because defrauders regularly work and those who are selfish keep their own interests without regarding to its impact on society, the country and the world. It showed that we learn without enough educating, training and developing. That is Thai education has not been effective that it can be seen from current circumstances and conditions in Thailand. It is generally found that the country aims to develop economy significantly which it causes significantly economic and prosperity growth. In the other hand, the society lacked the balance of mental development, ethics and values which can cause problems affecting the life quality of many people in the country. The development without mental development has caused of more social problems such as drug, crimes, no safety of life and property, corruption, casino, amusement source, child prostitution and labor rights violations, slum problem, pollution, traffic jam and accidents. These issues including health problems both physical and mental caused from the development with imbalance between physical and mental development (Tisna Khemmanee, 1998: 52-53).

The vocational students are developed to increase their profession to meet needs of economic growth without regarding to complete humanity values to provide knowledge and morality that they can be able to adapt in the society that is rapidly changing. Although in the past, vocational education was successful in producing students as vocational goals continuously, there are still many major problems with vocational students, such as class absence, controversy, Infidelity to his/her own duties, and violation of school rules and regulations etc. in addition, vocational education must be conceptualized and developed to new process focused primarily on moral development. (Department of Vocational Education, 2007: 55).

Honesty is a major moral principle to develop human resources which are critical in developing countries. The country will be prosperous because of its population quality and efficiency. Thailand- a developing country can be developed qualitatively depends on the major features of its population. Therefore, developing the country has to consider to developing people to be honest.

The social problems caused from vocational students lacking ethics reflected to those who are responsible for educational management such as educational institutions, government agencies. They must be aware and need to find ways to enhance student's professional ethics before they step into in the field of Business

Administration. Education management needs to cultivate especially the students moral and ethics, as specified in the National Education Act 1999 (revised Act 2002) that "Section 6: education must be to develop Thai people as a perfect man completing physical, mental, intellectual and moral knowledge, moral and cultural life to be able to coexist happily with other people."

Therefore, the lack of students' morality especially in vocational schools or vocational classes has become behavioral issues affecting to good moral character and beautiful culture. These issues intensify more and people are concerned that in the future, there will be only people who are higher educational degree without morality in the society. Not only in educational institutions, but this also becomes national problem and should be solved in the level of the country. Therefore, this research is interested to study the level of honesty and factors related to the honesty level of third-year students who were studying in last year of academic semester before going to higher study or career field at vocational Schools in Thonburi District where there are many vocational schools under the Office of the Board of Private Education. The results from this study would be some guideline in making a plan to solve the problem of lacking students' honesty moral for those involved in getting information and to encourage students, parents, and teachers to aware more in honesty moral.

Research Objectives

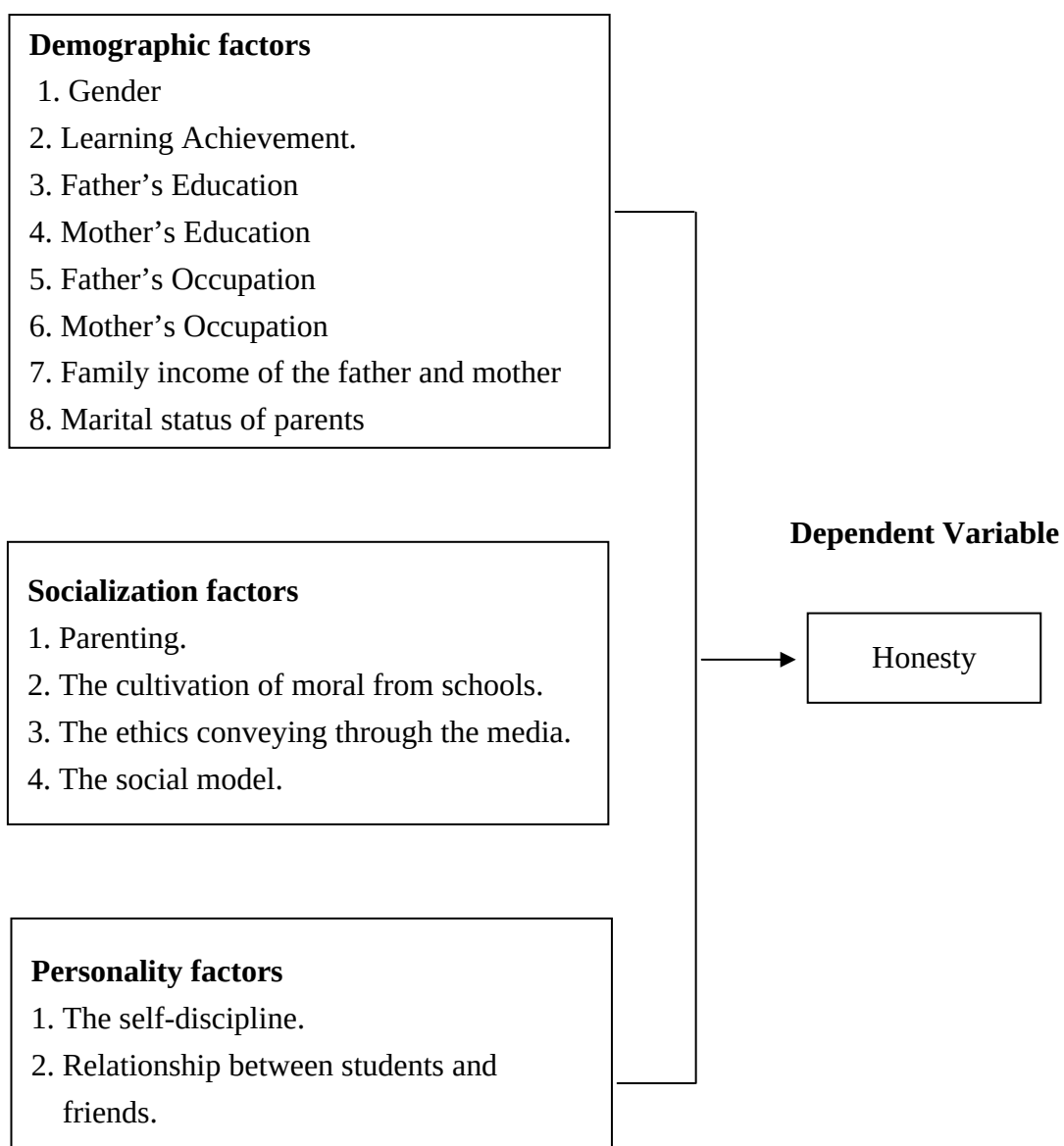
1. To study the honesty level of vocational students who are in third year of academic semester at vocational schools in Thonburi District, Bangkok
2. To determine the factors related with the honesty level of third-year vocational students at vocational schools in Thonburi District, Bangkok

From reviewing in related concepts, theories, documents and researches, four kinds of honesty concept according to The Academic Department were applied and used as a framework to study vocational students' honesty level in this research. They were 1) honest to oneself. 2) honest to others. 3) honest to duty, and 4) honest to the society or group. However, other theories such as Ericsson's psychosocial theory, Bloom's social learning theory, Bronfenbrenner's eco-psychology theory, Bandura's social learning theory, Mowrer's theory on the self-control origin, Peck and Havighurst's self-discipline theory, and Sal Man's social role theory were used as a

framework to study the factors related with the honesty level of third-year vocational students. So, the framework used in this study can be defined as the following:-

The conceptual framework

Independent Variables

Research Methodology

Population

The population in the study was 8,549 third-year students who were studying in Semester 2, Academic Year 2009 in 25 schools under the Office of the Board of Private Education in Thonburi District, Bangkok.

Sampling size

The sampling size as a representative of the population was calculated by the Taro Yamane's formula (1973). The mean difference of sampling was significant at 0.05. 382 samplings as a minimum sampling size, referred to the population.

Scope of the Study

This research was scoped to study the honesty level of third-year students in vocational schools under the Office of the Private Education Commission in Thonburi District, Bangkok since there are a lot of vocational education institutes in Thonburi District and according to the report of Semarak Center, Ministry of Education, it said that students from private vocational schools quarrel with others, are absence the classes for playing video game and addicted drug more often than the students from private vocational schools in Pranakorn area.

Research Instrument

The questionnaire used as a tool for collecting data was divided into 8 parts as follows:-

Part 1 student profile

Part 2 the nature of parenting

Part 3 the moral cultivation from schools

Part 4 the ethics transferred through the mass media

Part 5 seeing the social model

Part 6 getting self-discipline

Part 7 the relationship between students and friends

Part 8 the level of honesty.

Data collection

These steps to collect and gather data are as follows:-

1. Calling to make an appointment with sampling schools about date and time to collect data for 2 schools a day according to appointment timetable.
2. Distributing questionnaires to sampling students in given proportion, for example, if some schools provide five major vocational courses for third-year students, the questionnaires were divide into five equal proportion.
3. Collecting the questionnaires and checking the validity of students' answering before statistical analysis.

The statistics used for data analysis

There were two types of statistics used to analyze the data in this research.

1. Descriptive statistics used to present information to know the characteristics of sampling's data by using frequency, percentage, mean and standard deviation.
2. Inferential statistics used for multiple regression analysis to investigate the relationship between personal, Social, and personality factors and third-year vocational students' honesty level.

Conclusion

382 copies of the questionnaire on the factors related with the honesty level of third-year vocational students were stored and returned, but there were 44 incomplete copies, so only 338 copies were complete. The results of data analysis were divided into 3 parts as follows:-

Part 1 Demographic Profile, Social discipline factors and Personality factors

1.1 Students' Demographic Profile

The sampling students were female (54.1%) more than male (45.9%). Their learning achievement with more than 3.01 GPA was 53 per cent and lower than 3.00 GPA was 47per cent. The most fathers' educational level was high school diploma and vocational certificate and the least was primary school diploma. The most mothers'

educational level was primary school diploma and the least was high school diploma and vocational certificate. The most fathers and mothers' occupation was merchants and private business owners and the least was daily laborers. For the marital status of their parents, the most of them live together in a family. The most of their parents' income was more 20,000 baht per month and 10,000 to 20,000 baht was secondary. In parenting, the most of parents preached them with love, attention and helpfulness, then secondarily, with giving reasons anytime to praise or punish them.

1.2 Social discipline factors

1.2.1 The moral cultivation from schools

The analysis result on variable of third-year vocational students' moral cultivation from schools was found that most of them understood that teachers focus on and teach with moral intervention and doing virtue activities and supporting students' moral participation was in the medium. And students much agreed that the school is a good place for teaching them moral and to praise honor students. Total scores for all items of the moral cultivation from schools were at the middle level. ($\bar{X}$ 3.55, SD = .513).

1.2.2 The ethics transferred through the mass media

The analysis result on variable of third-year vocational students' ethics transferred through the mass media showed that most of them moderately accepted the ethics transference through radio, television, newspaper and Internet etc. and they much agreed with these media effecting to making decision, their behaviors and reminding. Total score of all items in the ethics transferred through mass media was at the middle level. ($\bar{X}$ 3.50, S.D. = .588).

1.2.3 Seeing the social model

The analysis result on variable of third-year vocational students' seeing the social model showed that most of them moderately agreed that nowadays, everything derives from competition, corrupted money sometimes brings good benefits for the family and good men have to donate some personal belongings. They much agreed who is working with honesty and integrity will be recognized by

people in society. Total score for all items of seeing the social model was in the middle level. ($\bar{X}$ 3.48, S.D. = .355).

1.3 Personality factors

1.3.1 Getting self-discipline

In analysis result on variable of third-year vocational students' getting self-discipline, it was found that most of them moderately agreed with obeying the school's rules such as no wrong dressing, no writing another subject report in the classroom and no avoiding the queue, etc. And they also much accepted to follow traffic regulations and to ask the teacher for permission before leaving the classroom, etc. Total score for all items of getting self-discipline was in the middle level. ($\bar{X}$ 3.45, S.D. = .480).

1.3.2 The relationship between students and friends

The analysis result on variable of third-year vocational students' relationship between students and friends indicated that most of them moderately agreed with being attentive to see a friend when he/she is sick, giving some advice when a friend is suffering and being friend's advisor. They much agreed with helpfulness, caring of each other and no envy thinking. Total score for all items of the relationship between students and friends was at a moderate level. ($\bar{X}$ 3.53, S.D. = .581).

Part 2 The honesty level of third-year vocational students

In analysis of third-year vocational students' honesty level, it was found that most students' honesty level was moderate in being honest to oneself, others, duty and the public or society such as working with others, using school equipments, etc. The average score for all items was ($\bar{X}$ 3.41, S.D. = .460).

Part 3 The relationship between demographic profile, social discipline factors and personality factors and third-year vocational students' honesty.

The analysis of factors related to third-year vocational students' honesty level was divided into 3 groups of variables: demographic profile, social discipline factors and personality factors and they consisted of 21 independent variables which

were analyzed to find out the relationship of honesty level by using Multiple Regression Analysis.

In the study of relationship between demographic profile, social discipline factors and personality factors and honesty level, it was found that overall of the all independent variables explained the variation in the honesty level was statistically significant at the .05 level, with multiple correlation coefficient = 0.771 and correlation coefficient determination (R^2) = 0.594. This indicates that the independent variables could explain the variance of the dependent variable at 59.40 percent. When each variable was considered separately, there were six variables that could describe the change of the dependent variable i.e.1) learning achievement, 2) mother's education level in high school diploma / vocational certificate, 3) the ethics transferred through the mass media, 4) seeing the social model, 5) getting self-discipline and 6) the relationship between students and friends.

Discussion

According to the purposes of research, the discussion was divided into two aspects:

1. The honesty level of third-year vocational students.
2. The factors related with the honesty level of third-year vocational students.

1. The honesty level of third-year vocational students

The research result of the honesty level of third-year students in vocational schools showed that their honesty level was in the middle level. ($\bar{X}$ 3.41 S.D. = .460), which is higher than the level expected to be in the low. The result of this study can be found factors:

1.1 In sampling random for collecting the data from sample schools, the proportion of commercial students in fields such as marketing, accounting and computer etc. was more than industrial students in fields such as electrician and mechanic, etc. In the literature review and related researches, it was found that vocational students in the industrial field lacked honesty more than commercial

students. It may be possible that the level of third-year vocational students' honesty was moderate.

1.2 The duration of data collection was in late February when students had to get the final exam. Some students may respond the questionnaires in hurry that cause the data not to match to reality. It may be possible that the level of third-year vocational students' honesty was moderate.

1.3 Third-year vocational students, who were in the maturity level high enough, may respond the honesty questionnaires in higher level of the fact. It may be possible that the level of third-year vocational students' honesty was moderate.

This is consistent with the results of Orawan Prommai's (2001: 65) research found that vocational students have undesirable behavior (lack of discipline and responsibility and honesty) which it is at moderate level in overall and Vanitta Kongthoranin's (2002: 73) research result revealed that the honesty level of high school students under the Department of Bangkok's General Education is in level 3 with the total mean 2.94 which it is honest to given social rules.

2. The factors related with the honesty level of third-year vocational students

The results showed that learning achievement, mother's education level, the ethics transferred through the mass media, seeing the social model, getting self-discipline and the relationship between students and friends related to third-year vocational students' honesty level as follows.

2.1 Learning achievement related to third-year vocational students' honesty level was statistically significant at the .05 level, students with higher academic achievement levels were honest than students with lower grades. Because students with better learning results were able to understand the lessons in different subjects very well, plan to get more knowledge, always search for more information, organize their own learning system, so they have no learning problem and get high score in the exam. This is consistent with Nuallaor Sangsukh's (2001:70) research results found that students with high academic achievement behave ethical higher than students with low academic performance. According to the Tanya

Snitvongs Na Ayuthya 's (2003: 182) research, it showed that students with good grades were higher honest than students with lower academic performance.

2.2 The mother's education level in high school / vocational certificate related to third-year vocational students' honesty level was statistically significant at the .05 level because mothers who educated in high school / vocational level had got some knowledge and ability to teach children honesty moral and the mother's role is closer to understand or share an experience for giving moral reason to the children. This is consistent with Tasna Thonpakdee's (1985: 78) research found that education level of parents affects the locus of adolescents and Anoma Khanphan's (2005: 70) research of found that parents' education associated with honesty is statistically significant at the .05 level.

2.3 The ethics transferred through the mass media related to third-year vocational students' honesty level was statistically significant at the .05 level because the current media can be easily accessed in individuality which illustrate pictures to watch, voice to hear and passage to read. The media has tried to communicate with an audience with various entertainments depending on her/his selection. If the audience chooses to watch useful information, especially regarding ethics, she/he will know and absorb that information as knowledge, belief that is reflected in the act. This is consistent with Bronfenbrenner's eco-psychology theory referred in Sriruen Kaewkangwan (1997: 70) and Sumon Amonwiwat, et al (1991: 46-47) found that the popularity, culture, fashion or social behaviors, or person to live with influence on person's thinking, beliefs and actions and it relates to Salilla Saengmanee's (1996: 45-46) research found that students admiring to receive valuable information from media such as television, radio, newspapers, journals, magazines, movies or publications will develop moral higher than those who do not receive or accept the ridiculous information. Monthon Noosai (1999: 87) found that adolescents who exposed to media with much and middle information have higher average of moral behavior than those who exposed lowly.

2.4 Seeing the social model related to third-year vocational students' honesty level was statistically significant at the .05 level because the students may see some influence on individual conduction in the society, especially close person or persons with titular position in society as a good example. This is consistent

with Bandura's social learning theory showed that the learning process, behavior of the individual in society and its effects of the social model into their own behavior, learning from the examples in the social behavior will result in behavior imitation, and Vanitta Kongthoranin's (2002: 46) research results found that religious practices which are moral characteristics of parents as role models for children are in the high relation. And is also consistent with Tanya Snitvongs Na Ayuthya (2002: 178) found that factors of seeing the religious practices of their parents (or grandparents) are the main factors influencing the student's honest behavior and Anoma Khanphan's research (2005: 82) found that the sampling group's comments about the model identify that most students believe the actions of their parents accurate and always admired and secondarily, the students often do what the parents say.

2.5 Getting self-discipline related to third-year vocational students' honesty level was statistically significant at the .05 level because getting self discipline causes of parenting, responsibility, respecting others' rights, knowing oneself rights and duties and compliance with regulations and agreements. This is consistent with Wiwat's research (1980: 50) found that self-discipline and honesty related in statistical significance at the .05 level and Downapa Kittisaro's (2003: 73) research found that self-discipline, strict parenting and democratic parenting style associated with the honesty in oneself and others were statistically significant at .01 level.

2.6 Relationship between students and friends related to third-year vocational students' honesty level was statistically significant at the .05 level because students having good relationship with their friends are friendly, concerned each other and consultant to assist on various questions. This is consistent with the results of Sumalee Phoophala's (2004: 79) research found that the relationship between students and friends related to ethical reasoning in honesty.

3. Factors which do not relate to third-year vocational students' honesty level.

These are variables that did not relate to third-year vocational students' honesty level. They are:

3.1 Gender did not relate to third-year vocational students' honesty level

This may be because of changing the way of life of children in current society. Men and women have the opportunity to learn to get ideas and practices from those around them indifferently. However, vocational schools also encourage students to behave honesty as same as both in male and female. This is consistent with the results of Sita Kudthalang's (2552: 71-72) research found that male and female students have been developing ethics Moral reasoning and moral behavior indifferently.

3.2 The father's education level did not relate to third-year vocational students' honesty level. This may be due to 43.5 per cent of their fathers graduated high school / vocational, 39.3 percent completed primary education, and only 17.3 percent graduated higher than high school / vocational education. It is possible that the father's education rather lower than the child does not relate to the honesty level. This is consistent with the research results of Anoma Khanphan (2005: 85-86) and Vanitta Kongthoranin (2002: 74-75) found that parents' primary and high school education does not relate to high school students' honesty.

3.3 The father's main occupation did not relate to third-year vocational students' honesty level because the most of father's main occupation (33 percent) is trade and private business and 29.6 percent is other occupation such as daily laborer. In these occupations, parents may not have own oneself time for others, often work in uncertain time, so they have no time to teach children. Otherwise, they sometime ignore to be honest to make higher value of their trade or private business. Therefore, parents seeking to create own oneself family usually lack to teach students honesty or some students may see examples of dishonesty directly and conform or imitate them. This is consistent with the results of Tanya Snitvongs Na Ayuthaya's (2004: 143) research found that students whose fathers and mothers have different occupations do not behave in honesty differently and the findings of Kritrin Nimthong's (1999: 63-64) research found that parents' career: government officer or employment does not relate with the honesty of high school students.

3.4 The mother's main occupation did not relate to third-year vocational students' honesty level. This may be because the mother's main occupation, the most, 39.8 percent is trading and 32.3 percent is private business and others such as daily laborer. In these occupations, parents may not have own oneself

time for others, often work in uncertain time, so they have no time to teach children. Otherwise, they sometime ignore to be honest to make higher value of their trade or private business. Therefore, parents seeking to create own oneself family usually lack to teach students honesty or some students may see examples of dishonesty directly and conform or imitate them. This is consistent with the results of Tanya Snitvongs Na Ayuthaya's (2004: 143) research found that students whose fathers and mothers have different occupations do not behave in honesty differently and the findings of Kritrin Nimthong's (1999: 63-64) research found that parents' career: government officer or employment does not relate with the honesty of high school students.

3.5 The marital status of mother and father did not relate to third-year vocational students' honesty level. The marital status of parents who are living together or separate, divorce, or widow is not important about training or to teach students honesty. Some married parents may teach their child to be honest to maintain family honor while some parents can not and sometimes teach children to defraud in order to take advantage of others, etc. This is consistent with the results of Kritrin Nimthong's (1999: 63-64) research found that parents' marital status - single, couple or widowed did not relate with the honesty of students.

3.6 Family income of the parents did not relate to third-year vocational students' honesty level. This may be because of family income of the students' parents monthly 40.1 percent is higher than 20,001 baht and 39.9 percent is 10001-20000 Baht. If it is compared with the current cost of living, it is too low income for family. It is possible that in families of students with poor economic status, parents have no enough time to spend with their children. Because of income problem and lack of care, love and warmth to join activities with children, children are not taught to be honest. As in the results of Poonsir Soparuk's (1984: 76) research, it showed that student's family with low economic status does not effect on ethical development and in the results of Sumalee Phoophala's (2004: 70) research found that parents' economic status did not relate with reasoning of honesty moral which some parents with good economic status can give moral reason appropriately, some can not.

3.7 Parenting did not relate to third-year vocational students' honesty level. Parenting with love, seasoning and friendliness is not different because vocational students are able to adapt themselves to new surroundings, education

system focuses on primarily professional, how to make friendship differ from the past, and they just begin the period of early adolescence to middle adolescence. This period of age is significant change that children can be disobedient conflicted with parents and friends more influence them and they like to be with friends more with parents. It is possible that parenting methods do not relate with honesty.

3.8 Teaching morality in school did not relate to third-year vocational students' honesty level. This may be because of teachers' instruction process or method focusing only on professional content. Moral cultivation especially honesty is too little. This is consistent with the results of Kritrin Nimthong's (1999: 64-65) research found that the atmosphere of learning and teaching does not relate with the honesty of the junior high school students because most teachers focus on academic teaching more than moral teaching.

Recommendations

1. Recommendations from the study

1.1 The research result showed that high learning achievement and mother's education in high school / vocational level related to the honesty level in positive way. Therefore, all stakeholders - school administrators, teachers, can use the information as a guideline in teaching plan, policy and improve it efficiently and parents apply them in parenting their children.

1.2 The result showed that the ethics transferred through the mass media related to the honesty level. Media agencies should have appropriate broadcast policies to publish moral information or fiction more than nowadays or should direct personnel in mass media organizations to recognize its influence on the youth.

1.3 The result showed that seeing the social model related to the honesty level. Therefore, people in society should be a good model for youth because young people have been aware of the honest in society through the media, particularly key or famous person in society before accepting as a model.

1.4 The result showed that getting self-discipline related highly to the honesty level, so the family should practice discipline with children very seriously, and schools should still cultivate discipline at all times to students in schools. This will be benefit for the students, society and the country.

1.5 The result showed that the relationship between students and friends related to the honesty level. Students should pay attention, be a consultant to assist their friends who are having a problem. While friends do something wrong, they should give an advice and assistance and should not be neglect or aggravate friends. There should also be promotion of good relationships between students and friends to give them an opportunity for socializing, working with friends and joining activities to support the students' better honesty in all aspects.

2. Recommendation for future research.

This research is quantitative research which aims to study the honesty level of third-year vocational students from schools under the Office of the Board of Private Education, Bangkok. The data was collected from both commercial and industrial students, however, in sampling random, there were commercial students more than Industrial students. Therefore, the level of third-year vocational students' honesty was higher than the level of vocational students' honesty according to literature review . It may derive from the defect of the sampling random. In the further research, commercial and industrial students should be separated in sampling random, or variable of student's major should be analyzed in the research. Action Research should be studied to operate on the base and decision of action research.

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. (2545). คู่มือพัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์ ศีลธรรมและจริยธรรม ระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรม วิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ, กรมอาชีวศึกษา. (2549). รายงานการวิจัยเรื่องผลสำรวจคุณธรรมเยาวชนไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.
- กรมศาสนา (2521). ศีลธรรมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- กรุณา กิจชัยน. (2517). ความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยแห่งตน ความเชื่อมั่นภายใน ภายนอกและ คุณธรรมแห่งเมือง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- กฤตรินทร์ นิมทองคำ. (2542). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษา ตอนต้น โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กฤติพงศ์ บุญรงค์. (2550). กระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของผู้เรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านแดดสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาพังงา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- กาญจนา นาคสกุล. (2546). การปฏิรูปการศึกษากับปัญหาจริยธรรมในสังคมไทย. วารสารวิชาการ. 6(7), 2-5.
- โกศล มีคุณ. (2524). การวิจัยเชิงทดลองเพื่ออบรมการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม และทักษะการสวม บทบาทของนักเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ขัตติยา วรรณสูตร. (2547). รายงานการวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์ผลการศึกษาวิจัยคุณธรรมพฤติกรรม ความซื่อสัตย์ของคนไทย : การเชื่อมโยงสู่นโยบาย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.

- จรจนา นาคะรัต (2528). ผลของตัวแบบสัญลักษณ์ที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิรวัดนา มั่นยืน. (2536). ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางพุทธศาสนาและทางจิตของนิสิตในกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโทวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จิราพร อรุณพลทรัพย์. (2541). การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการโครงการสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ชไมพร มุกโต. (2525). ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิตติวรรณ สุกใส. (2541). การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีพฤติกรรมคุณธรรมทางพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการโครงการสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉก. (2520). รายงานการวิจัยเรื่องจริยธรรมของเยาวชนไทย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน อรพินธ์ ชูชม และงามตา วนินทานนท์. (2528). รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยทางจิตวิทยาในวัยที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2524). จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2525). จิตวิทยาปลูกฝังวินัยแห่งตน. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดาวนภา กิตติสาร. (2546). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเจ้าพระยา โดยใช้วิธีวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงคาโนนิกอล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ทิสนา แคมมณี. (2541). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยม: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ (Development of Moral, Ethics and Value: From Theory to Practice), ราชบัณฑิตยสถาน, 23(1), 52-53.
- ธัญญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา. (2547). รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ การขัดเกลาทางสังคม และลักษณะทางจิตใจกับพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของคนไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- ธานินทร์ กรัยวิเชียร. (2549). ปรากฏการณ์พิเศษเรื่องคุณธรรมจริยธรรมกับปัญหาเยาวชนในสังคมไทย. มูลนิธิธารน้ำใจ, กรุงเทพมหานคร.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย ศจีมาศ ณ วิเชียรและพิศมัย อรทัย (2550). รายงานการวิจัยเรื่องการสำรวจและ สังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม. ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้.
- นรยศ ไชยศรีพรหม. (2545). ลักษณะบุคลิกภาพและตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงจริยธรรม ของนิสิต. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, 17 (2), 41-51.
- นวลนง มังตรีสรรค์. (2530). ผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเรื่อง สังคหวัตถุ 4 ที่มีต่อ คุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพสิรินทร์ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นิเทศ เมืองสุข. (2538). การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น: ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนในสังกัดแผนกพระธรรมวิทยากร สภาการศึกษา มหามกุฏราชวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายและการวางแผนสังคม มหาวิทยาลัยเกริก.
- บัณฑิต พัดเย็น. (2527). การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน จังหวัดสมุทรสาคร. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บุญกอบ วิสมิตะนันท์. (2527). รายงานการวิจัยเรื่องจริยธรรมของครูไทยในภาคกลาง. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บุญลักษณ์ อึ้งชัยพงษ์. (2536). ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้าน ความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านพรานกระต่าย อำเภอ พรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชา จิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- บุษยามินตรา จลวยแสง. (2550). รายงานการศึกษาเรื่องการใช้การอ่านเพื่อกล่อมเกล่าจิตใจในการพัฒนาความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษ และส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปฐมา ทรัพย์สังข์. (2542). การเปิดรับสื่อมวลชนของวัยรุ่นและผลกระทบที่เกิดขึ้นในเชิงจริยธรรม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประมวล น้อยเจริญ. (2532). การศึกษาสภาพแวดล้อมกับพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปริญญาบัตรการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ประเสริฐ เอื้อนครินทร์. (2524). การทดลองใช้เทคนิค แม่แบบเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์. ปริญญาบัตรการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2551). การทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน. [Online]. Available: <http://www.manager.co.th>. [2008, June 25].
- พงษ์ธร เครียดธุมล. (2537). การเห็นแบบอย่างกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนในสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พรหมเมศร์ ลินปฐ. (2548). การศึกษาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พระเทพเวที (ประยุทธ์ ประยุตโต). (2532). การศึกษาที่สากคณฐานแห่งภูมิปัญญาไทย. กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์พรินต์ติ้งกรุ๊ป.
- พัชนีวรรณ อินตะ. (2550). รายงานการวิจัยเรื่องผลของการทำกิจกรรมกลุ่มแนวพุทธต่อการพัฒนาความคิดเห็นทางจริยธรรมด้านความมีวินัยของวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม.
- พูนฤดี สุวรรณพันธ์. (2537). ปัจจัยทางครอบครัวและโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางพุทธศาสนาของนักเรียนในชุมชนที่มีระดับการพัฒนาต่างกัน. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- ภิกขุญญ์ เจนเจริญวงศ์. (2530). การเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมด้านความเมตตา กรุณาของนักเรียนจากการอ่านหนังสือภาพที่มีการเสนอพฤติกรรมของตัวละครเอกในทางบวกและทางลบ. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- มณฑล หนูสีใส. (2542). การเปิดรับสื่อและพฤติกรรมจริยธรรมของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิเทศศาสตร์พัฒนาการ กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนตรี กำลังดี. (2543). ศึกษาจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเกาะปัง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ริเรืองรอง รัตนวิไลสกุล. (2548). รายงานการวิจัยเรื่องความรู้สึกเกี่ยวกับความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบต่อสังคมของสมาชิกรัฐสภาไทย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระเจ้าเกาส์บุรี.
- รลิตา กุดแถลง. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนองครักษ์. นครนายก: วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2538). หลักการวิจัยทางการศึกษา. โรงพิมพ์ศึกษาพรจำกัด.
- ลัดดาวัลย์ พงศรีสุนทร และวิลาศลักษณ์ ชั่ววัลลี. (2524). รายงานการวิจัยเรื่อง ครอบครัวยุคใหม่กับการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจของคนไทย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วรรณะ บรรจง. (2537). ลักษณะทางศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ของเยาวชนไทยจากชุมชนแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองในภาคใต้. ปรินิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วรรณดี ชีช้าง. (2536). การเปรียบเทียบผลการผลการใช้บทบาทสมมติแบบมีบทและแบบไม่มีบทที่มีต่อความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านพรานวิบูลวิทยา อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วรารณ เชื้ออินทร์ และคณะ. (2550). ศึกษาผลงานและรูปแบบการสอนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น. สำนักนวัตกรรมการเรียนการสอน. ฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิชาการ, กรม. (2523). รายงานการประชุมเรื่องแนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

- วินิตดา ก้องธรนินทร์. (2545). การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความซื่อสัตย์ของนักเรียนในกรุงเทพมหานคร: ศึกษาเฉพาะนักเรียนมัธยมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการโครงการสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ศศิธร บรรลือสินธุ์. (2530). ผลของการใช้ตัวแบบที่มีต่อคุณธรรม ด้านความกตัญญูกตเวทีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ จังหวัดอุตรดิตถ์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม. (2551). รายงานการประชุมเรื่องเปิดขอบฟ้าคุณธรรมจริยธรรม. โรงแรมแอมบาสเดอร์ กรุงเทพมหานคร.
- ศิริวรรณ ลี้กิจเจริญผล. (2538). ผลของการใช้ตัวแบบเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมพร เทพสิทธิ์า. (2540). การส่งเสริมศาสนาและจริยธรรมในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพมหานคร: สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2541). แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปและส่งเสริมการศึกษาเอกชน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- เสริมเกียรติ พรหมสุข. (2523). อิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุคนธ์ ศรีอรุณ. (2545). พฤติกรรมความซื่อสัตย์ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน กองกำกับการสืบสวนสอบสวน กองบัญชาการตำรวจนครบาล. วิทยานิพนธ์หลักสูตรสังคมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการจัดการโครงการสวัสดิการสังคม. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2540). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เลียงเชียง.
- สมน อมรวิวัฒน์ และคณะ. (2534). รายงานการวิจัยเรื่อง การอบรมเลี้ยงดูเด็กตามวิถีชีวิตไทย. กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมาลี ภูพลา. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สุวิมล ว่องวานิช และนางลักษณ์ วิรัชชัย. (2543). รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมระดับบุคคล เพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวมของนักศึกษา มหาวิทยาลัย: การศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แสงระวี เทพรอด. (2542). ความสัมพันธ์ระหว่างการปลูกฝังคุณธรรมทางพุทธศาสนา พฤติกรรมทางพุทธศาสนากับพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติด : กรณีศึกษาในนักเรียนวัยรุ่นจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- องค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย. (2550). รัฐประหารแก้คอร์รัปชันล้มเหลวไทยยังติดอันดับโกงที่ 2 ในเอเชีย. [Online]. Available: http://www.transparency_thailand_org.thm. [2007, May 21].
- อดิศักดิ์ ภูมิรัตน์. (2535). ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาแนะแนว มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อโนมา ชันพันธ์. (2548). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศรีบุญยานนท์ จังหวัดนนทบุรี. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อรรณพ พรหมใหม่. (2544). การประมวลผลพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนอาชีวศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ภาษาอังกฤษ

- Ajzen, I.&Fishbein. (1975). Belief, Attitude, Intention and behavior: An Introduction to Theory and Research. New York: Addison-Wesley Publishing Company.
- _____. (1980). Understanding, Attitude and Predietting Social Behavior. New Jersey: Englewood Cliffs Prentice-Hall Inc.
- Best, J.W. (1959). Research in Education. Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Bandura, A. (1977). Social Leaming Theory. Eaglewood Cliffs, New Jersey: Prenties Hall.
- Baruch , D. W. (1949) . New Ways In Discipline : and Your Child Today. New York: Whitley House.

- David G. (2008). Students lie, cheat, steal, but say they're good. [Online]. Available: <http://www.josephsoninstitute.org/>. [2008, November 30].
- David, P. (1965). Ego Development and The Personality. 3 ed. New York: Grune and Stration, inc.
- Good , C. V. (1959). Dictionary of Education. (3th ed). New York : Grune and Stration, inc.
- English H. B. (1958). A Conprehensive Dictionary of Psychology and Psychoanalytical Terms. New York: Longman, Green.
- Cormier, W. H. and Sherilyn L. C. (1979). Interivewing Strategies for Helpers : A Guide for Assessment, Treatment and Evaluations. Califomia : Books / Cole.
- Hurtock. (1965). Child Development in Psychology and Education. McGraw-Hill BockCompany.
- Rice, E. (1999). Social Exchange Theory. New York Macgracw-Hill.
- Rogers. (1966). Concem over the Control of Human Behavior” Control of Human Behavior. Illinois : Scott Foresman.
- Rosenbaum. (1966). A Schedule for Assessing Self-Control Behavior, Preliminary Finding Bahavior Therapy. Journal of Social Behavior,14, 109-121.
- Wright. (1975). The Psychology of Moral Behavior. Middlesex England : Penguin Bock Ltd.
- Yamane, T. (1973). Statistics; An Introductory Analysis. New York: Harber and Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความซื่อสัตย์ของนักเรียนในกรุงเทพมหานคร:ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 (ปวช. 3) ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับการวิจัย เพื่อนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมเรื่องความซื่อสัตย์ในกลุ่มนักเรียน ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากนักเรียนในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง โดยไม่ต้องลงชื่อของนักเรียนไปในแบบสอบถามนี้ และข้อมูลดังกล่าวจะไม่ก่อให้เกิดผลเสียหาอย่างใดต่อตัวนักเรียนทั้งสิ้น ขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามฉบับนี้ตรงกับความเห็นและความเป็นจริงมากที่สุด ข้อมูลที่ตอบจะถือเป็นความลับที่สุด โดยจะนำผลไปวิเคราะห์เป็นภาพรวม จะไม่เปิดเผยข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคลต่อผู้ใด ก่อนตอบแบบสอบถามขอให้นักเรียนอ่านคำชี้แจงแต่ละตอนให้เข้าใจแล้วจึงลงมือทำ และขอขอบคุณในการร่วมมือตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ มาล่วงหน้ามา ณ ที่นี้ด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

คำชี้แจง : ขอให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ หรือ ✕ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงรวมทั้งเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดไว้

ID [] [] []	
สำหรับเจ้าหน้าที่	
1. เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง	[] 1
2. เกรดเฉลี่ยเทอมล่าสุดของนักเรียนได้ระดับใด (ระบุ).....	[] [] [] 2-4
3. การศึกษาของบิดาของนักเรียน	[] 5
() 1. ประถมศึกษา () 2. มัธยมศึกษา – ปวช.	
() 3. อนุปริญญา – ปวส. () 4. ปริญญาตรี	
() 5. สูงกว่าปริญญาตรี () 6. อื่น ๆ (ระบุ)	

4. การศึกษาของมารดาของนักเรียน

[]6

- () 1. ประถมศึกษา () 2. มัธยมศึกษา – ปวช.
 () 3. อนุปริญญา – ปวส. () 4. ปริญญาตรี
 () 5. สูงกว่าปริญญาตรี () 6. อื่น ๆ

5. อาชีพหลักของบิดาของนักเรียน

[]7

- () 1. เกษตรกร () 2. รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ
 () 3. ทำงานบริษัทเอกชน () 4. ค้าขาย/เป็นเจ้าของธุรกิจส่วนบุคคล
 () 5. อื่น ๆ (ระบุ)

6. อาชีพหลักของมารดาของนักเรียน

[]8

- () 1. เกษตรกร () 2. รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ
 () 3. ทำงานบริษัทเอกชน () 4. ค้าขาย/เป็นเจ้าของธุรกิจส่วนบุคคล
 () 5. อื่น ๆ (ระบุ)

7. สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา

[]9

- () 1. อยู่ด้วยกัน () 2. แยกกันอยู่เพราะหน้าที่การงาน
 () 3. แยกทาง/หย่าร้าง () 4. หม้าย (บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม)
 () 5. อื่น ๆ (ระบุ)

8. รายได้ครอบครัวของบิดามารดานักเรียนรวมกันต่อเดือนโดยยังไม่หัก
ค่าใช้จ่าย โดยประมาณ.....บาท

[] [] [] [] []

[] [] 10-16

ตอนที่ 2 การอบรมเลี้ยงดู

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านข้อความข้างล่างนี้อย่างละเอียดซึ่งเป็นเรื่องของการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบ คือแบบ A , B , C และ D แล้วให้นักเรียนเลือกเพียงแบบเดียวว่าช่วงชีวิตส่วนใหญ่ของนักเรียน ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ตรงกับแบบใดมากที่สุด โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้เพียง 1 ช่อง

☐ แบบ A หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาชอบพูดหยอกล้อกับนักเรียน แสดงความรักต่อนักเรียน เมื่อนักเรียนทำอะไรสำเร็จ ท่านก็แสดงความภูมิใจ นักเรียนมีปัญหาท่านก็ให้คำแนะนำและปลอบใจเพื่อให้คลายทุกข์ ทั้งยังให้นักเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เสมอ

สำหรับเจ้าหน้าที่

[] 17

☐ แบบ B หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาให้นักเรียนได้ร่วมรับผิดชอบงานในบ้าน เช่นล้างจาน ถูบ้าน เป็นต้น และรับผิดชอบของใช้ส่วนตัว เช่น ซักรีดของใช้ส่วนตัวด้วยตนเอง นอกจากนั้นยังฝึกให้นักเรียนมีอิสระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง เมื่อทำไม่ได้ท่านก็ให้คำแนะนำ

[]

☐ แบบ C หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาได้อธิบายเหตุผลให้แก่ นักเรียนก่อนที่จะลงโทษ หรือถ้าลงโทษก็จะลงโทษที่สมควรตามระดับความผิดของนักเรียน และท่านจะบอกเหตุผลทุกครั้งว่านักเรียนได้รับรางวัลหรือของมีค่าจากท่านเพราะอะไร รวมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนอธิบายเหตุผลก่อนที่จะสมัครเรียนสาขาใดหรือไปทำกิจกรรมที่ไหน

[]

☐ แบบ D หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาไม่ค่อยมีเวลาได้ดูแลเอาใจใส่นักเรียน เวล่านักเรียนทำการบ้าน หรือออกไปเที่ยวนอกบ้าน ก็จะไม่ค่อยดักเตือนให้ดูหนังสือและทำการบ้าน เวล่านักเรียนทำความผิดก็ลงโทษอย่างเดียวโดยไม่อธิบายเหตุผล และนักเรียนชอบเรียนสาขาใดหรือชอบทำกิจกรรมใด ๆ ก็ไม่ค่อยได้ซักถามหรือสนับสนุน

[]

ตอนที่ 3 การอบรมสั่งสอนจากโรงเรียน

คำชี้แจง : ขอให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้นมีความเป็นจริงกับตัวนักเรียนเองมากน้อยเพียงใด แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้เพียง 1 ช่อง และขอให้ตอบให้ครบทุกข้อ

ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด	เจ้าหน้าที่
1. นักเรียนได้รับการอบรมสั่งสอนเรื่องคุณธรรมจริยธรรมจากโรงเรียนทุกสัปดาห์						[]18
2. ครูมักสอดแทรกเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมในวิชาต่างๆ						[]19
3. นักเรียนในโรงเรียนที่ทุจริตลักขโมย ฯลฯ ส่วนใหญ่จะถูกครูลงโทษ						[]20
4. โรงเรียนและครูมักยกย่องให้รางวัลนักเรียนที่มีความซื่อสัตย์สุจริต						[]21
5. ครูส่วนใหญ่ของนักเรียนเป็นแบบอย่างที่ดีของการเป็นคนซื่อสัตย์						[]22
6. เพื่อนๆ ในโรงเรียนของนักเรียนส่วนใหญ่เป็นคนซื่อสัตย์						[]23
7. ครูที่โรงเรียนส่วนใหญ่เน้นการอบรมสั่งสอนเรื่องคุณธรรมจริยธรรม						[]24
8. ข้าพเจ้าประพฤติตนเป็นคนดี ไม่คดโกงเมื่ออยู่ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน						[]25
9. นักเรียนเคยเห็นเพื่อน ๆ ในโรงเรียนคดโกงหรือลักทรัพย์เป็นบางครั้ง						[]26
10. โรงเรียนของนักเรียนเป็นสถานที่หล่อหลอมให้นักเรียนเป็นคนดี						[]27
11. โรงเรียนเคยจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมต่างๆ เช่น ฝึกสมาธิ และจัดค่ายคุณธรรม เป็นต้น						[]28
12. โรงเรียนติดป้ายคติธรรมคำสอนใจในโรงเรียน						[]29
13. โรงเรียนสนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา						[]30
14. โรงเรียนของนักเรียนจัดงานในเทศกาลวันสำคัญทางศาสนา						[]31

ตอนที่ 4 การถ่ายทอดคุณธรรมจากสื่อมวลชน

คำชี้แจง: ขอให้ให้นักเรียนอ่านข้อความ แล้วคิดว่าข้อความที่กล่าวนั้นตรงกับความเป็นจริงกับตัวนักเรียนเองมากน้อยเพียงใด แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้เพียง 1 ช่อง และขอให้ตอบให้ครบทุกข้อ

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	เจ้าหน้าที่
1. นักเรียนรับข่าวสารด้านคุณธรรมจริยธรรมความซื่อสัตย์จากวิทยุ						[]32
2. นักเรียนรับข่าวสารด้านคุณธรรมจริยธรรมความซื่อสัตย์จากโทรทัศน์						[]33
3. นักเรียนรับข่าวสารด้านคุณธรรมจริยธรรมความซื่อสัตย์จากหนังสือพิมพ์						[]34
4. นักเรียนรับข่าวสารด้านคุณธรรมจริยธรรมความซื่อสัตย์จากเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ต						[]35
5. ข่าวสารด้านคุณธรรมจริยธรรมความซื่อสัตย์ที่ได้รับจากสื่ออื่นนักเรียนนำไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน						[]36
6. สื่อ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และ อินเทอร์เน็ต มีอิทธิพลในการปฏิบัติตามและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักเรียน						[]37
7. นักเรียนได้เปิดโลกทัศน์ใหม่จากการได้รับข่าวสารคุณธรรมจริยธรรมความซื่อสัตย์						[]38
8. นักเรียนได้ขบคิดเตือนใจจากการได้รับข่าวสารคุณธรรมจริยธรรมความซื่อสัตย์						[]39
9. นักเรียนได้เพิ่มพูนความรู้จากการได้รับข่าวสารคุณธรรมจริยธรรม						[]40

ตอนที่ 5 การเห็นแบบอย่างทางสังคม

คำชี้แจง : ขอให้นักเรียนอ่านข้อความ แล้วคิดว่าข้อความนั้นกล่าวถึงความเป็นจริงมากน้อยเพียงใด แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้เพียง 1 ช่อง และขอให้ตอบให้ครบทุกข้อ

ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด	เจ้าหน้าที่
1. ผู้ที่เสียสละจะได้รับการยกย่องจากสังคม						[]41
2. บุคคลที่มีความซื่อสัตย์ จะเป็นที่ยอมรับจากคนในสังคม						[]42
3. เมื่อตั้งใจทำงานที่ยากได้สำเร็จ นักเรียนจะมีความภูมิใจ						[]43
4. การได้เงินมาแม้โดยทุจริตจะนำความสบายมาสู่ครอบครัว						[]44
5. การทำการบ้านโดยลอกเพื่อน จะทำให้เพื่อนดูหมิ่นตัวเรา						[]45
6. สังคมปัจจุบัน ทุกอย่างได้จากการแข่งขัน ผู้มุ่งประโยชน์ส่วนตนจะเป็นผู้ที่ได้สิ่งที่ตนเองต้องการ						[]46
7. การทำงานด้วยความสุจริตจะทำให้สังคมเกิดศรัทธา						[]47
8. การขาดความยุติธรรมของผู้ปฏิบัติหน้าที่ทำให้สังคมมีความวุ่นวาย						[]48
9. คนที่ทำงานไม่เรียนร้อย แต่เสร็จมักได้รับคำชมเชย						[]49
10. ผู้กระทำความดีทำให้ต้องเสียผลประโยชน์ส่วนตน						[]50
11. ผู้ที่กระทำความดีเฉพาะหน้า ก็ยังมีคนยกย่อง						[]51
12. ความไม่รอบคอบอาจทำให้เกิดผลเสียต่องานและความยุติธรรม						[]52

ตอนที่ 6 ความมีวินัยในตนเอง

คำชี้แจง : ขอให้นักเรียนอ่านข้อความ แล้วคิดว่าข้อความนั้นกล่าวถึงความเป็นจริงมากน้อยเพียงใด แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้เพียง 1 ช่อง และขอให้ตอบให้ครบทุกข้อ

ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด	เจ้าหน้าที่
1. ข้าพเจ้ามักเล่นกับเพื่อนขณะเข้าแถว						[]53
2. ขณะที่คุณครูแจกของ ข้าพเจ้ามักจะรู้สึกดีใจที่แข่งเพื่อนไปรับของจากครูได้ก่อน						[]54
3. ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายใจที่เห็นขยะเกลื่อนกลาดในบริเวณโรงเรียน						[]55
4. ข้าพเจ้ามักหลีกเลี่ยงการเข้าแถวหน้าเสาธง						[]55
5. ข้าพเจ้ามักปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด						[]56
6. ข้าพเจ้ามักทิ้งขยะในที่ใดๆก็ได้ตามความสะดวก						[]57
7. เมื่อข้าพเจ้าแต่งกายผิดระเบียบของโรงเรียน ข้าพเจ้ามักจะรู้สึกเท่						[]58
8. เมื่อได้ยินเสียงสัญญาณให้ไปเข้าแถว ข้าพเจ้ามักจะรีบไปเข้าแถวทันที						[]59
9. ข้าพเจ้ามักถูกเตือนว่าทำผิดระเบียบของโรงเรียน						[]60
10. ข้าพเจ้ามักจะขออนุญาตครูก่อนออกจากห้องเรียน						[]61
11. ข้าพเจ้ามักจะแนะนำให้เพื่อนปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน						[]62
12. ข้าพเจ้ามักแอบนำเอารายงานวิชาอื่นมาทำในห้องระหว่างเรียน						[]63
13. ข้าพเจ้ามักปฏิบัติตามกฎจราจร						[]64
14. เมื่อข้าพเจ้าอ่านหนังสือในห้องสมุดเสร็จเรียบร้อยแล้วมักจะเก็บเข้าที่เสมอ						[]65
15. เมื่อนั่งอยู่ในห้องประชุมข้าพเจ้ามักจะนั่งอยู่ด้วยอาการสำรวม						[]66

ตอนที่ 7 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง : ขอให้ให้นักเรียนอ่านข้อความ แล้วคิดว่าข้อความนั้นกล่าวถึงความเป็นจริงกับนักเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้เพียง 1 ช่อง และขอให้ตอบให้ครบทุกข้อ

ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด	เจ้าหน้าที่
1. เมื่อมีปัญหาด้านการเรียนข้าพเจ้าสามารถปรึกษาเพื่อนในห้องได้						[]67
2. เมื่อมีกิจกรรมเพื่อน ๆ จะชวนข้าพเจ้าเข้าร่วมในกลุ่มเสมอ						[]68
3. เพื่อนมักไม่ให้ความช่วยเหลือด้านการเรียน เมื่อข้าพเจ้าขอความช่วยเหลือ						[]69
4. เพื่อนส่วนใหญ่ของข้าพเจ้าเอาใจใส่และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน						[]70
5. เพื่อนส่วนใหญ่ดูแลและเอาใจใส่เมื่อข้าพเจ้าไม่สบาย						[]71
6. เมื่อผลการเรียนของข้าพเจ้าลดลงกว่าเดิมเพื่อน ๆ มักคอยให้กำลังใจ						[]72
7. เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาเพื่อน ๆ จะให้คำแนะนำปรึกษา						[]73
8. เพื่อนของข้าพเจ้ามักเห็นแก่ตัว ไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน						[]74
9. ข้าพเจ้าไม่ชอบเพื่อนที่เรียนเก่งกว่าหรือได้คะแนนดีกว่า						[]75
10. เพื่อนส่วนใหญ่ให้ข้าพเจ้ามีอุปกรณ์การเรียนหรือสิ่งของต่างๆเมื่อข้าพเจ้ามีความจำเป็น						[]76
11. เมื่อข้าพเจ้าทำงานผิดพลาด เพื่อน ๆ มักคอยให้คำแนะนำแก้ไข						[]77
12. เพื่อน ๆ ของข้าพเจ้าให้คำแนะนำในการดูหนังสือใกล้สอบ						[]78

ตอนที่ 8 ความซื่อสัตย์

คำชี้แจง : ขอให้นักเรียนอ่านข้อความ แล้วคิดว่าข้อความนั้นกล่าวถึงความเป็นจริงที่ตรงกับตัวนักเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้เพียง 1 ช่อง และขอให้ตอบให้ครบทุกข้อ

ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด	เจ้าหน้าที่
1. ข้าพเจ้ายอมรับเมื่อทำผิด						[]79
2. ข้าพเจ้าเคยนำอุปกรณ์ของโรงเรียนไปใช้ส่วนตัว						[]80
3. ข้าพเจ้าพยายามทำงานอย่างเต็มที่ เมื่อข้าพเจ้าต้องทำงานร่วมกับผู้อื่น						[]81
4. ข้าพเจ้าชอบหนีโรงเรียน เมื่อมีสิ่ง que ข้าพเจ้าชอบทำมากกว่าการเรียน						[]82
5. ข้าพเจ้าคิดว่าความรักระหว่างเพื่อนสำคัญกว่ากฎระเบียบของโรงเรียน						[]83
6. เมื่อข้าพเจ้าร่วมงานกับผู้อื่น จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์หรือข้อตกลงที่ตั้งไว้						[]84
7. ข้าพเจ้าเคยทุจริตในการสอบวิชาที่ข้าพเจ้าเกรงว่าจะสอบตก						[]85
8. เมื่อมีการนัดหมาย ข้าพเจ้ามักไปก่อน หรือตรงเวลานัดหมายเสมอ						[]86
9. ข้าพเจ้ามักเรียนและเล่นเป็นเวลา						[]87
10. เมื่อข้าพเจ้ายืมของจากเพื่อน ข้าพเจ้าจะรักษามันเป็นอย่างดี						[]88
11. เมื่อเห็นเพื่อนนำของโรงเรียนไปใช้ส่วนตัว ข้าพเจ้าจะห้ามปราม						[]89
12. ในการสอบแต่ละครั้งข้าพเจ้าใช้ความสามารถของข้าพเจ้าอย่างเต็มที่						[]90
13. ข้าพเจ้าเป็นคนซื่อตรงต่อหน้าที่						[]91
14. ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด						[]92
15. ข้าพเจ้าลอกการบ้านจากเพื่อนในบางครั้ง						[]93
						[]94

ข้อความ	จริงมาก ที่สุด	จริงมาก	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อย ที่สุด	เจ้าหน้าที่
16. ข้าพเจ้ามักช่วยงานของ ครอบครัวอย่างเต็มที่						[]95
17. ในการสอบข้าพเจ้ามักจะทำ ทุกวิถีทางแม้ไม่ค่อยเหมาะสม เพื่อให้ตัวเองสอบได้						[]96
18. ข้าพเจ้าปฏิบัติตามแผนที่ ข้าพเจ้าวางไว้เสมอ						[]97
19. เมื่อข้าพเจ้าทำผิดระเบียบของ โรงเรียนข้าพเจ้ามักรู้สึกไม่สบายใจ						[]98
20. ข้าพเจ้าชอบฝากเพื่อนชื่อของ ในขณะที่ยกคนอื่นเข้าแถวกัน						[]99
21. ถ้ามีป้าย “ห้ามเดินลัดสนาม” ข้าพเจ้าก็จะไม่เดินลัดสนาม ถึงแม้ ไม่มีใครเห็น						[]100
22. ข้าพเจ้ามักเดินข้ามถนนโดย ไม่ใช้สะพานลอย						[]101
23. ข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกไม่สบาย ใจเมื่อแต่งกายผิดระเบียบของ โรงเรียน						[]102
24. ในการเรียนที่ต้องใช้อุปกรณ์ ของโรงเรียนข้าพเจ้าจะใช้อย่าง ระมัดระวัง ถึงแม้ครูจะไม่เห็น ก็ตาม						[]103

.....ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ.....

ภาคผนวก ข

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

ตัวแปรอิสระ	gender	GPA	income	FE1	FE2	ME1	ME2	MC1	MC2	MC3	MS1	sup1	sup2	FC1	FC2	FC3	groupA	groupB	groupC	groupD	groupE
gender	1																				
GPA	.183**	1																			
income	-.014	-.039	1																		
FE1	.135*	-.025	-.155**	1	*																
FE2	-.050	.039	-.012	-.711**	1																
ME1	.206**	.037	-.256**	.471**	-.194**	1															
ME2	-.116*	-.075	.102	-.257**	.287**	-.700**	1														
MC1	-.096	-.099	.270**	-.032	.008	-.126*	.115*	1													
MC2	-.136*	-.006	.094	-.062	-.063	-.175**	.045	.188**	1												
MC3	.122*	-.031	.031	-.085	.143**	.028	.032	-.305**	-.666**	1											
MS	.057	.067	.137*	.031	-.022	.065	.024	.084	.032	-.119*	1										
Sup1	.079	.093	.049	-.106	.044	-.040	.050	.043	-.017	-.014	.220**	1									
Sup2	-.022	-.041	-.080	.110*	-.103	.091	-.073	-.044	-.004	.001	-.080	-.710**	1								
FC1	-.047	.026	-.039	-.038	-.076	-.071	-.016	.470**	.345**	-.601**	.102	.050	-.073	1							
FC2	.059	.063	.018	-.084	.047	.007	-.052	-.487**	-.084	.152**	.085	.081	-.058	-.229**	1						
FC3	-.064	-.127*	.321**	-.003	.072	-.075	.137*	.678**	-.086	.174**	.005	.004	.014	-.330**	-.330**	1					
groupA	-.040	.017	-.051	-.009	.064	.001	-.030	.015	.058	-.044	-.076	-.037	.014	-.041	-.053	.050	1				
groupB	.083	.104	-.088	-.044	.072	.051	-.017	.036	-.011	-.010	-.061	.066	-.047	.021	-.054	.021	.573**	1			
groupC	.186**	.172**	.070	.124*	-.029	.025	.069	-.046	-.034	.009	-.099	-.015	-.064	-.064	-.014	.004	.199**	.239**	1		
groupD	.217**	.193**	-.051	.101	-.078	.179**	-.139*	-.035	-.061	-.012	-.046	.134*	-.141**	.020	.010	-.054	.130*	.212**	.413**	1	
groupE	.136*	.060	.072	-.049	.035	-.029	-.045	-.049	-.043	.073	-.083	.037	-.046	-.135*	-.004	.060	.313**	.249**	.300**	.393**	1

*. มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 **. มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล

นายสุเมธ ค้างจู้

วัน เดือน ปีเกิด

3 มิถุนายน พ.ศ. 2512

สถานที่เกิด

จังหวัดนครสวรรค์

วุฒิการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. 2533 - 2536

ศาสตราจารย์บัณฑิต

มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2548 - 2553

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ประชากรศึกษา)

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

พนักงานราชการ (ตำแหน่งอาจารย์) สาขาสังคมศาสตร์

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

กรุงเทพ

ที่อยู่ปัจจุบัน

20/65 หมู่ 7 ตำบลมหาสวัสดิ์ อำเภอบางกรวย

จังหวัดนนทบุรี 11130

E-mail: pornpi222@yahoo.co.th